

izdaja se 4. jutraj, na
štane mesečno 100 s/-, za po-
sredstvo Din 40/- neobvezno.
Oglas po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3064, ponoči tudi
št. 3034.
Recepti se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištevno: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3064.
Upravištevno oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3064.
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem cenz. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.443 — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.341.

Prilagodna številka „Jutra“ izide v
torek jutraj. — Poročila o sobotnih in
nedeljskih dogodkih objavi „Ponedel-
jek“, ki izide kakor običajno.

Ljubljana, 1. dec. 1928.
L. 1927 je šlo še s krizo vlade, z g.
Vukičevićem se je že otvorila kriza ce-
lega sistema, 20. junija 1928 pa se je
otvorila kriza 1. decembra.

Ni mogoče, mi kličejo branitelji siste-
ma. Zlo ni nastalo na dan, ko je izšel
ukaz o imenovanju g. Vukičevića, in
naša uprava se ni pogorsila baš 20. ju-
nija. Res je, to so samo datumi, ko se
je ostro kristaliziralo, kar se je v dušah
že pripravljalo.

1. december 1918 je bil izraz zaupa-
nja naroda v Beograd, da bo res jugo-
slovenska prestolnica, da bo dobro orga-
niziral in vodil edinstveno državo, da
je za ta svoj poziv moralno in intelek-
tualno sposoben in da vsem pravi-
čen. To zaupanje smo očuvali preko te-
žav prvih let. Mnogo smo opravičevali
in odpuščali.

Jedro današnje državne krize pa je
v tem, da to zaupanje propada tudi v
zavesti onih, ki so 1. decembra 1918 v
Beograd prinesli vroče in iskreno svoje
srce. Ta izguba se malo ceni od ljudi,
ki se iz zgodovine nič niso učili. Kako
države nastajajo in razpadajo, jaz pa
mislim, da je ta izguba tako težka ka-
kor izgubljena vojna.

V raznih debatah, jeli smo nova ali
stara država, je odmeval osnovni pro-
blem pojmovanja naše države. Sicer
tako nemila nam razprava o Kajmakča-
lanu, ki ga svoji deci prekoslej riše-
mo v srce z neomejenim spoštovanjem,
je kakor blisk odprla dvoje mentalno-
sti, kojih ena noče videti, da Kajmak-
čalan ni niti za ped manjši, ako se pri-
znanja z vsemi konsekvencami, da je za
1. december 1918 bila potrebna tudi vo-
lja našega naroda in njegovo zaupanje.

Vidovdanska ustava ni padla radi
svoje vsebine. Njena pogreška je v tem,
da ni mislila na to, kako naj se prepreči
hegemonizem, ki se je polastil države.
Loja ni niti v pogumno smo se do 20.
junija borili za reformo v okviru seda-
nje državne ureditve. A kdo je naše
predloge in obupne klice jemal resno?
Depolitizacija uprave, svobodne volit-
ve! Večina se je pomilovalno smejala
te zahtevi. Vse države ali od države
koncesionirane denarne institucije, cen-
tralizirani fond, od leta do leta na ti-
hem bolj centralizirani buĉet — vse
to so pumpe, da se iz naših krajev pre-
vaja denar v Srbijo. Mi to dokazujemo
dan na dan s številkami. Kdo se zmeni
za to?

Pač pa verjamejo g. Nedeljkoviću,
ki vpije, sedeč na prečanskem delu in
prečanskih milijonih, da mi eksploatira-
mo državo in Srbijo. On sam tega ne
verjame, a verjame mu večina v Sr-
biji. Večina ne ve in ne razume, da je
do nas nepravilna. V tem je tragika. S
pomilovanjem nas ta večina opazuje
kakor razgrajče. Noče proučevati. Mi
se več ne razumemo. Ne govorimo več
drug o drugem, temveč drug mmo dru-
gega. Mi se med seboj ne prepričujemo
več.

To je kriza 1. decembra. Kaj sedaj?
Ta generacija se bo težko še premenila.
Skeptiki so bili močni že 1. 1918. a da-
nes so med njimi tudi mnogi idealisti,
ki bi se dali 1. 1918 poklati za svoj op-
timizem. To četo Beograd že deli časa
ubija, od Vukičevićevega ukaza naprej
pa je menda vsa državna politika
usmerjena na iztrebljenje Jugoslovenov
Jaz pa pravim, dokler ne bo pravih Ju-
goslovenov tudi med Srbijanci, ne poide.
Vrgli so nam besedo o amputaciji.
Smrten greh je o tem govoriti. Samo-
mora naš narod noče. Kar se tiče lju-
bezni do naše domovine in volje, se za
našo državo borijo, smo 1. decembra
1928 isti, kakor smo bili 1. decembra
1918.

Trdi se, da noben Srbijanec ne želi
tlačiti Hrvata in Slovenca. V današnjem
razpoloženju jemlje razočarani narod
to za prazno frazo. Lepih besed so vsi
siti. Zakaj pa ne bi v ustavo in zakoni
ter s preuredbo državnih in poldržav-
nih institucij izključili vsako možnost,
da komu pride na misel eksploatirati
in gaziti? In to tako, da bi se Hrvat-
stvo, Slovenstvo in vsi sestavni deli
naše države čutili svobodni v svobodni
Jugoslaviji. Ko bo krivda za vsako zlo
odvrnjena od državne ureditve in od-
stranjen strah za lastni obstoj, bo zopet
počasi in skromno vzcvetela roža za-
upanja, ki je tako bohotno cvetela 1.
decembra 1918, pa jo je sovražna slana
zadnjih let skoraj zamorila.

Dr. Gregor Žerjav.

**Danes vsi v „UNION“ na
novinarski koncert**
Začetek ob 20. — Vstopnice od 10.—12.
in od 16. naprej v Unionu.
— Po koncertu ples —

Velika politična nervoznost v Beogradu

Radikali okrog Glavnega odbora napovedujejo politični preokret, demokrati postavljajo ultimete. — Vlada pa zatrjuje, da bo ostala najmanj še do marca

Beograd, 30. novembra p. Popoldne
so se sestali v Zemaljski banki člani
radikalnega glavnega odbora z Aco
Stanojevićem. Ta konferenca je vzbudi-
la največji interes, ker se pripovedu-
je, da je na njej bil odobren načrt za
postopek glavnega odbora pri reševa-
nju krize. Popoldne se je bil Aca Sta-
nojević še enkrat sestel z Milošem Sav-
čičem. Baj je na tem sestanku prišlo
do popolnega sporazuma glede nadalj-
nje akcije.

Projekt obstoji baje v tem, da bi se
sestavila vlada iz nekaterih nekompro-
mitiranih srbijanskih politikov in pre-
čanov somišljenikov KDK. Ako bi KDK
pristala, bi vstopili v tako vlado pa-
lamentarci, če ne pa nevtralniki, mo-
predvsem strokovnjaki. Ta vlada bi
razpisala nove volitve. V krogih Glav-
nega odbora zatrjujejo, da bo prišlo
tekotom prihodnjih dni do važnih po-
litičnih dogodkov.

Iz istega kroga se širi tudi vest, da
je imel min. predsednik s kraljem pred
njegovim odhodom v Topolo resen po-
litičen razgovor, tekotem katerega da je
kralju ponudil ostavko vlade. Kralj da
si je odločitev pridržal.

Vladni krogi demantirajo vesti iz
glavnega odbora ter zatrjujejo, da pred
sprejetjem proračuna ni pričakovati
odločilnih sprememb.

Kralj, ki se že dva dni nahaja v
Beogradu, do sedaj še ni nikogar spre-
jel. Pravijo, da bodo pričele v pone-
deljek avdijence, na katerih se bo raz-
pravljalo, kako najti izhod iz teške
krize.

Silno pozornost vzbuja akcija Davi-
dovičevih demokratov, ki vedno glas-
neje pritiskajo s svojimi znanimi za-
htevami. Danes zvečer so se zglasili
pri Korošču vsi demokratiški ministri
z Ljubo Davidovičem na čelu ter so
od Korošca zahtevali obvezne izjave,
da bodo zakon o dalmatinskem agra-
ru, o poljedelskem kreditu, o razdol-
ženju kmetov in zakon proti korupciji
sprejeti še preden prične proračunska
dehata. Radikali proglašajo te demo-
kratske zahteve kot pripravo na volit-
ve ter kot poskus se približati KDK.

Korošec je na nocojšnji konferenci
Ljubi Davidoviću izjavil, da mu more
pozitivno odgovoriti šele, ko se bo po-
svetoval z radikalnimi ministri. Ljuba
Davidović se je pritožil tudi proti te-
mu, da Narodna skupščina premalo
dela in je zahteval, da naj se v decem-
bru še sestane. Dr. Korošec v tem ozi-
ru ni mogel dati nohenega zagotovila.
Intervencija demokratov se splošno ko-
mentira kot znak, da se pripravlja ve-
lik preokret v politiki.

Skromna proslava desetletnice v Beogradu

Mučen vtis vladne nasivnosti. — Službe božje, zastave, izjave in časopisni članki

Beograd, 30. novembra p. Proslava des-
etletnice države bo tu jako skromna. Vlada se
je v glavnem zadovoljila s tem, da bo jutri
pristojnosti službam božjim. Govorilo se
je, da bo izdala vlada manifest, a je to opu-
stila. Nobenih svečanosti ne bo in vlada tudi
ni podvzela nobenega koraka, da bi povod-
no jubileja s kakšno oficijelno publikacijo
informirala javnost in zlasti tudi inozemstvo
o prvem desetletju naše kraljevine. To so
storile vse druge mlade države in zlasti Ce-
slovaška v odlični meri. Popolna pasivnost
režima do jubileja vzbuja mučen vtis in da-
nes je bilo čuti ogorenje obojbe v beograjs-
ki javnosti. Reč, zakaj neki zamerijo KDK
da noče oficijelno sodelovati pri proslavi
desetletnice, ko pa sami 1. decembra bojkot-
irajo. Naredba, da morajo šole in uradi biti
zaprti in da obrtniki ne smejo poslovati, je
naravnost beršaška gesta.

Pod mučnim vtisom popolne pasivnosti
vlade je tudi splošno razpoloženje le skrom-
no. Na hišah je videti precej zastav in avio-
ne objavlja slavnostne članke. „Pravda“ je
zbrala nekaj izjav domačih politikov in tujih

diplomatov. Takisto v „Vremes“ in „Politika“.
Zanimiva je izjava zemljoradniškega prva-
ka Joca Jovanovića, ki naglašja, da glede
vprašanja našega edinstva, nikoli ni bil op-
timist. To vprašanje je vedno zelo težko in se
danes še ne more vedeti ali bo doodelek
20. junija zadnja in največja težava, ki čaka
vprašanje našega ujedinjenja. Joca Jovano-
vić veruje v bodočnost edinstva, ki pa bo
naletelo še na jako velike težave.

Francoski poslanik Dard želi naši državi
napredek in veliko bodočnost in izjavlja, da
zasledujejo Francozi z največjo pozornostjo
izgradnjo naše nove države, ker so interesi
obeh narodov doela skladni tako v mirnem
kakor v vojnem času.

Angleški poslanik Kenard smatra, da je mo-
rala naša država prebroditi številne težave,
ker je vojna zapustila ogromna razdejania.
Pisec pa izraža svoje globoko prepričanje,
da gre naš narod zaradi bogastva prirodnih
zakladov in zaradi vztrajnosti svojih sinov
še lepi politični in gospodarski bodočnosti
nasproti. Enake želje izražajo tudi ostali, na
našem dvoru akreditirani poslaniki.

Rezultat prve preiskave radi železniške nesreče pri Beogradu

Krivda zadene baje uradnike in uslužbence, katerih je dose- daj sedem aretiranih

Beograd, 30. novembra p. Preiskava o
včerašnji železniški nesreči pri Carski Ču-
prij je doznala, da zadene krivda uradnika
na Topčiderski postaji, ker ni dal signala.
naj se vlak na noči od Topčidera do Beo-
grada ustavi. Nadalje so krivi tudi kret-
ničarji, ker niso skušali zadržati vlaka na
Topčiderski postaji, ko je vlak zapuščal
postajo v smeri napram Beogradu. Strojvod-
ja in vlakovodja sta kriva, ker sta brez za-
dostnega naloga krenila iz Topčidera proti
Beogradu, čeprav je doslej bilo vedno pra-
vilo, da se vlaki križajo le na postaji v To-
pčideru. Nadalje je preiskovalna komisija
ugotovila, da so sprevedniki bili pijani, ker
so popili dva litra vina in več steklenic žga-
ne. Prvi o železniški službi pa strogo
vzdržati razvijanje alkohola v službi.
Uradniki, glavni kmetinlar in kmetičarja
pri izhodu iz Topčiderke postaje, strojvod-
ja in vlakovodja ter dva sprevednika potni-
škega vlaka so bili takoj aretirani. Ministr-

stvo saobračaja je izdalo o tej nesreči na-
slednji komunikat:

Po železniški nesreči, ki se je pripetila
29. novembra t. l. ob 4. uri 6 minut jutraj
na odprti progi pri tretjem kilometru v bli-
žini Čuprijnice št. 1 B s tem, da sta trčila
tovorni vlak št. 162, ki je odhajal iz Beo-
grada in potniški vlak, ki je prihajal iz Po-
zarevca, so pristojne policijske oblasti iz-
vedle strogo preiskavo. Na podlagi doseda-
nje preiskave je policijska direkcija v Beo-
gradu odredila pritvor dežurnega prometne-
ga uradnika Topčiderske postaje, kretni-
čarjev Topčiderske postaje, obeh spreved-
nikov ter strojvodje in vlakovodje potni-
škega vlaka št. 4125. Vsi ti železniški usluž-
benci, ki nosijo odgovornost za to železni-
sko nesrečo, bodo izročeni sodišču zaradi
kaznivih dejanj št. 302 kaz. zak., ki predvi-
deta za taka kazniva dejanja robijo do 10
let.

se mora proti tem obrtnikom izvesti ka-
zenski postopek in osebam, ki bodo pri-
javljene in kaznovane, je odvzeti obrtni-
ško pravico, v kolikor je to po lokalnih
zakonih mogoče.

Narodni Val, dostavlja, da so vse oro-
niške stanice dobile naredbo, da na dan
1. decembra preprečijo vsako delo kmetov
na polju.

Ta okrožnica dr. Korošca je do sedaj
edina manifestacija vlade k proslavi dese-
tletnice Jugoslavije.

Uveljavljenje trgovinskega sporazuma z Avstrijo

Dunaj, 30. nov. V tukajšnjih poučenih
krogih se zatrjuje, da bo dodatni dogovor
k jugoslovensko-avstrijski trgovinski po-
godbi, ki je bil nedavno ratificiran v Na-
rodni skupščini, stopil v veljavo šele te-
kom decembra, dočim se je prvotno prič-
kovalo, da bo sporazum stopil v veljavo
takoj po ratifikaciji.

Umor morilca Cena bega

Albanska krvna osveta ali političen umor?

Včeraj je 30letni Albanec s sedmimi streli med porotno
razpravo v Pragi ustrelil Alcibijada Bebijsa. — Morilčevi
sokrivci so pobegnili

Praga, 30. novembra shg. Danes dopoldne
ob 10. je pričela pred tukajšnjim porotnim
sodiščem razprava proti Alcibijadu Bebijsu,
ki je umoril pred 1 letom bivšega albanske-
ga poslanika v Pragi, Cena bega, zeta se-
danega albanskega kralja Ahmeda bega
Zogu. Za razpravo je vladalo v javnosti
ogromno zanimanje. Tudi v političnih in di-
plomatskih krogih so z zanimanjem priča-
kovali potek razprave, ker so računali s
tem, da bo razprava odkrila marsikake do-
sledje še neznane podrobnosti o ozadiju tega
umora. V nabito polni dvorani je bilo poleg
domačega občinstva tudi mnogo inozemcev
zlasti Albancev. Navzočih je bilo izredno
mного inozemskih novinarjev, zlasti iz Ita-
lije, od koder je prislo večje število po-
sodnih poročevalcev. Razpravi je prisostvo-
val tudi zastopnik albanske vlade dr. Orega,
višji uradni albanskega pravosodnega mi-
nistristva. Že par dni pred razpravo je pri-
spel v Prago brat umorjenega poslanika
Cena bega, kralj beg, vendar pa osebo ni
prisostvoval razpravi, marveč ga je zastop-
pal njegov odvetnik.

Čitanje obtožnice

Obtožnica, ki je bila prečitana med grob-
no tišino, ne vsebuje nikakih novih podat-
kov. Kakor znano, je Alcibijad Bebi dne
14. oktobra t. l. v kavarni „Bazar“ v Pragi
z dvema revolverjskima streloma ustrelil
prvega albanskega poslanika v Pragi Cena
bega, Morilec je rodom iz Elbasana in je
takoj po aretaciji priznal, da je izvršil
umor iz političnih motivov ter da j. bil za
to najet. Star je 24 let.

Zasliševanje obtoženca

Bebi se je obnašal pred sodiščem zelo
predrzo. aZradil tega je prišlo med njim
in predsednikom sodišča ponovno do
ostrih prerokanj, v katerih se je Bebi po-
našal zelo samozvestno. Prvi spor je na-
staj zaradi datuma njegovega rojstva. Bebi
je navajal, da je bil rojen 1. 1908, tako da
na dan atentata še ni izpolnil 20. leta staro-
sti, vsled česar bi ga ne bilo mogoče obso-
diti na smrt. Predsednik pa je ugotovil, da
so v potnem listu in v vseh drugih listinah
navedeni popolnoma drugi datum in da je
tudi albanska vlada izročila pravnemu za-
stopniku Cene bega listino, iz katerega je
razvidno, da je bil Bebi rojen 1904. Pred-
sednik sodišča je izrečno dovolil, da je bil
Bebi še pred krvavim dejanjem poučen,
kakšno vlogo bo igral v razpravi datum
njegovega rojstva. Bebi je kljub temu vztra-
jal pri svoji izjavi in trdil, da so podatki
vlade napačni.

Na vprašanje, ali prizna dejanje, je Bebi
izjavil:

„Priznam, toda nisem kriv, ker moje de-
janje ni prestopke.“

Pri nadaljnjem zasliševanju je nastal spor
med obtožencem in predsednikom glede
atentatorjevega očeta. Bebi je navajal, da
je bil njegov oče učitelj, dočim je albanska
vlada sporočila sodišču, da je bil več v za-
porih kot na prostem.

Zanimiva in obenem za javnost popolno-
ma nova je bila Bebijsva izjava, da je ne-
haj študirati po nalogu albanske revolu-
cionarne organizacije. Poslali so ga v Pe-
trograd, kjer se je sestel v kavarni „Ruski
car“ z voditelji albanskega odbora, ki so mu
preskrbeli revolver ter ga poslali na Dunaj,
kjer naj bi prejel novo navodila. Na Dunaju
je stanoval v „Grandhotelu“ in dobil denar.
Tamkaj je tudi moral prisesti, da bo izvr-
šil poverjeno nalogo. Če bi atentata ne bil
izvedel, bi bil njega ustrelili.

Predsednik je na to izjavo obtoženca pri-
pomnil: „Vi niste torej samo zavrtni, tem-
več tudi naročeni in plačani morilec!“

Usodni odmor

Ker je bilo zasliševanje, ki se je vršilo s
pomočjo italijanskega tolmača zelo mučno,
je predsednik kmalu po 11. uri odredil če-
rturtni odmor. V dvorani so nastale skupi-
ne, ki so se glasno pogovarjale.

Sedem strel v porotni dvorani

Naenkrat je skočil izmed občinstva preko
novinarskih klopi visok, nekako 30 letni
moški pred Bebijsa, ki je stal pred predse-
dniško mizo. Mož je imel v rokah velik vo-
jaški revolver in je v naslednjem hipu od-
dal tri strele proti Bebijsovi glavi. Bile so
dumdum krogle, ki so povzročile strašne ra-
ne. Bebi se je zgrudil takoj mrtve na tla.
Ena krogla je zadela tudi poročevalca Pic-
cola, De Vezzia na desni strani prsi. Atenta-
tor je kratko nato obrnil revolver še en-
krat nad Bebijsovo, na tleh v mlaki krvi lo-
žeče truplo in odal še nadaljnje štiri stre-
le. Ko je menil, da je revolver prazen, je
zgrabil za cev in udrljal z ročajem po Be-
bijsovi glavi.

Panika med publiko

V dvorani je nastala nepopisna panika.
Publika in porotniki so obstali kakor oka-
meneli, nekaj ljudi med njimi tudi ženska
med porotniki se je celo onesvestila.

Lažje ranjen je bil tudi Italijanski
tolmač dr. Jazura in dopisnik „Giorna-
le d'Italia“ Andriano del Vezzio. Eden
izmed porotnikov je padel preko stop-
nic ter si zlomil nogo. Edini človek v
sodni dvorani, ki ni izgubil glave, je
bil sodni sluga Zelenka, ki se je vrgel na
atentatorja, mu izvil revolver ter ga s
pomočjo ostalih sodnih uslužbencev
zvezal. Novinarja Del Vezzia so pre-
peljali v bolnico ter ga takoj operirali.
Predsednik sodišča Vocek je odredil
proti morilcu takojšnjo preiskavo. Mo-
rilec ni hotel dati nikakega pojasnila o
svojem činu. Domnevajo, da gre za
maščevanje Cena begove rodbine. Mo-
rilčevo orožje je velik vojaški revol-
ver z desetimi patroni. Pri preiskavi se
je pokazalo, da so bile vse krogle od-
piljene, tako da so povzročile strašne
in absolutno smrtne rane.

Sokrivci morilca pobegnili?

Gani beg je bil zvečer povabljen na
polico in ponovno zaslišan. Zaslišanje
ob 9.30 še traja. Policia noče dati ni-
kakega pojasnila. Dosedaj še ni ugotov-
ljeno, kam so izginili trije Albanci, ki
so skupno z Vuciterno prisostvovali
razpravi. Ugotovljeno je le toliko, da
so izrabili paniko po atentatu ter po-
begnili.

Albanska osveta ali zarota?

Kljub prvi domnevi, da gre pri da-
našnjem atentatu pred praško poroto za
dejanje običajne krvne osvete, govore
razne ugotovitve tekotom dosedanje pre-
iskave in zaslišanja Vuciterne, da je
bil Vuciterna orodje zarotniške skupine
in da gre za politični umor.

Morlec ni hotel dati nikakega pojasnila
o svojem činu. Domnevajo, da gre za ma-
ščevanje Cene begove rodbine. Morilčevo
orožje je velik vojaški revolver z deseti-
mi patroni. Pri prskavi se je pokazalo, da
so bile vse krogle odpiljene, tako da so
povzročile strašne in absolutno smrtne ra-
ne.

Kdo je atentator

Beograd, 30. novembra p. Vest o aten-
tatu v Pragi je izvala v vseh tukajšnjih
političnih krogih ogromno senzacijo. Vaš po-
ročevalce je imel priliko kmalu nato priti v
slike s poučenimi albanskimi krogi, ki so
mu o okolnostih in osebnosti atentatorja v
Pragi dali naslednja pojasnila:

Atentator se imenuje Zija Vučitrin. On je
bil deli časa sluga pokoj. poslanika Cena
bega. Atentator je tedaj kazal vse vrline vča-
nega in svestega služabnika, vsled česar za
je pokojni Cena beg vzljubil ter gromno
podpiral njegovo rodbino. Ta naklonjenost
je šla celo tako daleč, da je pokojni Cena
beg kupil svojemu slugi in njegovi družini
malo posestvice v Albaniji. Kakor so v teh
krogih misli, je Zija Vučitrin izvršil atentat
na morilca pokojnega Cena bega v prvi vr-
sti zato, ker je morilec Alcibijad Bebi sku-
dal predložiti praškemu sodišču potrdjeni
krstni list v dokaz, da še ni star 20 let, tako
da bi ga torej ne mogli obsoditi na smrt.

Atentator Zija Vučitrin je 40 let star in
izredno lepe zunanosti. Atentator je oče de-
setero dece. Stiri njegovi bratje žive deloma
v Jugoslaviji, deloma v Albaniji. Atentator
Zija Vučitrin je užival popolno zaupanje svo-
jih predpostavljanih.

V Beogradu živečim sorodnikom pokojne-
ga Cena bega je prišlo atentat skrajno ne-
prijeten, ker so pričakovali, da bo razprava
proti Alcibijadu Bebijsu razkrila široko zasno-
vano zaroto in vse one ljudi, ki so stali za
Alcibijadom Bebijsom in organizirali atentat
na Cena bega v Pragi.

★

Praški umor pomeni lahko dvojce. Ali je
izraz političnih nasprotij, ali pa čin oseb-
nega obračuna, osveta za umor Cene be-
ga.

Za politično nasprotje je pre malo raz-
logov. Med Albanci je struila, ki bi hotela
dati na ta način izraza svojim simpatijam
za politično naziranje pokojnega Cene be-
ga, preslaba in kar je še važnejše, prav
gotovo ne bi nastopala na tak način in bi
si naposled mogla poiskati hvaležnejših ob-
jektov za svoje revolverje.

Zato je kar izven dvoma, da je Algiavad
Bebi podlegel principom krvne osvete.
Atentator je bil v bližnjih odnosih z bra-
tom pokojnega Cene bega in to je zelo va-
žen kazipot. Med Albanci je še živa ele-
mentarna justica, ko kateri je umor stvar
naibžjih sorodnikov žrtve, ki so dolžni
sami poskrbeti za to, da se zločin kaznuje.
Ni sodišče kompetentno, da se morilec ka-
zuje, marveč zasebniki. V praškem slučaju
so temeljito poskrbeli za to in novi morilec
je streljal na Bebijsa tako dolgo, da smrti
naš ni bilo mogoče uiti. Taki slučaji so se
dogajali med Albanci v domovini povsem
vsakdanje; praški primer je toliko vidnej-
ši, ker se je izvršil v središču osrednje Ev-
rope in ker so imele prizadete osebnosti
tudi političen pomen.

Prvi rezultati preiskave o praškem umoru

V ozadju umora stoji najbrž tajna albanska organizacija, ki se hoče na ta način iznebiti neprijetnih prič. — Sledovi vodijo v Tirano

Praga, 30. novembra. Zasiščanje atentatorja Vuciterna in nekih drugih v Pragi bivajočih Albancev, med njimi brata pred letom dni umorjenega poslanika Cene bega, Gani bega, o polnoči še traja. Atentator odklanja še vedno vsako polasnino in samo zatrjuje, da se je hotel maščevati za umor svojega predobrega gospodarja.

Kolikor se je moglo kljub pozni uri izvedeti, je policija ugotovila razne druge okoliščine, ki govorijo za to, da ne gre le za osebno maščevanje ali krivno osvetlo, kakor se je dozdajevalo v prvem hipu, marveč da je ta atentat nadaljevanje krvave in zavratne borbe ki je prišla med dvema albanskima taboroma z umorom Cene bega.

Kakor znano je Alchibad Begi ves čas svojega polnoletnega preiskovalnega zapora vztrajno odklanjal, da bi navedel pred preiskovalnim sodnikom nazive svojega delanta. Ko je danes Begi izjavil, da je izvršil umor po nalogu nekega revolucionarnega albanskega odbora, je izzvala ta izjava med navzočimi Albanci mučno pozornost. V trenutku preden bi mogel dati Begi nadaljnje izjave o delovanju tega revolucionarnega odbora, so ga dvižili strelj iz Vuciternove revolvera. Ob tem je Begi sedel, da je bil umor Begi na naročilo izveden šele tedaj, ko je Begi očividno nameraval podati izjave o skrivnostnem albanskem revolucionarnem odboru. Na ta način so infiltrirali današnjega atenta-

tata preprečili, da bi bil Begi s svojimi izjavami kompromitiral in razrazil delovanje tajne organizacije.

Umor Begi je izzval v praških albanskih emigrantskih krogih veliko razburjenje. Emigrantska organizacija izjavlja, da s tem umorom nima ničesar skupnega in da vodilo vsi sledovi v Tirano. Gotovim vladodržcem v Tirani je zelo mnogo na tem, da izginelo vse priče, ki so ponoteno o prejšnjih akcijah albanskega odbora. Ena izmed teh prič, poučenih oseb je bil umorjen poslanik Cene beg, ki ga je ustrelil Alchibad Begi. Sedaj je bilo treba odstraniti tudi tega, ker je prešela nevarnost, da bi lahko postal izdajalec.

Zanimivo je, da morilec Vuciterna ne zna niti pisati niti čitati in tudi ne pozna na bro Polagoma so pričeli tudi dvomiti da bi bil morilec Gani beg, služba in smatralo da ni izključeno da je bil član revolucionarne albanske organizacije. Ali je to res, bo pokazala šele nadaljnja preiskava. Ko so preiskali sodno dvorano, so našli še dva nabasana revolverja, ki sta bila nabrže last onih štirih Albancev, ki so skupno z Vuciterno prisostvovali razpravi, a so atentatu brez sledu izginili.

Dunaj, 30. novembra. Tukašnji albanski emigranti izjavljajo da jim je morilec Vuciterna popolnoma neznan in da dunajski albanski krogi niso imeli z njim nikakih stikov.

Tudi Gani beg aretiran!

Radi suma sokrivde na umoru je bil po zaslišanju pridržan v zaporu

Praga, 30. novembra. Preiskavo proti morilcu Vuciterni vodita ministerialni svetnik Vocek in policijski nadsvetnik Vanaček. Morilec je bil rojen 1. 1901 v Diakovici pri Kosovu v Srbiji. Med zaslišanjem so Vuciterno vprašali zakaj je prinesel revolver v dvorano s seboj. Morilec je izjavil da je to albanski običaj. Uvoz orožja mu je bil dovoljen na podlagi orožnega lista iz revolverja je bilo oddanih vseh sedem krogov. Dočim so pet krogov našli v dvorani, se zdi, da je ostali dve izstrelili pred nabrže zato da bi orožje preizkusil. Vuciterna zanika da bi bil streljal za poskušnjo, vendar ne more navesti zadostnega opravičila.

Gani beg je na policijski predložil svoj albanski potni list in sicer mali diplomatski potni list ki nudi samo to ugodnost da potnik s takim potnim listom ne sme prečkati meje. Ta potni list na ne daje pravice do eksteritorialnosti, ki to vživalo samo lastniki velikega diplomatskega potnega lista ali tako zvezne zlate legitimacije. Gani beg je bil ohranjen v zaporu. Govori albanski italijanski srbski in nemški. Bee zanika vsako sokrivdo na umoru in priče pripovedujejo da je vzkliknil po atentatu v nemškem jeziku: »Kaj ste napravili? Jaz sem nesrečen! Vse je izkubljeno!

Sum proti Gani begu temelji na poročilu beograjske »Politike«. ki pravi da je rodbina ob obeliskih smrti Cene bega prilegla krvno osvetlo. Kot zatrjuje beograjski list, je bil Gani beg navzoč pri tej pri-sezi. Gani beg izjavlja da je po nevisanih albanskih zakonih vsak član rodbine kateri je bil umorjen sorodnik obvezan na krvno osvetlo. Toda on in njegova rodbina ki je bila večina vzgledna na zapadu, se se-

veda ne drži teh srednjeveških zakonov. Gani je približno 30 let star in je v zadnjem času zapustil Albanijo, ker je z rodbino vred oritentiral hucoslovensko dočim Zogu. kakor znano simpatizira z Italijo. Gani se je pred tremi meseci preselil iz Tirane v Diskovico. Takrat so hucoslovenski listi navedli da je zbežal pred Zogom. Gani pa pravi da se je sam prostovoljno umaknil na svoja posestva Zogu je Ganija proslil naj bi se vrnil v Albanijo.

Kaj pravi v Beogradu živeči brat Cene bega

Beograd, 30. novembra. p. V prestolnici biva že več dni brat v Pragi umorjenega albanskega poslanika Cene bega, Hasan beg Kriziv. Ko se je v Beogradu zvedelo za naj-novejši atentat v Pragi, so se novinarji po-dali v hotel »Excelsior«, kjer je nastanjen Hasan beg Kriziv, je izjavil novinarjem, da za je vest o atentatu v Pragi vrlo iznena-dila in da kaj takega ni pričakoval. Vse-brat Gani beg je odpotoval v Prago s globo-ko prepiranjem, da bo češkoslovaško so-dišče zadostilo pravici ter odkrilo tudi vse-tajne motive atentata na Cene bega. Če ni-sil, da je atentator izvršil svoje dejanje v hišni ogorčenosti, ker je bil zelo vdan pokoj-nemu Cene begu. Atentator Alchibad Begi se je izgovarjal s takimi izmišljotinami, da so morale razburiti prisotnega Zija Vucitr-na. »Naša rodbina«, je zaključil svojo izjavo Hasan beg, »cobojta njegovo postopanje že zaradi tega, ker je s tem preprečil, da bi so-dišče odkrilo vse motive, ki so vodili aten-tat. Alchibada Begija pri umoru Cene bega. Mi obojujamo ta atentat navzile temu, da velja pri nas v Albaniji še vedno pravilo o glavo za glavo.

Oster afront Burova proti Jugoslaviji

Ekspoze bolgarskega zunanjega ministra. — »Jugoslavija edina nepomirljiva država na Balkanu.« — Bolgarija vodi politiko zblizanja in pomirjenja

Sofija, 30. novembra. Zunanji minister Burov je podal v sobotni obseben ekspo-zé, v katerem je opisal bistvene smernice zunanje politike, ki so nespremenjeno mi-rovneja značaja.

Glede pogajanj, ki se vrše z Grško za-radi likvidacije nekaterih problemov, ovi-rajočih razvoj prijateljskih odnosov med so-sedi, ima minister vtus da glee v Atenah odkritosrčno željo, da bi to likvidacijo pospešili.

Kar se tiče Rumunije, je minister menil, da lahko potrdi, da je bukarska vlada pripravljena sprejeti roko, ki jo prijateljsko-pomnja Bolgarija Upati je treba, da se bo našla pot, ki bo privedla do zaključka pri-jateljske pogodbe.

Glede Jugoslavije je Burov naglašal, da ne more prikriti dejstva, da ta država naj-manj spoštuje politiko pomirjenja in zbliz-

nja, ki jo Bolgarija trdovratno in dosledno izjavja. (2) To dokazuje dejstvo, da so meje na jugoslovenski strani stalno zaprte kljub dokazom absolutne lojalnosti s strani Bolgarije in kljub temu, da je Bolgarija ponovno storila korake, da bi dosegla uki-nitev te nesmiselne zapore. Minister Bu-rov je končno izrazil upanje, da bo konč-no zmazala pamet in bo konec tem anoma-lijam.

Glede odnošajev do veseli je minister zatrjeval da so urjenje v zaupanju in sim-patiji Bolgarija uživa vedno večje spo-štovanje ostalega sveta in od dne do dne-raste spoštovanje do solidnih lastnosti nje-nega prebivalstva. Končno se je zunanji minister zahvalil Društvu Narodov za stal-no skrb in izjavil, da Bolgarija odklanja vsako politiko avantur.

Protifrancoske demonstracije v Italiji

Ogorčenje radi mile obsodbe Modugna. — Demonstracije po vseh mestih. — Izzivalna pisava fašističnega tiska

Rim, 30. novembra. a. Tekom današnje-ja ne je prišlo po raznih mestih Italije do protifrancoskih demonstracij. Rnaki dijaki so se zbrali na dvorišču Sapienze, kjer so ostro obsodili razsodbo pariškega potnotnega sodišča v razpravi proti anarhi-stu Modugnu. Z italijanske trikolore na e-lu so fašisti korakali po rimskih ulicah ter priredili pred italijanskim zunanji-m uradom burne ovacije Mussoliniju. Nato je odšla množica k »colariu« domovine na trgu Venezia in končno pred ravnatelj-stvom fašistične stranke, kjer je imel Turatti kratek nagovor.

Slične protifrancoske demonstracije so se vršile tudi po drugih mestih. Medtem se-laze, da je neki visoki italijanski častnik, ki se je med vojno boril v francoski ar-madi, z ogorčenim pismom predsedniku republike vrnil vsa odlikovanja, ki jih je dobil v Franciji.

Današnji jutranji listi še vedno kome-n-tirajo pariško razsodbo proti komunistu Modugnu. »Popolo di Roma« pravi, da ne gre pripisovati vso krivdo samo poroti-kom, temveč meni, da je ta razsodba po-

sledica francoske ljubosumnosti in sovra-štva napram vsemu, kar je italijansko. I-o-bro je, da Italija popolnoma premišljeno in popolnoma zavestno izjavi, da bo odgo-vorila na francosko sovraštvo z ravno ta-kim sovraštvom in da mirno pričakuje dneva, ko bo lahko odgovorila na ta fran-coski sovražnik.

Angleškemu kralju gre na bolje

London, 30. novembra. s. Kralj je prebil noč precej mirno. Zjutraj je zdravniški konzil bol-nika temeljito preiskal. Zdravniški postelj je bil poklican tudi slavni specialista Sir Humphry Roulestone. Iz zdravniškega poročila je razvidno, da se je pljučnica in vnetje rebrene mrene ne-koliko zboljšalo in da je temperatura sopen-ko popustila. Poročilo pa naglašja, da je še ved-no nevarnost morebitnega poslabšanja in da bol-nik le zelo počasi okrevlja. Dejstvo, da je bil pozvan k bolniku le tretji zdravnik, ne pomeni poslabšanja. Strokovnjak je bil pozvan samo za-to, ker smatralo za umestno, da bolnika teme-ljito preiščijo, za kar so poklicali k njemu še tretjega zdravnika.

Pred desetimi leti in danes

Usodne pogreške Beograda v zadnjih desetih letih

Pod vtisom vojnih uspehov naših sr-bijanskih bratov pripisovala jim je pred 10 leti vsa naša javnost tudi velike upravne sposobnosti in tudi sicer vse državljanske čednosti. V »Narodnem Veču« je n. pr. predlagal pok dr. Oto-kar Rybaf, da se pospeši hitrejša kon-solidacija razmer, na Srbijanci za-sedejo poleg vojske tudi upravo. Žal, oziroma na srečo ni bilo dovolj ljudi za to na razpolago, ker s bili še pod orož-jem, drugi pa v emigraciji.

Ministrstva so začela delovati brez miz in stolov; rekviriralo se je, kar se je dalo. V občem dobrem razpoloženju je šlo vse bolj po domače.

V prvih letih se je preselilo mnogo prečanov v Beograd v službo. Objek-tivno se more reči da so v groznih raz-merah brez stanovanj in primernih pre-temkov častno vršili svojo dolžnost. Kmalu pa je prišla reakcija. Srbijanci so zahtevali službe in to vodile dasi za to niso imeli kvalifikacij. Predvojni srbijski uradniki so se sklicevali na veliko število vojnih službenih let in trkali na vrata ministrstev, da zahte-va ne le predvojnne čimovne rede, am-pak ona mesta, ki odgovarjajo 16 služ-benim letom več. Pa tudi vsi drugi mladi mošje, ki so v inozemstvu na naglo položili razne izpite, so zahtevali vodilnih mest. Ni bilo lahko tu najti pravično pot. Mnogi so skokoma pre-hajali v najvišje položaje, a bilo je tudi-takih, ki so službo začeli kar kot in-spektorji in načelniki.

Dokler je bila demokratsko-radikal-ska koalicija do l. 1922., so se v Beo-gradu še držali mnogi prečani. Ko je prišel homogeni radikalni režim, se je pričelo »čiščenje« in prečanski uradniki so iz Beograda trumoma leteli v »pro-vincio« ali pa v penzijo.

Okupacija vseh ministrstev po ljudeh brez upravnega izkustva je bila kmalu popolna. Tu je eden glavnih razlogov današnjega stanja.

Začele so se legende o glupih odgo-vornih centralnih uradov. Če so sploh kaj odgovarjali, razpasla se je korup-cija in nemarnost.

Čast izjemam gotovo je mnogo ide-alnih in požrtvovalnih Srbijancev, spo-sobnih za upravo, a tudi ti so večina odšli iz državne službe. Kar je ostalo, je celotna glavni strahoviti krivec razsula državne administracije.

Ni to nobena sramota za Srbijanstvo, da njegova inteligenca nima činovniških sposobnosti. Prusija, ki je v Nemčiji

igrala vlogo Srbije, je res dala tak ka-der činovnikov, da jim glede morale in znanja nihče ni mogel do živega. A Srbi niso Prusi.

Mržnja tega nezmožnega činovniške-ga kadra v Beogradu proti »novim kra-jem« je rasla in marsikak minister, sam brez vsakega poznanja ustrojstva mo-derne administracije in prilik v teh krajih, povrh pa še neizvežban, je bil le slepo orodje teh ljudi.

Skraja je javnost napake in pogreške kritizirala z dobrohotnostjo. Ko pa se je videlo, da je to sistem, ki se celo slabša od leta do leta, se je morala tak-tika obrniti. KDK je povedala centralni upravi mnogo bridkega. A oni so se za-grabili za Srbijanstvo in svojo »čast«.

Do 20. junija je divjal ta boj v skup-ščini. Ko je bila KDK izgnana iz nje z revolverji, je odleglo marsikomu v centrali.

Danes se ne priznava iz obče na-rodni razlogov nikomur več. Clara pacta! Naše kase niso sestre! to je geslo prečanov. Ldila 1. decembra 1918. in prvih let je nemilo razdejana. Druge poti ni bilo, kajti zlepa v Beogradu nihče nič ne doseže.

Ostre kritike so proglasili prizadeti za »antidržavne«. To pa nikogar ne plaši. KDK vrši svojo dolžnost.

Najodnoznnejšo in najtežjo na'ogo vr-ši ob 10 letnici SDS. To je stara elitna trupa nacionalnih mož, ki so v vsem svojem srcu in ljubavi do države isti, kakor so bili 1. decembra 1918. Srce jim mnogokrat krvavi, ko vidijo da si-lovita borba ne more biti brez škoda za ugled države. A pustiti stvari »noj in razsulo in čakati, da pride rešitev z neba, iz tega bi nastala še večja škoda. Lojalno vrši SDS svojo nalogo roko v roki s HSS, hoteč tudi Hrvatstvu pri-dobiti vodilno pozicijo v državi. Če ne bodo Hrvati žrtve onih tendenc, ki ho-čejo vse razdreti, ni dvoma, da jim bo skupni boj prinesel tako pozicijo, da bo beseda Zatreba enake veljave z besedo Beograda in da bo protihrvatska politika prav tako nemogoča, kakor je nemogoča protisrbska.

Spomin na lepe dneve pred 10 leti nam lajša žalost današnjega dne, ko ni še nič videti da pride do sporazuma. Vztrajno bomo delali zanj, pripravljajoč predloge, ki morejo biti za vse spre-jemljivi, ako v sebi premagajo nebrat-ska čustva.

Tedaj bomo tudi mi z vsem srcem praznovali obnovo Jugoslavije.

Pričetek velikih mariborskih slavnosti

Ogromen naval iz okolice. — Vse mesto v svečani obleki, ka-kor še nikdar v Jugoslaviji

Maribor, 30. novembra. Ze danes je bilo od ranega jutra opažati v Mariboru, da se pripravljajo mesto na ve-liko slavo. Hišni lastniki so pričeli že do-poldne kaj teknotati, kdo bo med prvimi izvesil na »mo trobojnico. Popo ne in po prvi večeri pa se je vse mesto kar odč-i in ovilo v narodne zastave. Odkar obstoji jugoslovenski Maribor, še nikdar ni bil ta-ko lepo okrašen. Zlasti ulice v osrčju me-sta nudijo nenavadno impozantno sliko. Število zunanjih udeležencev je tako ve-liko, da so se proti večeru množice kmetov in uradnikov, moških in žensk, starih in mladih kar prevale po široki Aleksandro-vi cesti od k o-ra. Vsi večerni vlaki so privzeli nabito polni ljudstva, ki se je pri-dne p. z. zelo ugodnosti četrtinski vo-jnje. Z zelenjem in narodnimi zastavami okrašen peron le pozdravlja tisoče sloven-skega naroda z namikom nad »ihodom: Po-čravljeni v jugoslovenskem Mariboru!

Zvečer se in razvila izpred Narodnega doma, tuceljava povoa, a z godbo železni-čarskega društva »Drava«; v sprevedu so bili izredno častno zastopani: naši vrli na-rodni železnikarji in navdušeni: i. idina. Med sviranjem koracnic in neprestanim vzkli! »mim je prišla bakljada po Aleksan-drovi cesti mimo kolodvora v Maistrovo ulico, kjer se je ustavila pred generalovim stanovanjem. Pev »Drave« so zapeli dve narodni pesmi, nakar se je general Maister v prisrč- beseдах zahvalil za ovacije. Z okoliških gričkov so s'vnostno pokali mož-nari: ko se je vračal sprevod po glavnih mestnih ulicah.

Za krasno uspešno sokolsko akademijo, ki se je vršila nočjo v veliki dvorani Naro-dnega doma, so bile vstopnice že tekom dneva vse razprodane. Ker je nemogoče »iti vse tude pod steko v raznih pra-nočih«, je policija dovolila vsem mari-borskim »ostilnam in k'varnam, da smejo imeti točjo odvrte svoje lokale vso noč, jutri p do treh zjutraj.

Volkovi v Bosni

Sarajevo, 30. nov. n. Po poročilih z deže-le, zlasti iz sarajevske oblasti so se zara-di velikega snega v raznih krajih pojavili volkovi v celih krdelih in povzročili mno-go škrode med živino. Prehivalstvo se je na oblastva obrnilo po pomoč in je dobi-lo brzoojavo dovoljenje, da se smejo kmet-je oborožiti s puškami, da preženo volkove.

Žalostni sadovi politične strasti

Mostar, 30. nov. n. Danes je bil tukaj ob-sojen na tri leta temnice Boško Parojčić, bivši poštni uradnik v Mostaru L. 1927 je bil v kavarni v neki družbi in tedaj je ne-kdo proti njemu obrnil dejal: »Umri ti je Pašić!« Parojčić je odhitel domov, vzel puško, se vrnil v kavarno in vprašal, kdo je to rekel. Kmet Fran Luhurić, ki je videl, da se uturegne zгодiti nesreča je stopil k njemu in prijel za puško, toda Parojčić je sprožil in pogodil Luhurića, ki je na po-sledicah rane umrl. Parojčić je bil suspen-diran, toda bil je na novo nameščen pri pošti v Novem Sadu. Kazen bo presedel v Mostaru.

Proslava albanske »neodvisnosti«

Tirana, 30. nov. (ri.) V vsej Albaniji se je praznovala z velikim navdušenjem ob-letnica neodvisnosti albanske države. Al-banški kralji je sprejel v svečani avdienci diplomatski zbor, ministre in poslance in povdarjal v slavnostnem govoru hvalnost Albanije veselim in mirovne namene se-danjega monarhističnega režima.

Malverzacije na Sušaku

Sušak, 30. novembra. n. Na Sušaku je bil aretiran zaradi goljufije neki tamoknji tr-govec. Ponarekel je podpis neke gospe, ki je bila z znano ljubljansko tvrdko »Peko« v poslovnih zvezah in s pomočjo teh ponare-tenih podpisov naročal velike množice žev-ljev od sušške filijalne »Peko«. Malverza-cije presegajo baje 800.000 Din.

Ponočni alarm orož-ništva in policije

Nerazumljiva odredba ministr-stva notranjih del

Ljubljana, 30. novembra. Nocoj poz-no zvečer je notranje ministrstvo br-zojavno odredilo strogo pripravljenost celokupne žandarmerije in policije. Po-noči so jih lovili po mestu in postrojili po kasarnah, kjer so še polnoči čakali z orožjem v roki. Kaj bi bil vzrok za to nerazumljivo odredbo povodom 10 let-nice državnega uedinenja, zaradi po-ze ure nismo mogli več ugotoviti.

Danes vsi v »UNION« na novinarski koncert

Začetek ob 20. — Vstopnice od 10.—12. in od 16. naprej v Unionu.

— Po koncertu nles —

Najnovejši režimski škandal

V Ptuju so reducirali poslovanje okraj-nega sodišča, ker »ni denarja« za pre-mog in drval

Ptuj, 30. novembra. Odvetniki in notarij v Ptuju so bili danes uradno obveščeni, da se bo ute-snilo poslovanje okrajnega sodišča v Ptuju že s prihodnjim tednom kar za tri poslovne dneve tedensko. Razlog: okrajno sodišče ne dobi denarja, da bi si nabavilo dovolj kuriva. V Beogra-du pravijo, da »nema budžetske mo-gućnosti«.

Ptujski odvetniki in notarij so takoj nato poslali ministrskemu predsedniku, nadalje ministru pravde in predsedniku višjega deželnega sodišča v Ljubljani naslednje brzojave:

»Ptujski odvetniki in notarij pro-te-stirajo proti nezakoniti ukinitvi poslov-nih dni sodišča v Ptuju zaradi zatrej-venega pomanjkanja kuriva. Ta ukrep žali ugled države in pravosodja ter ograža pravno sigurnost državljanov in gospodarskih interesov vseh slojev.«

Obenem so ptujski odvetniki n no-tarij sestavili obširno spomenico, ki jo odpošljejo na omenjena tri mesta. Za Ptuj je ta čudoviti ukrep tem bolj sram-oten, ker je ptujsko sodišče eno naj-večjih v Sloveniji in v državi vočje. Služba že itak trpi zaradi nedostanka psonala. Svočas je poslovalo pri ptujskem sodišču devet sodnikov in še ti so bili preobremenjeni. Sedaj pa mora prenašati vse breme njih sedem.

Jubilej hrvatskega učenjaka

Zagreb, 30. novembra. d. Univ. profesor dr. Gustav Janešek je proslavil te dni v ož-je mikrogu svojih prijateljev 80letnico rojstva. V imenu Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti so mu danes čestitali predse-dnik dr. Gavro Manojlović zastopnik ma-te-matičnega prirodoslovnega razreda dr. Dra-zutin Gorjanović in književni tajnik dr. Dra-zutin Boranić. Dr. Janešek je profesor sko-ro od početka zagrebske univerze in je v te-ku polstoletja vzgojil celo generacijo kemi-kov in farmaceutov.

Dinić bi se rad rešil zapora

Beograd, 30. novembra. p. Iz Novega Sada poročajo, da je zagovornik špijonaže osu-mljenega Dragoljina Dinića stavlil okrožnemu sodišču predlog, naj se njegovega klienta izpusti do razsodbe sodišča na svoobilo proti kavilji 200.000 Din. Okrožno sodišče je ta predlog zavrnilo. Zagovornik Dragoljina Di-nića je vložil pritožbo.

Zakon o osnovnih šolah

Beograd, 30. novembra. r. Dopolodne je imel v ministrstvu prosvete sejo skupnšči-ski odbor za proučitev zakonskega predlo-ga o osnovnih šolah. Danes je bila končana natelna debata, glasovanje pa bo v sredo. Do tedaj se bodo vršila pogajanja zaradi iz-prememb, ki jih zahtevajo Nemci in Ma-džari.

Zaključek zborovanja indu-strijske centrale

Beograd, 30. novembra. p. Danes ob 8. popoldne je bilo završeno zborovanje Cen-trale industrijskih korporacij. Po končanem zborovanju so skušali najuglednejši pred-stavniki industrijskih korporacij iz vse dr-zave doseči sestanek s predsednikom vlade dr. Korosem, kar pa jim ni uspelo. Zato je bilo sklenjeno, naj se prihodnje dni vrši širši sestanek predstavnikov industrijskih korporacij s tako zvanimi gospodarskimi mi-nistri. Ta sestanek naj bi se pečal pred-vsem s predlogi industrijskih korporacij glo-de izhoda iz sedanje gospodarske krize.

Nesreče in nezgode

London, 30. nov. (lo.) V mestu Stockport v Lancashireju je počila v neki luči plinaka cev. Zastrupila se je neka zakonska dvojica in 4 otroci. Drugih 11 oseb je bilo zaradi zastrupljenja s plinom prepeljanih v bol-nico.

London, 30. nov. (lo.) V Chethonu sta zgorela pri nekem požaru dva otroka.

Mexico City, 30. nov. (be.) Pri guverner-skih volitvah v Puebla je prišlo do krvave-ga spopada, tekem katerega je bilo 25 oseb ubitih in 35 ranjenih.

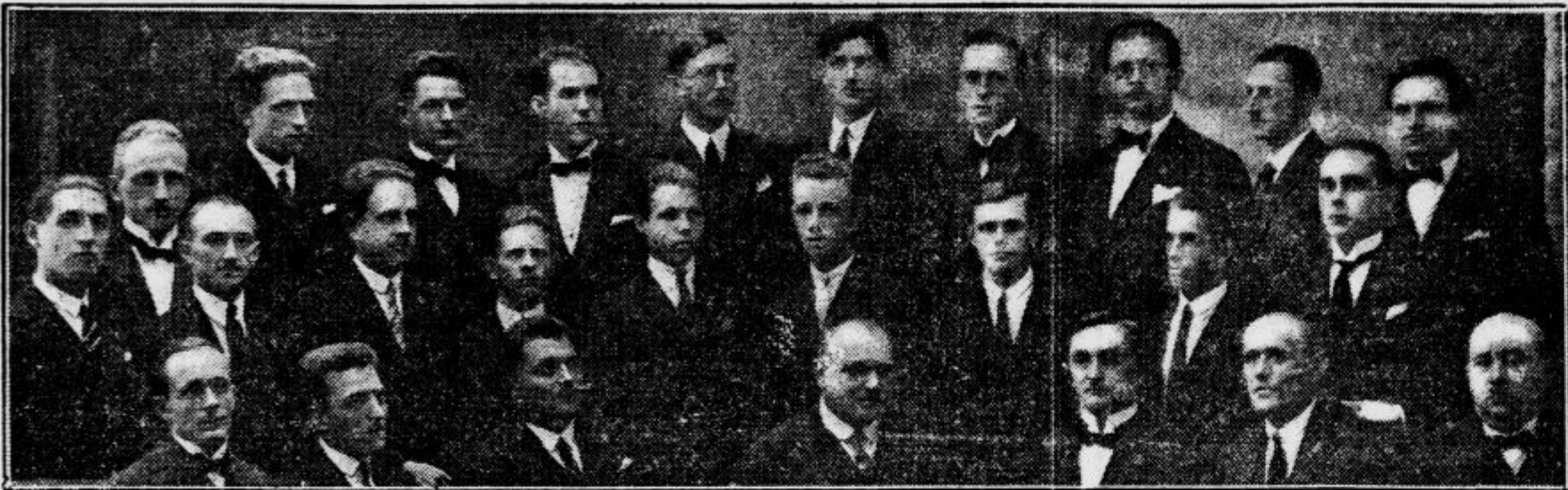
Zopet onesrečen parnik

London, 30. nov. (lo.) Iz Seattle poročajo, la se nahaja 1900 milj. zapadno Van-couverja parnik »Chieffaquilla« v veliki ki nevarnosti. Na pomoč je hitelo 6 parni-kov. Japonski parnik »Jeogonmaru« javlja, da je dospel na mesto nesreče. Onesrečen parnik bo najbrže remorkiran v najbližje luko v Alaski.

Ljubljanska opera

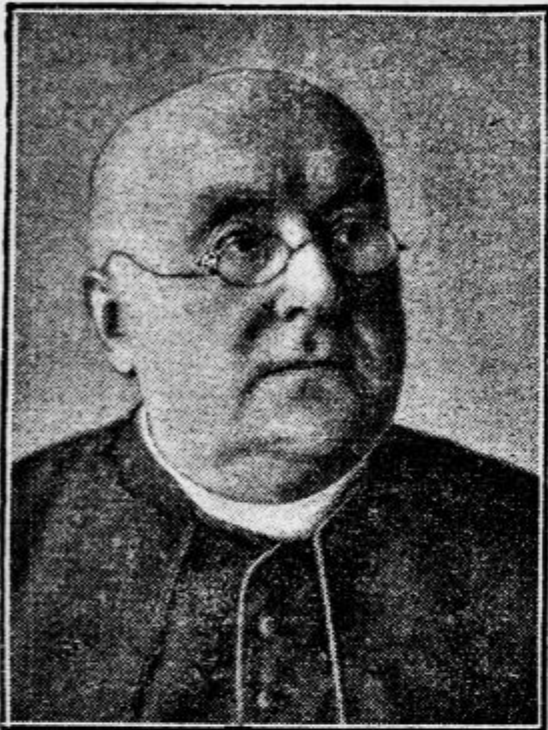
Je uprizarila sinoči kot slavnostno predstavo bi-virno slovensko opero »Lepo Vido« — Pre-d-stava je uspela prav dobro. Poročilo našega re-cenzenta o predstavi radi pomanjkanje prostora danes nismo mogli več objaviti in za objavimo sato v torek.

Naši kraji in ljudje

Pevski zbor «Grafika» je sicer eno najmlajših pevskih društev v Ljubljani, vendar ima pod vodstvom svojega odličnega pevovodje prof. Gröbminga za seboj že lepo število izvrstnih koncertnih nastopov. Letos ob proslavi 60 letnice organizacije slovenskih tiskarjev je velik koncert «Grafike» v Unioni posebno uspel, nedvomno pa bo to simpatično društvo tudi drevi na novinarskem koncertu nudilo s svojimi tremi pesmimi lep užitek.

Prošt Andrej Kalan sedemdesetletnik

Jutri praznuje stolni prošt in generalni vikar ljubljanske škofije prelat g. Andrej Kalan svojo sedemdesetletnico.

Rojen 2. decembra 1858. v Pevnu pri Stari Loki je bil po dovršenih teoloških študijah l. 1882. posvečen v duhovnika. Po 14 letnem službovanju kot kaplan je postal l. 1894. stolni kanonik v Ljubljani, l. 1919. pa stolni prošt in generalni vikar. Od l. 1900. je ravnatelj siročišča «Marijanišče» ter je ta zavod znatno razširil in spopolnil. Po prevratu je bil ustanovitelj akademsko menze. Nekaj časa je bil prelat Kalan predsednik Kmetijske družbe, še danes pa je predsednik Čebelarstva društva. Mnogo let že načeljuje Katoliškemu tiskovnemu društvu, ki je lastnik glavnih katoliških tiskovnih podjetij.

Prelat Kalan se je aktivno udeleževal tudi kot novinar. Od l. 1893. do 1900. je bil glavni urednik «Slovenca», ustanovil je in dolga leta vodil «Domoljuba». Bil pa je radikalnim krogom v stranki premalo bojevit in zato se je umaknil. Tudi v naši književnosti je zapisan njegovo ime. Sodeloval je pri «Dom in Svetu» in se poskušal celo kot pesnik nežnega občutja.

V politiki je prelat Kalan opetovano igral vidno vlogo. Ustanovil je Katoliško politično društvo (1899.) kot politično organizacijo mladoklerikalnega pokreta proti katoliškim konservativcem ter je bil med glavnimi organizatorji l. katoliškega shoda (1892.) Nekaj let je bil deželni poslanec in tudi ljubljanski obč. svetnik. Brezbrižna politična borba pa ni odgovarjala njegovemu značaju in takratni kanonik Kalan se je umaknil iz politike ter se je povsem posvetil humanitarnemu, kulturnemu in gospodarskemu delu.

Vnovič pa se je z vso energijo vrnil v politiko l. 1917., ko je borba med avstrofilsko in narodno strujo v SLS pripeljala do vrhunca. Prevzel je predsedstvo od dr. Šusteršiča razpuščene SLS ter je mnogo pripomogel, da je prišlo v kritičnih časih 1917.-18. do lojalnega sodelovanja med slovenskimi strankami. Pridobil si je takrat ugled in spoštovanje tudi pri političnih nasprotnikih. V Narodni vladi je bil prelat Kalan poverjenik za kmetijstvo. Ko so

nastopili zopet normalni časi, se je prelat ponovno umaknil v politično zatišje ter posveča vse svoje plodne moči predvsem humanitarnim nalogam.

Nesporno je prelat Kalan ena od najsimpatičnejših postav med slovensko duhovščino. V njem se živi tradicija onega blagega narodnega svečenika starejših generacij, ki mu politični strankarski fanatizem ni zatrl občutka za najlepše svečeniške dolžnosti.

V polni svežosti duha in telesa praznuje vzgledni duhovnik in zaslužni humanitarist in kulturni delavec svojo sedemdesetletnico. Brez razlike političnega in kulturnega mišljenja mu more vsakdo priznati, da znači njegovo življenjsko delo plodonosen aktivum v zadnjih decenijah naše narodne historije.

Odličnemu možu kličemo tudi mi Ad multos annos!

Oskar Dev - 60-letnik

Po rodu Gorenjec — oče je bil rojen na blejskem gradu, mati v Dolenji vasi pri Podbrezjah — je g. Oskar Dev po rojstvu Krašovec, rojen 2. decembra 1868 v Planini. V isti hiši kakor Miroslav Vilhar. Ljudsko šolo je obiskoval v Črnomlju, kjer ga je v petju poučeval nadučitelj Šetina, v klavirju pa oče, ki je bil dober pianist. V spodnjih razredih gimnazije v Novem mestu mu je bil glasbeni mentor skladatelj P. H. Sattner.

Na dijaških koncertih je nastopal kot solist — altist. Višjo gimnazijo je študiral v Ljubljani. Istočasno je bil gojenec šole Glasbene Maticice, kjer sta mu bila učitelja Gerbič in Janušovsky. Po maturi je obiskoval pravno fakulteto na Dunaju, Pragi in Gradcu.

Na Dunaju je stanoval z Matejem Hubadom, ki ga je poučeval v solopetju in harmoniju ter ga uvedel v lepote glasbene umetnosti. V votivni in dvorni župni cerkvi je nastopal kot tenor-solist. Po dovršenih pravnih študijah je bil poldrugo leto odvetniški kandidat v Postojni, prestopil je k sodišču ter služboval kot sodnik na Brdu, v Škofiji Loki in Kranju. V vseh teh krajih je zbudil speča pevska društva in jih vodil z velikim uspehom. Koj po prevratu je bil prestavljen v Maribor, kjer je ustanovil Glasbeno Matico, moški, mešani zbor in orkester. Z moškim zborom, na katerega ga večje najlepši spomini, je koncertiral po mestih in trgih mariborske oblasti kakor tudi na Koroškem ter budil narodno zavest. Preobkladen z delom je odlo-

žil l. 1924. vse funkcije in si obdržal edino moški kvartet, katerega je v zadnjem času razširil v oktet.

Leta 1901. ga je dr. Gojmir Krek ljubezno povabil k sodelovanju v rogu rušilcev stare glasbene forme. Takrat je Oskar Dev poslal «Novim akordom» svojo prvo pesem «Mak», ki je bila deležna velikega uspeha. Večina njegovih kompozicij, samospelov a capella zborov je natisnjenih v edicijah ljubljanske Glasbene Maticice in v «Novih akordih». Zadnjih šest zborov pa je izdala kat. tiskarna v Gorici (1927). Za kulturno delovanje ga je kralj odlikoval z redom sv. Save IV. stopnje.

Dev nima sicer dosti kompozicij in še teh ne bi obelodanil, ako ga ne bi k temu pripravil dr. Gojmir Krek. Kar pa je objavil, je vse zdravo, vse preveva nacionalni duh, odkljuje se z globoko melodično iznajdbo brez novostojarskega aparata. V njegovih samospelvih «Mak», «Ptička», «Kanglica», «Snežulčica itd. slišimo utrip lastnega srca, toploto lastnega čustvovanja in dražestnih domislekov. «Poredna dvojica Zupančič-Dev (tako piše med drugim dr. G. Krek v XI letniku «Novih akordov») — Bog daj vsem ljudem nekoliko tega nedolžnega nežnega humorja. Iz srca se veselimo tega zlatorumenega humorja v besedi in glasu, da rastje vendar na otožni slovenski zemlji par veselo mežikajočih veterin. Ne le duha tudi srce mora narod imeti in humor je dar srca. In tega daru ima Oskar Dev v izobilju.

Največjo zaslugo si je pridobil z nabiranjem slovenskih koroških narodnih pesmi, ki jih hrani sedaj etnografski muzej v Ljubljani. Nabral je in očet pozabljeno okrog 400 pesmi Poleg Zdravka Švkaršiča je bil edini za Majarjem-Ziljskim, ki je v Ziljski. Podjurski in Rožni dolini 10 let zbiral ta zlate narodni zaklad in mu dal v treh zvezkih z neprisiljeno harmonizacijo in slovo primernimi barvami skoraj koncertno lice. Sedaj pripravila izdajo četrtega zvezka koroških pesmi, ki jih je nabral prav pred kratkim.

Predseduje trgovskemu in civilnemu senatu mariborskega sodišča 8 let ter uživa z bog svojega ljubeznega nastopa, obklevitvosti in dobrosočnosti spoštovanje in ugled v vseh slojih.

Jubilantu za voščilo, kakor ima že sam navado: «Prav dobro zdravje, na mnoga leta!»

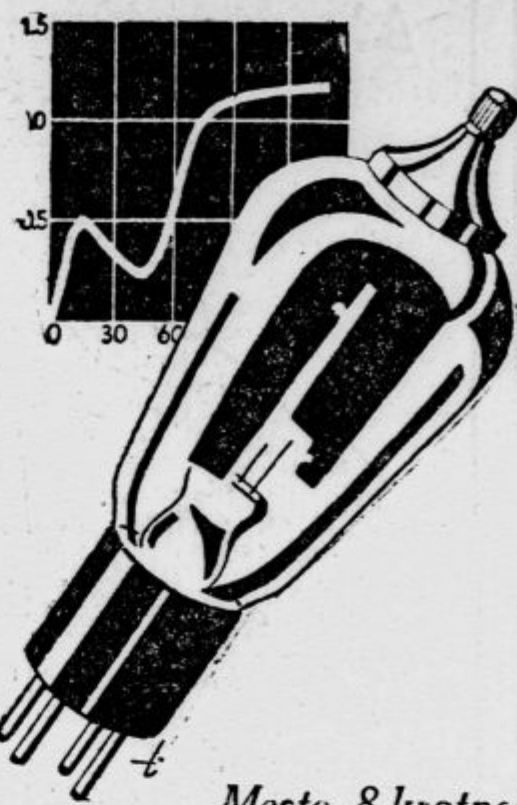
Župan Fran Vrečko v Slovenjgradu je 20. t. m. s svojo gospo Elizabeto roj. Steinhauerjevo praznovalo zlato poroko. O čemer smo poročali. Prebivalstvo Slovenjgrada je svojemu dolgoletnemu, veležasluznemu županu nedeljeno n na manifestanten način izrazilo svoje spoštovanje.

Manifestacija akademikov

Snoč je sklical Svet slušateljev ljubljanske univerze v proslavo desetletnice ujedinenja javno manifestacijsko zborovanje. Zbora, ki se je vršil pred univerzo, se je udeležilo precejšnje število akademске omladine in mešanstva.

Otvoritveni nagovor je imel pravnik J. Köstl, predsednik SSLU. Čprav remini-scence na delo preteklih let in na sedanje narodno razpočenje v velikem delu n so razveseljevale, omladina ne kloni. Njene podede v bodočnost kreše le hotenje, da se uredniški pričakovanje, da bo sleherni državljani zadovoljeni in srečni v veliki in močni Jugoslaviji.

V imenu napredne omladine je govoril pravnik L. N. Nedelković, ki je poudaril da tudi v težkih dneh državnih kriz ni podvomila v narodno in državno edinstvo. Želi, da bi se čim prej ustvarila popolna svoboda, enakost in enakopravnost. Nato sta še govorila visokosolca Anton Hrbovšek in Vekoslav Iskra. Po zborovanju so zapeli državno himno, nakar so se zboro-

Mesto 8 kratnega ojačevanja d. sežete sedaj 100 kratno ojačevanje

na ojačevalno stopnjo, z uporabljanjem novih Telefunken elektronk z zaščitno mrežo RES 044 (za baterijski tok) in RENS 1204 pri priklopi na omrežje. Elektronka z zaščitno mrežo Vam daje vsaj isti učinek, kakor dvostopenjski visokofrekvenčni ojačevalci. Zahtevajte te elektronke pri radio-trgovcih.

RES 044 stane 210 Din.

RENS 1204 stane 260 Din.

TELEFUNKEN-ELEKTRONKE

ELEKTRONKE z dvojnimi jamstvom:

konstruirane od TELEFUNKEN izdelovane od OSRAM

Generalno zastopstvo za Slovenijo:

JUGOSLOVENSKO SIEMENS D. D., oddelek za slabi tok
LJUBLJANA, palača Ljublj. kreditne banke

valci med vzklikanjem državi in kralju mirno razšli. Zanimivo pa je, da je kljub nacionalnemu značaju manifestacije policija bila zopet v pripravljenosti v realnem poslopiu.

Akademiki! SSLU vas pozivlja, da se udeležite današnjega manifestacijskega obhoda v proslavo ujedinenja. Bakljada prične ob 18.30 uri.

Nevaren požar v Gradcu

Metlika, 30. novembra. V noči od torke na sredo je zapel rdečepetelin v Gradcu v Belokraji. Ko se je prebivalstvo nahajalo v prvem sladkem snu, se je ozlasila naenkrat opo noči gasilska trobenta. Ljudje so bili zbegani. Gorelo je prav v središču Gradca, kjer so poslonila tesno drug pri drugem. Oženi je izbruhnil pri posestniku Janezu Krašovcu v sobi, kjer je imel spravljeno seno. In se je hitro razširil. Naenkrat je gorela vsa hiša, nakar se je vnelo sosednje gospodarsko poslopje mizarja Kovačiča, ki je bilo tudi polno sena in s'lame.

Prvi so sosedje pričeli z reševanjem ljudi, živali iz hlevov in ostalega kar se je pač še dalo rešiti. Medtem se je pa pripravila že motorna b. izgalna ki si jo je lansko leto v avgustu nabavilo domače gasilno društvo. Oženi se je v tem času tako

razširil, da se ni mogel nihče niti na dvajset metrov približati. Tedaj je pričela delovati motorka, ki je takoj pokazala, kaj je vredna in kaj zmora. V kratkem času je ne samo lokalizirala požar ampak ga tudi povsem udušila na glavnem pogorišču, a potem je nadaljevala s pogajevanjem še ostalih manjših pogorišč. Vročina je bila tako velika, da so se v nemaljši leseni predmeti, oddaljeni 10 do 20 metrov.

Prebivalci Gradca so se oddahnili, ko so videli, kako motorka ki je topot prvič stopila v akcijo, brezhibno in sigurno učinkuje. Kako je požar nastal, se ne da ugotoviti. Škoda je precejšnja; Krašovec ni bil zavarovan, a Kovačič le za malenkostno vsoto.

JKKOLJ

PLETENA OBLAČILA

zmagala na vsej črti

Grčar & Mejac
Ljubljana

Kako je Rostohar kot kralj inkognito potoval po deželi

Doživljaji pustolovca med lahkovernim ljudstvom

V Nemčiji je ljudi dolgo vlekel Domela, ki se je izdajal za sina bivšega nemškega prestolonaslednika. Potem je zopet zaslovela služkinja Marta, ki se je izdajala za princeso. Nu, zdaj smo pa še mi dobili pustolovca, ki se je kratko malo začel izdajati za — kralja.

Včas se na našem ljubem podeželju primerilo dogodivščine, ki razgalijo vso blazeno naivnost našega kmeta. Pristni hribovci so sicer silno nezaupljivi, napram uradnim predstavnikom. Da se podpiše ali podkriži na protokol, ki mu ga sestavi uradnik, se bo opletal in obiral, kakor bi učil mladega koma voziti. Nasprotno pa naš hribci kar hitro nasedajo spretnim spekulantom in prefriganim gobezdačem. Ni še dolgo tega, ko smo poročali o pustolovščinah Ivanke Pobedičeve. Izdajala se je za sodno uradnico, »kupovala« za erar drva, popisovala živino, obljubljala podpore in jematla »aroc«.

Še čisto drugačen ptič je Josip Rostohar, ki se je zadnje čase klatil v litijski okolici na Dolenskem, okrog St. Ruperta in po hribih. Skoraj neverjetne, a vendar resnične so njegove sleparske dogodivščine.

Kako je mož nastopil svoj »novi poklic«

Josip Rostohar, je doma iz Trnovca v občini Zabukovje v brežiškem okraju, rojen 1892. Nima pravega poklica, a do »kraljevske karijere« je prišel po čisto navadnem naključju. Pri aretaciji je smeje priznal svoje grehe in izpovedal:

»Zakaj pa ne bi živel na račun kmečke lahkovernosti če pa ljudje sami hočejo, da jih kdo vleče« ... Mene so sami naredili za kralja tam v okolici St. Ruperta. V neki hiši sta me ogovorili dve kmetici in mi rekli, da sem zelo podoben našemu kralju. Takoj sem izbral ugodno priliko in sem dejal pol v šali:

— Le pogledite me dobro, saj tudi sem!

In kaj se je zgodilo? Kmetici sta padla na kolena in ni mnogo manjkalo, pa bi se bili še skisali po vrhu. Jaz pa sem se odpravil dalje in nastopil — svoj novi poklic.

»Inkognito« v Cerovcih

Lepega dne se je Rostohar znašel v vasi Cerovcih pri Moravčah. Zgledalo se je, da je ugodni kmečki hiši. Prav modro in dostojanstveno se je držal. Ko so mu postregli in so se začeli z njim razgovarjati, je Rostohar spretno obračal besede na to, da so ga začeli smatrati za kralja, ki »inkognito« potojuje po slovenski deželi ... In ko je prišla prava prilika ko je Rostohar ljudi že toliko omeščal, da ni več bilo dvoma o njegovih »pristnostih«, tedaj je Rostohar nastopil tako imenitno, da so ljudje bili kar blaženi.

Takrat se je ravno mnogo pisalo o potovanju kraljevske dvojice v Pariz.

— Pa ni tako! je Rostohar pojasnjeval ljudem.

— To smo le tako nap'sali, da ljudje ne bi vedeli, da sem ostal skrivaj v svoj državi. V resnici pa hočem pogledati sam naokrog

RADIO FRANC BAR

je najstarejša in največja strokovna tvrdka ima najnižje cene najboljših Radio aparatov

Nov cenik, ki izide še ta teden.

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 5.

Duet nežne ljubavi dveh čistih src pod žarkim neapeljskim solncem

„ANGEL ULICE“

v glavnih vlogah Vaši ljubimci

Janet Gaynor in Charles Farrell

Velikim nepopisne lepote, krona filmske umetnosti.

Pri predstavah sodeljuje iz posebne priljubljenosti operni tenorist g. Marčec, ki poje čarobno lepo arijo »Angela moja«.

Noročite takoj vstopnice, ker so predstave običajno razprodane!

Predstave danes in jutri v nedeljo ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Mladini prepovedano! Mladini neprimerno!

Telefon 2124 **ELITNI KINO MATICA**

Ugoden nakup

partumerije

za Miklavža in Božič 15% popusta od 1. — 31. dec.
137-3-a nudi

O. Fettich-Frankheim

Ljubljana, Kongresni trg 19

kako žive moji ljudje, kaj govorijo in kako se ravna

Državni pečat

Navzlic temu, da je Rostohar zabeleval strogo tajnost, se je novica o kraljevem prihodu hitro raznesla po vasi. Zbrali so se pred večerjo ljudje in občudovali tujca, ki je imel zelo odločen nastop ter zares prav znano fiziognomijo. Kljub temu, da »visoki« popovnik ni bil baš prvostopenjski obločen, se niso dolgo pomišljali, ampak so mu takoj priredili okusno pojedino in mu tudi pridno nalivali.

Med pogovorom pri večerji, kjer so odlično stregli s spoštljivo pozornostjo, je Rostohar tvežil različne bistroumnosti. Izvlekel je tudi nekaj pechat, ki ga je označil za državnega in ga je parkrat poizkusil celo odčitati, toda ni imel blazinice za namakanje...

Naslednji dan se je Rostohar odpravil dalje in je ob slovesu naročil ljudem, naj zaenkrat še obdrže srečanje z njim v tajnosti, ko pa bo pravi čas, se jih bo že sam milostno spomnil...

Kako se je Rostohar razodel v Lazah

Mož se je potikal dalje po svetokriški okolici, okrog Morav in okrog Velike Gobe. Posebno zanimiv je bil njegov pripetljaj v Lazah pri Primskovem.

Oglasil se je v Kirmovi hiši in vprašal, če imajo kako stvar, ki je potrebna popravila: morda dežnik, uro ali pa lonec. Kirmovi so mu res naložili precej dela in se odstranili. Ko pa je zvečer bila vsa družina zbrana in je možak že nekoliko prebral situacijo, se je nenadoma — razkril.

Domačina fanta je prošil za tobak. Ta mu ponudi svojo dozo, imel pa je le slabšo vrsto tobaka. Tedajci je tujec nenadoma patetično varjil, da so vsi ostrmeli:

— Meni se drzneš nuditi tak tobak! Fant, ne veš, kdo sem jaz!

In nato je začel strmečim Kirmovim razkladati svoj pravi poklic in svoje poslanstvo. Beseda mu je tekla gladko in prepričevalno, saj je bil v svojem nastopanju do tlej že dobro izvežban. Ko je še izvlekel sliko našega kralja in se dal z njo primerjati, je domačine preonegavil da so mu pričeli kuhati in cvrti. Potem so sedli za pogurjeno mizo in Rostohar je začel razkazovati nemške bankovce iz dobe deflacije s samimi visokimi številkami, a brez vrednosti. Ogromni milijoni...

Ta tuji denar bi porabil le v skrajni sili, je nekako v opravičilo razlagal Rostohar.

Končno na oddihu...

Nič čudnega torej, če se je po hribih svetokriške okolice kmalu razširila govorica o tajnstvenem bivanju visokega gosta v naših krajih, ki potuje incognito in preizkuša svoje ljudi, kakor svoječasno cesar Jožef II. Glas o tujcu pa je prišel na uho tudi svetokriškemu orožniku, ki so ga začeli zasledovati in ga kmalu dobili v pest. V četrtke zvečer so ga oddali v litijski preiskovalni zapor, kjer bo čakal nadaljnje usode. Bržčas bo izročen ljubljanskemu sodišču, ki bo preučevalo njegove goljufije in predrzne pustolovščine.

Mož smeje priznava vse svoje grehe, o svojem »državnem« pečatu pa pravi, da ga je nekje našel. Orožniki vršijo obširna poizvedovanja, da doženejo doslej še ne razodete prigode zvitega Dolenca.

Čudo Narodnega muzeja leta 1940:
Zadnji slovenski zajec, ustreljen ob 10-letnici - lovskega zakona

Slovenski železničarji za osvobodjenje Ljubljane in Maribora

Časten spominski list iz dni prevrata

Ob prevratu je Ljubljana doživljala dneve navdušenja, kakršnih ni ne bo beležila več njena zgodovina. Le mala peščica njenih prebivalcev, ki so bili sicer tudi do skrajnosti prožeti vesolja nad končnim osvobodjenjem, je vendar v strahu gledala, kaj bodo prinesli dnevi.

Kaj bo? so se spraševali prometniki na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Kaj bo z Ljubljano, kaj bo s Slovenijo? Mnogi so Ljubljanski ulice videli in čutili le osvobodjenje izpod tujega jarma, železničarjem pa je bila v onih dneh poglavitna skrb, kako provesti 100.000 mož soške armade preko Slovenije brez zla za domovino. Saj so se zglasili pri takratnem vodji celotnega prometa na progah južne železnice zastopniki generalnega štaba soške armade, da organizirajo »Abtransport« armade, ki bi po njih mnenju trajal celih 30 dni. Ko jim je omenjeni železniški strokovnjak izjavil, da se bo »Abtransport« izvršil najkasneje v 10 dneh, za kar da mu jamčijo sposobnosti železniškega osebja, so zastopniki vojske ironično in brez nadaljnjih debat zapustili njegovo pisarno. Dogodki so pokazali, da je mož pravilno presodil zmožnosti in idealizem naših železničarjev.

Usodni trenutki za Ljubljano

Kaj se je v onih dneh delalo na ljubljanskem glavnem kolodvoru, v srcu vzhitice Ljubljane, to je znano le malo komu. Na kolodvoru so stali v »agone« natrpani, sestradani desetstisoč, katerih cilj je bil edino: »Domov...« De »tisoč« v 15 do 20 vlakih!

In naši železničarji so vedeli, da je treba to maso prej ko slej odpraviti. Masa se mora premikati, sicer... Toda kako!? V kurilnici ni bilo niti ene gasilnice, ki bi ga vpregli pred en sam vlak, da bi masa vsaj videla, da se premika in da bi ji ostal up »domovina«.

Vse stroje zadržujejo nemški železničarji v območju inspektorata v Gradcu. V prometni urad prihajajo deputacije sestradanih in premraženih vojakov z milo in dostojno prošnjo, da se vojaštvo ekspedira dalje. Z zagotovilo, da se bo odvažanje »kaj pričelo, se deputacije odstra-ijo. Prometniki zahtevajo stroje in prosijo za pomoč v Gradcu in Mariboru. Toda zastoj. Deputacije se vračajo vedno bolj razburjene, vedno bolj oborožene. Ker jih železničarji odpravijo vedno le z objubljanji, se končno vrnejo z grožnjo, da bo vojaštvo napadlo kolodvor, da bo izstradana masa vdrila v mesto.

Kaj bo z Ljubljano? V tem obupnem trenutku pokliče prometnik zopet Gradec in zahteva, da se najno odpošljejo stroji za odvažanje vojaštva. Šele ko se je na telefonu javil tudi član deputacije ter zagrozil, da se bo vojaštvo ob prihodu v Gradec temeljito maščevalo, so se graški mogotci vdali. Odposlali so večje število strojev, ki so došli v par urah v Ljubljano, na kar se je pričelo redno odvažanje vojske.

Kdo si more predstavljati, kaj bi doživela Ljubljana, ako bi se vrgla, desetstisoče broječa, sestradana, premražena in nedisciplinirana masa vojaštva nemške in madžarske narodnosti na ljubljanske ulice?

Pravo navdušenje nad osvobodjenjem

so začutili naši prometniki šele s trenutkom, ko so ekspedirali razkrojeno armado preko Slovenije.

Ni dvoma, da bi prevrat v Ljubljani končal strašno, ako bi na naši postajali ne bili tako zmorni in idealni možje. Vsekakor bi ne bila tudi varnost in red v Ljubljani taka, kakor sta bila. In še eno: Bog vedi, do kod bi

prišli Lahil! Naši železničarji so ustavili mnoge srbske ujetnike, ki so si preko Beljaka in Jesenice izsilili vrnitev v domovino, ter jih naprosili, da so prevzeli Ljubljano v svoje varstvo in zaščitili kolodvor. Železničarji so tudi opozorili merodajne faktorje, da Lahil marširajo že proti Vrhniku. Kdo je povzročil zgodnjo rešitev internirane češkega bataljona iz šentpeterske vojašnice, kdo je obvestil med vožnjo na fronto hrvaški polk in ga pozval, da priše Jugoslaviji ter da sodeluje z godbo pri manifestaciji, kdo je našel stotnika Husa, da je organiziral češke legije v Ljubljani? Vse to je bilo delo naših železničarjev, uradnikov na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Tih kakor so takrat delali, delajo še danes nesebično za domovino. Nikdo ne ve, odnosno nikdo ne ve, kaj so pred 10 leti storili za domovino, posebno pa za Slovenijo in Ljubljano. Te tihe nesebične delavce za domovino boli le eno, da država ni priznala možu — njihovega voditelju — onega, kar bi zaslužil. Njegovo ogromno delo mu je domovina plačala s črno nehalno tjo. Kakor pa je mož takrat junaško delal, tako danes junaško prenaša nehvaležnost v zavesti, da se je uresničil ljudski pregovor.

Stavka nemških železničarjev v Mariboru

Koncem novembra 1918. so nemški železničarji v Mariboru proglasili v protest proti zasedbi Maribora po generalu Majstru, splošno in popolno stavko, to pa seveda s soglasjem najrejene železniške oblasti v Gradcu in nemških mogotcev v Mariboru. Stavka je bila absolutno popolna — zavrtelo se ni niti eno kolo več. Tako je bil general Maister odrezan od ostale Slovenije. Kakšne posledice je to utegnilo imeti zanj in za slovenski Maribor, si pač vsak sam lahko misli.

In kdo je takrat udaril vmes? Omenjeni voditelj naših železničarjev. Proti direktni volji takratne Generalne direkcije južnih železnic na Dunaju, proti volji prizadetih inspektoratov v Trstu in v Gradcu je izdal parolo: »Maribor zasedejo slovenski železničarji, Ljubljanci in Zidamoščani!« Dne 29. novembra ob 16. je bil na brzo roko sestavljen v Ljubljani posebni vlak, v katerega je vstopila četa uradnikov in uslužbencev z neomejenim pooblastilom, da ukrotijo vse postaje do Maribora in da zasedejo postaje v Mariboru eventualno s silo ter da vsakega, ki se ne pokori kratkoma, lo odstavijo od službe. Za moža, ki je dal tako pooblastilo, je bila stvar pač zelo riskantna, saj se takrat še ni niti malo vedeo, kaj bo z internacijsko južno železnico.

Rešilna ekspedicija v Maribor

S kakšnimi ideali in občutki so vstopili določeni uradniki v posebni vlak in kako so odhajajoči vlak pozdravljali tovariši, ki so ostali v Ljubljani! Vožnja do Zidanega mosta se je izvršila v redu in na vseh postajah je bil vlak navdušeno pozdravljen z bodrilom: »Tovariši, pogum — Maribor mora biti jugoslovanski!«

Od Zidanega mosta dalje pa se je že čutil tih odpor na postajah nemeških prometnikov, — Nemcev, stebrov nemstva pri prodiranju na Jadran in proti vzhodu. Naši fantje so energično napravili red, Odpor Nemcev v Celju in na Pragerskem je bil očividen. »Kako je v Mariboru?«

»Ne vemo,« je bil ironičen odgovor. »Vs. brzojavne in telefonske proge so pretrgane.«

»Dalje, tovariši!« je bil klic deatistov — Ljubljancem. V temni noči okrog 1. ure privozi posebni vlak na zadnjo postajo pred Mariborom, v

MARGO

slad v koščkih

e najboljše in najcene še Miklavžovo darilo.

Hoče. Tu ga je nestrpno pričakoval načelnik-Slovenec.

»Živeli tovariši — živele Jugoslavije, vendar pridetla.«

»Kako je v Mariboru?«

»Ne vem, zveze so prekinjene, vse je tiho kakor pred nevihto. Govori se, da j. raztrgan železniški most preko Drave!«

Kljub temu je vozil posebni vlak počasni naprej. Dva železničarja sta stopala po tiru v snegu in blatu pred strojem, da zavarujeta vlak pred eventualnimi presenečenji. Del uradnikov je rekviriralo ob postaji Hoče kmečki voz in hajdi po cesti v Maribor, da zasedejo eventualno iz mesta kolodvor. Govorica ni bila osnovana, železniški most ni bil poškodovan. Istočasno sta privožila posebni vlak v postajo in voz iz mesta na kolodvor. Četa se združila na kolodvoru.

»Hura!«

»Živel slovenski Maribor, živel general Maister!«

General Maister navdušeno odzdravljala. Kakšne občutke so imeli takrat vsi navzoči, ni mogoče popisati. Zavest, da smo zopet združeni in da si lahko pomagamo, je nepopisno.

Maribor — naši!

Napovedali so prišleci nemškimi uradnikom takoj prevzem postaje in da nikakor in pod nobenim pogojem ne trpe upiranja. Zastoj so bile intervencije visokih železniških funkcionarjev iz Gradca in Dunaja.

»Hajd preko meje in z Vami vse, kar ne gre z nami,« je bil odgovor.

Z železno energijo so naši železničarji vztrajali v zavesti, da stoji za njimi general Maister. Že v zgodnjem jutru so se pričeli javljati v službo v Mariboru nastanjeni slovenski železničarji, ki so se prej pač morali pokoriti večini. Vztrajali so kljub grožnjam in dejanskim napadom stavkajočih. Naslednji dan se je pričelo, po navodilih že omenjenega funkcionarja z zasedanjem prog Maribor-Grabstajn-Slobo-Radgona-Ljutomer itd.

Kaj bi bilo, ako bi ne bilo Maistra, kaj pa če bi ne bilo naših energičnih železničarjev? Veliko vprašanje je, dali bi se mogel general Maister vzdržati v Mariboru, ako bi mu železničarji ne vzpostavili zveze z ostalo Slovenijo. Znana je stvar, da je nemški Gradec pripravil oborožen pohod na Maribor. Predčasen prihod slovenskih železničarjev je to preprečil. V nasprotnem primeru bi nam najbrže začrti državno mejo ob Dravi in Maribor bi bil avstrijski!

Zato je ob proslavi 10 letnice osvobodjenja Maribora umesten klic: »Živel general Maister, živele slovenski železničarji!« Živele ona peča železničarjev, ki je idealno sledila klicu in je vdrugič zasedla Maribor. Živel oni mož železničar, sedaj upokojen centralni nadzornik Pregelj, ki je na lastno pest in z energično gesto skupno z generalom Maistrom preprečil uresničenje nemškega pesnika, nedavno umrlega opata Kernstocka:

»Lieber rauch- und schwärzte Trümmer, als ein windisch Maribor!«

Živel jugoslovanski Maribor!

Znamenit primer krščanskega socializma v Mežiški dolini

Iz Prevalj nam pšejo: Klerikalno hvalenost je moral brdiko občutiti vsi poslovodni podružnice klerikalne konsumnega društva v Prevaljah. G. Joško Vajncerl je znan nacionalni delavec na Koroškem. Pred vojno je bil od leta 1908. dalje trikrat krščansko-socialne zveze za Koroško v Celovcu. Po plebiscitu je zaradi svojega nacionalnega dela moral zapustiti plebiscitno ozemlje, preselil se je v Prevalje in prevzel vodstvo klerikalnega konsumna. Vdihnil je to prodajalno osem let z velikim uspehom.

Lani pa, ravno osem dni pred Božičem, so klerikalci postavili G. Vajncerla, očeta petih otrok na zvit način na cesto. Zakaj in kako se je moglo to zgoditi?

Znana je, da klerikalna gospoda v svojih vrstah ne trpi nobene kritike. Vsako najmanjšo neposlušnost zatre, če treba tudi z najhrobrnejšimi sredstvi. G. Vajncerl je imel to napako, da si je upal svoj čas celo javno kritizirati delovanje bivšega narodnega poslanca in sedanega oblastnega odbornika G. Jurja Kugovnika. Prav za prav je le ponovil kritiko onega izmed najvidnejših klerikalnih politkov, ki se le na vprašanje, zakaj Kugovnik ni bil ponovno predlagan za kandidata v Narodno skupščino, izrazil takole:

»Kugovnik ni zmožen, v parlamentu ni nič delal, hotel je venomer domov za poslanske dilete bižo zidat in svojega prvo-rojenčka zibati, namesto da bi delal v skupščini...«

To je Vajncerl zmožno vrnil. Da bi se ga lažje znebili in da bi prikrili nehvaležnost in maščevanje, so ga obdolžili neregularnosti v poslovanju. Toda ponovno revizijo so morale ugotoviti mesto pimanitajja prebriček Navzlic temu mora Vajncerl svoje kavečito zahtevati s tožbo nazaj.

Pa tudi s tem še ni bilo zadoščeno maščevanju klerikalcev. Družinskemu očetu z ženo in petimi otroki, izmed katerih so bili štiri Orliči, so hoteli vzeti še branja-

Prosvetna društva potrebujejo pri prireditvah PRAH ZA BENGALICNI OGENJ, ki ga dobavlja v vseh barvah drogerija A. KANC sinova, Ljubljana, Židovska ulica. 15281

Čudovite uspehe dosežete z LIKER-ESENCI, ki so pripravljeni za domačo izdelavo najfinjših likerjev ter najboljšega ruma.

Dobite jih v drogeriji A. KANC sinova, Židovska ulica 1. 15.282

rijo, katero je ustanovil po odhodu iz konsuma. Vložili so v ta namen ovadbo, ki pa ni dosegla uspeha.

Tudi Vajncerlov primer jasno kaže, kako grdo se znajo klerikalci maščevati nad možmi, ki so stali že v časih naših narodnih bojev v prvih vrstah. V spominu nam je še, kako je bil odžagan Grafenauer.

Klerikalci in krščanski socialci, ki se po takih preizkušnjah ostanjejo, kar so bili, naj se le ravna tudi v bodoče po znani paroli: »Mau' halten und weiter dienen.« V raznih umazanih zadevah v lastni stranki pa naj se drže starega krščanskega gesla, da naj desnica ne ve, kar dela levica. A nametneji pristaši SLS naj se zavedajo, da je bivše koroško katoliško narodno gibanje pokopano. Sedajni klerikalizem je kranjskega pokolenja in njegov blagoslov čutijo klerikalni kmetje in delavci na svojih hrbtih posebno sedaj, ko je SLS na vladi.

Danes razkošna premijera madžarsko-amerikanskega vellefilma:

Moto: »Uprav neverjetno so tajne strastne ljubezni«

„HUZARI“

(Verzige gospodstva)

Film lepih ljudi, velike elegancije in strastne ljubezni.

Billie Dove

s svojimi krasnimi sanjarskimi očmi, polna nadzemnega šarma in gracie.

Lloyd Hughes

lep, stasit, veren nedolžni ljubavi.

Aleksander Korda

baljeslovna mojstroska režija.

3 osebnosti, ki Vam bodo ostale v večnem spominu!

Danes 1. in v nedeljo ob pol 11., 8., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Pomnožena umetniška godba.

KINO „DVOR“ Telefon 2730

Naši onstran granic

— Za pomoč nesrečnim prebivalcem pod Etno je ukazal komisar tržaške pokrajine 5000 lir.

— Prednica v Trzinu. Od Brunnerjeve prednice v Podgori je pričakoval gorisko mesto veliko zaposlitev domačega ljudstva. Upanje je splavalo po vodi. Posla je vedno manj in delavce odpuščaj po vrsti. Sedaj čujemo, da se odpravi znova prednica v Trzinu in da so dogovori med trdnico Brunner in italijansko trgovsko banko glede finančne strani podjetja že končani. Tako se Brunner seli iz Podgore v Trzin, kjer bodo živale industrijske fiskalne olajšave po tektetu za industrijske cone v Trstu, Trzinu, Zavrta in Nabrežini. To bo za Gorico in okolico velik udarec. Službeni list vladnega načelnika razglasa, da je v primeru z lanskim letom letos brezposelnih manj za 105.000 V starih provincah skrbijo za zaposlitev ljudstva, kar morejo, in v nove province prihaja vedno več delavskih moči iz Italije. Domači delavci trpijo in vedno več je nezaposlenih, na njihova mesta nastavlja, kjer le more, ljudi iz starih provinc.

Službeni list bi moral poročati resnicu, da pada nezaposlenost v Italiji, v Primorju pa narašča.

— Cestna milica prične s svojo službo v kratkem. Njena naloga bo, paziti na red po cestah in zlasti, da ne bodo premagali vozili avtomobil. Stela bo milica spočetka 400 mož.

— Razprava proti dr. Čoku pred prizivalim sodiščem v Trstu se je umela vršiti 21. t. m. Razprava pa je bila preložena, češ da predsednik radi boleznii ni mogel proučiti vseh spisov. Med tem je dr. Čok že prestal svo kazen in je bil tudi že posvajan, da se preveč giblje okoli in obuje z ljudmi, kar pomeni, da pripravila oblast zanj konfinkcijo.

— S »Casso di Risparmio« v Trstu sta se morali združiti tržaška splošna posojilnica in postojnska okrajna posojilnica. Ravnatelj »Casse«, zaslužni Maraspin, je moral iti v pokoj in na njegovo mesto je imenovan neki Babuder-Rozzo, kateremu so po nakazilu tržaškega prelosta got vrtovnega načelnika »Casse« izplačali 50.000 lir kot nagrado, da je sprejel ravnatelstvo zavoda!

— V Malem otoku pri Postojni so pokopali 21. t. m. vpojenega železničarja Frana Klemenca, starega 61 let.

— Na Vrhpolju pri Vipavi so otvorili za borbo proti jetiki »dispensarij«, ki ga bo vodil vipavski zdravnik dr. Delpin. Od tega človeka pa Vipavci ne morejo imeti zaupanja, ker je že tolikokrat pokazal svoje sovražstvo do slovenskega ljudstva. Taka humanitarna institucija mora biti v rokah zdravnika z dobro srčno kulturo, drugače postane mučilnica. »Dispensarij« je otvoril imenom deželnega konsorcija dr. Vidri (prej Vi-drig, pa so mu pred kratkim g odeskali).

— Vzglja »balli«. Načno ministrstvo je sporazumno z »Opera Nazionale Balila« izdalo odredbe za fizično vzgojo dečkov, uvrščenih v balilske legije. Otroci morajo biti krepki in zdravi. Ljudska šola se ne sme omejevala na samo instruiranje otroka, marveč mora prispevati k razvoju, da se izoblikuje v njem značaj in zavest. Mladina ima izvršiti misijo, ki jo poveri usoda domovine. »Pašchem hoče doseči željo v Primorju čvrsto mladino, ki se bo borila za laško domovino v prvih vrstah.

Jutri! Pozor! Jutri!

Higijensko predavanje s filmom

Spolne bolezni

Predstave v nedeljo v kinu Ideal samo za ženske ob 11. uri

Predstave v kinu Matice samo za moške ob 11. uri dopoldne.

Velepoučno! Samo za odrasle

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTV

Miklavžev večer

Ljubljanskega Sokola, Narodni dom

v sredo, 5. decembra

za mladino ob 5. popoldne, za odrasle ob 8. zvečer. — Po obdaritvi PLES. 15.278

Dnevno sveže praženo kavo, vso specerijo po najnižjih dnevnihi ce ah dnevno svežo delikateso ter lepa in prikladna

darila za Miklavža

vijudno priporoča

B. MOTOH

Ljubljana, Vod. kor. trg 5

Miklavžev večer

S. K. Ilirje

se vrši v soboto 8. t. m. o

8. uri zvečer v areni Narodnega doma.

Jutri DAME IN GOSPODJE odprto!

Jutri na Miklavžovo nedeljo naša trgovina ves dan odprta, da omogočimo nakup raznih oblačilnih predmetov. Najbolj izbira damskih plaščev, moških sukenj, r-glanov. Specijalne nogavice za dame in gospode, kravate, rosnice, pletenice etc.

F. LUKIC, Stritarova ulica 9.

Domače vesti

* **Osebnost v. G. dr. med. Jos. Čerina** je odobril ministarstvo za narodno zdravje naslov specialista za ženske bolezni in porodništvo. Dr. Čerina, sin višjega kapelnika g. dr. Jos. Čerina, se je specializiral na II ženski univerzitetni kliniki na Dunaju in v ljubljanski ženski bolnici.

* **Izpremembe v notarjatu.** Notarski kandidat v Kozjem Tilen Levac je imenovan za notarja v Cerknici, notar Josip Kenda pa je iz Cerknice premeščen na Brdo v kamniškem okraju.

* **Nov inženjer.** Na elektrotehničnem oddelku univerze v Ljubljani je danes položil diplomski izpit g. Valentin Urbančič iz Ljubljane Iskreno čestitamo!

* **Promocija 28. novembra t. l.** je bil na univerzi v Sieni promoviran za doktorja prava znanstveni delavni odbornik v tukajšnjih akademskih društvih in pri SDS g. Ante Tavčar iz Cerknice. Mlademu doktorju iskrene čestitke!

* **Odlikovanje.** Ljubljanski prosti in generalni vikar prelat Andrej Kalan je odlikovan z redom sv. Save II. razreda.

* **Vsem, ki pišejo uredništvu ali pošiljajo inzeratnemu oddelku objave,** prosimo naj blagovoljno upoštevati staro pravilo: pisati čitljivo s črnilom in samo na eno stran.

* **Poročila.** Poročila sta se dne 27. t. m. v celjski župni cerkvi g. Alfred Zehelj, šolski upravitelj v Bočni pri Gornjem gradu, in gđe Iva Pavčičeva, hčerka trgovca in posestnika v Novem mestu. Kot priči sta prisostvovala g. Jože Pavčič, trgovec iz Novega mesta, in Franc Pistotnik, gozdar iz Mozirja. Novoporočencema obilo sreče!

* **Gospodarski koledar** Jugoslovenske Matice za leto 1929 prinaša mnogo praktičnih in poučnih navodil in nasvetov za vsako gospodinjstvo. Novih kuhinjskih receptov je skupno 55, od katerih omenjamo le nekatere, kakor n. pr. juhe, zvitke, omake, nadalje razne medvede, kakor sarma, určkovaslije, iz jajčki, telečji jezik v sardelini, omaki, karfiolni puding, potem razne mesne jedi kakor slaniška pečenka, nadevana jela, sekanina iz govedine itd. Od priloge in priklopa omenjamo krompirjeve krapke, špi-nadne štrukle in nadevano čebulo, od močnatih jedi pa orehov puding, smetanin zvitok, kavino hladetino, rozinovo pogacho in dr. Razen teh prinaša koledar tudi deset nedeljskih jedilnih listov s točnimi proračuni. V drugem delu koledarja se nahajajo praktični urejeni delovniki za vse dni v letu, kamor zapisule gospodinja dnevno svoje izdatke. Napredaj se koledar pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, po vseh knjigarnah in pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani. Šelenburgova ulica 7/II. Cena za člana Din 16.—, za nečlane Din 20.—

* **Umetniška Matica** sporoča članom, da bo razposlala grafike za leto 1928, okoli Božiča. Da pa ne bo neprimerno, vnaprejšnje opozarja zamudnike, naj poravnajo članarino vsaj do 20. decembra. Vsak član, ki je poravnal članarino, bo prejel letos dve grafiki, in sicer portret I. Cankarja v eni barvi ter Pokrajino v štirih barvah. Ker pa članstvo stalno narašča, je sklenilo vodstvo UM izdajati za člane prihodnje leto tudi umetniške almanaha. Poleg originalnih grafik bodo torej prejemali člani tudi almanaha s številnimi reprodukcijami del naših mojstrov. Vse to za letnih 24 Din. Prijavite se na naslov: Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska cesta 35.

* **Železniške legitimacije za polovično vožnjo.** Naše pošte so bile te dni obveščene, da znanprej direktorja izdajanja železniških legitimacij za polovično vožnjo, razen za direktorsko osebo in upokojeince, katerim ona izplačuje pokojnino, ne bo več posredovala. Pošte naj se obračajo odsele vedno naravnost na direktorjo državnih železnic v Ljubljani. Tudi bodo podaljšali veljavnost železniških legitimacij za svoje osebe in zase upravniki in starišine pošt sami. Kdor železniško legitimacijo izgubi, mora to direktorjo državnih železnic takoj naznaniti ter obenem navesti številko izgubljene legitimacije. Kdor hoče imeti novo železniško legitimacijo, mora plačati za stroške 110 Din. Rodbinskim članom in upokojeincem pa železniška direktorja ne izda nove legitimacije v letu, ko se je legitimacija izgubila. Ženam državnih uslužbencev, katere so sodno ločene, ne pripada železniška legitimacija. Neprav so ločene le po močeh krivdi.

Kravata je v zbirnici gospodarske

Danes razstava kravat pri KETTE-ju ne zamudite!!!

* **Redukcija pri sarajevski železniški direktorji.** Sarajevska direktorja državnih železnic je predvčeršnjim prešla brzojavno naročilo na konec tekočega meseca izvršiti redukcijo svojega uradništva in odpustiti 70 nameščenecv, ki so bili doslej plačani iz fonda za kolonizacijo in 20 prekoštevilnih dnevnikaarjev, ki so plačani iz rednega proračuna.

* **Železniškim upokojeincem.** Društvo železniških vpokojeencev neprestano vodi hud boj za pravice vpokojeencev in invalidov ter proti krivicam, ki se jim gode. Položaj teh nesrečencev je nevarčen. Ni čuda, da so mnogi v zastanku s članarino. Bol pa ne sme prenehati do končne in pravične ureditve pokojnin in nezdolnih rent, ki nam po božji in človeški pravici pripadajo. Zato se vsak član naproša, da po svojih močeh skuša poravnati članarino. Oni vpokojeenci pa, ki mečejo društvu polna pod noge in pravijo, da društvo nič ne dela, naj se zavedajo, da s tem škodujejo skupnosti in sami sebi. Vpokojeenci po novem zakonu vpokojeenci, ki pravilo, da društva ne rabijo, se motijo. Naj bi društvo podpirali, da bi moglo še v večjem obsegu svoje delo nadaljevati. — Društvo železniških vpokojeencev.

* **Gradba velikega hotela v Pagu.** Skupina češkoslovanskih in nemških kapitalistov je pričela akcijo, da se v znanem letovišču Pagu čimprej zgradi hotel z 80 sobami in vsem modernim komfortom. Občina Pag je v to stvar brezplačno odstopila potrebni svet. Gradbena dela se bodo pričela prihodnje pomlad. Kakor znano, ima Pag tudi vroče morske kopeli za zdravljenje revmatizma.

* **Esperantsko-slovenska slovnica** je izšla v novi izdaji. Cena 15 Din. Naročila sprejema Klub esperantistov v Ljubljani.

* **Opozorjamo naše čitatelje** da je današnji številki priložen cenik čevljev Humanik, ki vsebuje posebno ugodne ponudbe.

* **Zadoščenje odstavljenu županu Ažmanu.** Iz Radovljice nam poročajo: Kakor znano je bil tik pred blejskim praznikom KDK odstavljen leški župan g. Ivan Ažman, češ da je zagrešil razne nekretnosti, zaradi katerih je bila proti njemu vložena tudi sodnijska ovadba. Po skoraj 3 mesecih se je končno v četrtek vršila pred ok. sodiščem v Radovljici razprava, na kateri je bil g. Ažman oproščen vsake krivde in kazni. Dobil je torej popolno satisfakcijo. A klerikalce to nič ne briga. Oni so zadovoljni, da so ga spravili z županskega mesta, kaj zato, če se je sedaj tudi sodnijsko izkazalo, da so bili njihovi razlogi iz trte izvirni.

* **Beda ljudstva v Hercegovini.** Mostarski načelnik in narodni poslanec Salih Baljić, ki je predvčeršnjim prispel v Beograd, je novinarjem orisal bedno stanje ljudstva v Hercegovini. Posreli je ministra za socialno politiko ter predsednika vlade. Prosil ju je, naj se krediti za javna dela v Hercegovini čimprej odobri, ker se je pritoževal zaradi načina, kako se od ljudstva odkupuje tobak. Jladni faktorji so Baljiću obetali, da bodo pomagali bednemu prebivalstvu Hercegovine čimprej.

* **Otrok se zastrupil z očetno kislino.** Policijo v Vukovaru so pred včeršnjim obvestili, da se v hiši Save Cvetinčiča nahaja zastrupljen otrok. Komisija je ugotovila, da leži v kotu pri peči triletna deklica, katero je mati pred dvema dnevnoma poslala v prodajalno, da kupi očetno kisline. Na potu domov je otrok popil nekoliko očetne kisline. Otrok se je zviljal od bolečin. Mati se je preplašila in si ni upala klicati zdravnika. Otrok je trpel grozne bolečine, ter je po treh dneh podlegel hudim notranjim poškodbam. Mater je policija aretirala.

* **Gnuso početje pokvarjenca.** V Zagorju se je zgodil kaj nagnusen zločin, ki je izzval posebno med rodilitelji razumljivo ogorčenje. Neki pokvarjenec je vabil večkrat mladoletne otroke seboj. Tudi pred dnevi je izpeljal v varno zatišje 3 dečke v starosti 5 in 6 let. Otroščičkom je obljubil razne dobrate kot rožiče in fige, če gredo z njim. Deca je šla seveda z njim. V goščavi pa je zagrešil perverznej nad njimi grd zločin. Glas o nečednostih mladega malopridneža se je raznesel po Zagorju in so posegla vmes naša oblastva. Oskrunjevalec je bil aretiran in je priznal svoje umazane. Tale drastičen slučaj, v kake roke lahko zaide naša decu pa naj bo svarilen primer, naj starši skrbno pazijo na svoje otroke in jih resno posvare, da ne hodijo z ljudmi, katerih ne poznajo.

* **Za Miklavža, božič in novo leto** je izdala Jugoslovenska Matica osem novih, prav originalnih razglednic. Vsaka stane 1 dinar. Slovenci kupujte te razglednice, ki niso nič dražje od tujih, importiranih in mnogokrat manj vrednih razglednic. S tem podpirate predvsem domačo umetnost in Jugoslovensko Matico. Razglednice so povsod na prodaj. Kjer jih še ni, zahtevajte, da si jih nabavijo.

ITO — zobna pasta najboljša!

* Oblike kemice, čisti barva, čistota in

* Opozorjamo na današnji oglaševanje

Ivan Bahovec, Ljubljana, Sv. Jakoba trg.

* Podpornemu društvu slepih sta darovala

dr. Peitsche in soproga 100 Din v počaščenje spomina blagopokojne gospe Zofije

Haringove, 2195

* Volnene nogavice in pletenine v veliki

zbirni se dobijo pri tvrdki Karel Prelog v

Ljubljani, 285

* Klobuke popravlja, čisti, barva, lika,

preoblikuje Mirko Bogataj, Ljubljana Stari

trg 14, 263

* Bonačev belezni koledar, obče znan in

priljubljen, je izšel. Prodaja trg IV BONAČ

Šelenburgova ulica, 2184

* Darujete Podpornemu društvu slepih v

Ljubljani, Wolfova ulica 12, 186

* Ikanina - FERNUM - glavna založba

za Jugoslavijo pri J. Medved, manu-

faktura, 185

Ne zamudite ugodne prilike od 1. do 20.

decembra

15%

Opust pri vsem blagu. — Velika izbira

ostankov za darila po najnižjih cenah

JOSIP SNOJ, manufaktura

LJUBLJANA, Prešernova ulica

Iz Ljubljane

u— Vstopnice za današnji novinarski

koncert se dobe dopoldne ob 10, do 12 in

dopolodne ob 4 ure naprej v hotelu Uni-

onu pri vходу v veliko dvorano. Tam naj

blagovoljivo dvigniti vstopnice tekmo do

dopolodne tudi gospodje, ki so si jih rez-

ervirali v Maticini knjigarni. Da zvečer na bo

prevelike gneče pri garderobah, prosimo

občinstvo da pride čim prej. Koncert začne

točno ob 8 ur.

u— Slovence! Vabimo vas, da se udele-

žite v velikem številu manifestacijskega zbo-

rovanja Narodnega ženskega saveza. Pri-

dište vse, ki se zanimata za delo naših žens-

kih društev. Privedite s seboj zlasti one,

ki se pritožujejo zaradi »večnega nabiranja«

da se prepričajo, v kake plemenite namene

se uporablja denar, ki se žrtvuje našim žens-

skim društvom. Zborovanje se bo vršilo

danes 1. decembra ob 16, v magistratni

dvorani.

u— Zanimiva prireditev »Rdečega križa«.

Ena izmed posebnih prireditev letošnje se-

zije bo pač prireditev krajevnega odbora

Rdečega križa za mesto Ljubljano, ki se bo

vršila sredi meseca decembra v dramskem

gledališču. Vse priprave so v rokah naših

veščih aranžerjev, ki bodo gotovo zadovo-

ljili vse posetnike te prireditve, na kar že

danes opozorjamo cenjeno občinstvo in dru-

štva.

u— Trgovine na dan 1. decembra 1928

in v nedeljo dne 2. decembra t. l. Oremlj

trgovcev obvešča članstvo, da morajo biti

trgovine v soboto dne 1. decembra na dan

ujedinenja brezposlojnih ves dan zaprte,

dočim smejo biti trgovine v nedeljo dne 2.

decembra pred sv. Miklavžem odprte. Po-

možno osonje pod 18 leti se v nedeljo ne

smo zaposiliti, ostalemu osonju se mora pa

dati med tednom zakoniti počitek. Z ozirom

na notico Zveze privatnih nameščencev, ki

je izšla v včerajšnjem »Slovenecu« prosimo

da se p. n. člani na to ne ozirajo, ker je na-

čelstvo postopalo popolnoma v sporazumu

s merodajnimi krogi, ki o tem tudi odlo-

čajo. Zato naj se člani držijo gornjih na-

vodil. — Načelstvo.

u— Tek ujedinenja. Podpisani klub vju-

dnoproša ljubljansko javnost, da se po

možnosti zadrži za časa teka, ki se prične

ob 16.30 uri, na hodnikih, naj se vede disci-

plinirano in pokorava navodilom reditelj-

skega zbora in funkcionarjev prireditve,

kajti edino na ta način bo mogoče izpeljati

prireditev v stilu, ki smo si ga glede na

proslavni značaj zamislili. ASK Primorje.

u— Neprijeten zastoj v telefonskem pro-

metu. Sredi Ljubljane je nad 50 telefonskih

številki zadnje dni izločenih iz prometa. Po-

šta uprava se izgovarja, da primankuje to-

ka. V vsakem drugem mestu (izven Jugo-

slavije) se defekti pri telefonskih zvezah

popravljajo podnevi in ponoči. Pri nas pa

anji trgovci in drugi trpijo škodo zato, ker

telefon drago plačujejo. Idealni časi!

Mela-kravate

najprimernejše

Miklavžovo darilo

u— Boj spolni bolezni. V nedeljo, 2. de-

cembra bo predaval pod okriljem ZKD s

spremljevanjem poučnega higijenskega filma

zdravnik g. dr. Jože Jakše o spolnih bole-

znih. Predavanje bo ločeno za moške in žens-

ke, in sicer za ženske ob pol 11. dopoldne

v kinu Ideal, za moške ob 11. dopoldne v

kinu Matica. Film je velepučen ter kaže

ve zle posledice danes tako razširjenih

spolnih bolezni. Mladini vstop prepovedan.

Cene vstopnicam so najnižje, da omogoči-

mo slehernemu ogled poučnega filma.

u— Iz krogov godeljskih abonementov siro

prejeli: Vrste se gledališki komadi, ki jih

poznamo že iz prejšnjih sezov, na »Dobrega

vojaka Švelka« pa čakamo že ves čas za-

man v abonamaju. Vodstvo gledališča vju-

dnoprošimo, da »Švelka« čim prej nudi tu-

di nam abonement.

u— Društvo »Soča« v Ljubljani bo pro-

slavilo praznik ujedinenja 2. decembra t. l.

z mladinsko akademijo. Na sporedu: nago-

vor, petje, deklamacija, prizori in igra. »So-

čanci in prijatelji, udeležite se polnoštevilo

te lepe in zanimive mladinske prireditve ter

privedite s seboj tudi svoje otročiče, da bo

dočim tudi ti deležni veselja in lepe zabave.

Prireditve bo v salonu »Pri Levu« ob 15.

brez vstopnine.

u— Izjava »Delavec« me v številki z

dne 10. t. m. izključuje iz socialistične or-

ganizacije, ker da nisem poravnal članar-

ine. Izjavljam, da se za izključitev zavajam,

ker so me proti svoji volji smatrali za

svojega člana. Sem Sokol. — Anton Piš-

inger, pekovski pomočnik pri Bizjaku, Gos-

posvetska cesta.

u— Mleko na ulici. Hlapec Alojz G. je vo-

zil včeraj zjutraj z dvovprežnim vozom po

Starem trgu Nenadoma pa mu je pripejal

nasproti tramvajski voz, zaradi česar se je

moral neutegoma umakniti na levo, kar pa

je imelo neprijetne posledice za Angelo G.

iz Rudnika. Ta je namreč pustila pred Tr-

dinovo trgovino mlekarški voziček, ki so ga

Lojzetovi konji prevrnili, da se je razlilo

po tleh vse mleko. Povrh so poškodovali

konji tudi vso posodo, tako da trpi nepre-

vidna mlekarica okrog 130 Din škode.

u— Onemoglost na ulici. Ko je šel kju-

čavničar Š., doma iz okolice Maribora,

predvčeršnjim popoldne okrog 14. po Ko-

ledvorski ulici, je dobil nenadoma epilep-

tičen napad in padel na tla nezavesten. Ponj

je moral priti rešilni avto, ki ga je odpeljal

v splošno bolnico.

u— Zopet tatvina obleke. Mizarški vaje-

nec Lovrenc Szenda, stanujoč v Sedarski

stezi, je naznanil, da je v noči na četrtek

posetil njegovo sobo neznan tat. Tat je vdrl

iz omaro ter mu ukradel več par

Iz Maribora

a— Odlikovanje gg. Bureša in Knopa. Danes ob 9. dopoldne se bo vršilo v veliki dvorani Narodnega doma slavnostno odlikovanje mariborskih nacionalnih delavcev, českoslovaških rojakov, predsednika in podpredsednika Češkega kluba gg. Frana Bureša in Ivana Knopa, ki sta bila ob pri-
bli 10 letnice ČSR odlikovana od naše vlade. Odlikovanja imata bo izročil češki slava-
ški konzul dr. Resl, ki bo v ta namen pri-
pel iz Ljubljane. K slavi so vabljeni pri-
jatelji in znanci.

a— Slavnostni koncert Glasbene Matice bo drevi točno ob 20. Ker so trgovine za-
prte, se dobijo vstopnice pri Matični bla-
gajni.

a— Spored današnjih prstov v Mariboru. Zjutraj budnica godb, ob pol 10. v stolni cerkvi zahvalna maša, ob 10. zbiranje dru-
štva na Slomškovem trgu in na Trgu svo-
bode, ob pol 11. povorka v park k odkritju spomenika, ob 11. slavnostni sprejeto po mestu, ob 12. slavnostni govor, petje in godba na Glavnem trgu. (govore bo ojače-
vala posebna naprava), ob 15. do 16. zborova-
nja raznih društev in korporacij, istočas-
no polaganje vencev na grobove dr. Vr-
stovška, dr. Rozine in Voglarja. Članov prve
narodne vlade ob 16. ustanovni občni zbor
Narodne Odrbane v veliki dvorani Narod-
nega doma, ob 17. gledališka predstava,
bakljada ob 20. velika veselica društev v
Narodnem domu in prireditve drugod, kakor
jih naznanjajo lepaki. Jutri ob 10. se bo vr-
šil občni zbor Zveze kulturnih društev v
Narodnem domu.

a— Sprememba voznega reda na progi
Maribor-Selnica-Ruše. Z današnjim dnem se
spremeni vojni red mestnih avtobusov na
progi Maribor-Selnica-Ruše v toliko, da
bodo odhajali avtobusi ob delavnikih popo-
ldne točno ob 17. uri z Glavnega trga, iz Sel-
nice v Maribor pa ob 18. uri. Ob nedeljah
in praznikih bodo odhajali avtobusi proti
Selnici ob 17.30, nazaj pa ob 18.20. Podaljš-
anje vožnje do Fale odpade. Takisto odpad-
e vožnja v Ruše ob nedeljah in praznikih.
Popoldne pa odhajajo sicer avtobusi proti
Rušam z Glavnega trga ob 15. iz Ruš pa
prihajajo ob 16.

a— Zanimivo planinsko predavanje. V
ponedeljek 3. t. m. ob 20. bo priredila ma-
riborska podružnica SPD zanimivo preda-
vanje. Predaval bo prof. Janko Mlakar o
naših gorah.

a— Podružnica Narodno-strokovne zveze
za mesto Maribor vabi svoje člane k seji,
ki bo v nedeljo 2. decembra ob 10. dopol-
dne v predsobi pisarne SDS, Cankarjeva
ulica 1.

a— Olajšava za potnike avtobusnega
prometa. Mariborska mestna občina bo s 1.
decembrom olajšala vožnjo z mestnimi av-
tobusi na ta način, da bo izdala mesečne
legitimacije za vožnjo sem in tja z znanim
popustom. Reflektanti naj se javijo šofer-
jem ali pa v uradu mestnih avtobusov v
Plinarski ulici.

Iz Celja

a— Predavanje o Monthblancu. Savinjska
podružnica SPD bo priredila v torek ob
pol 19. v Mesnem kinu predavanje o Mont-
blancu in švicarskih Alpah. Predaval bo
prof. Janko Mlakar iz Ljubljane. Krasi na-
ravni posnetki. V primeru povoljnega obiska
bo podružnica priredila še nadaljnja preda-
vanja. — Novi planinski koledar se dobi
pri gg. Vrtovcu in Krajinu.

a— Rodbinske ljubezljivosti. Pred dnevi
so pripeljali v celjsko bolnico prevzitarico
Marijo L. iz Velikih Ravni pri Novi cerkvi.
Zenska se je namreč domla spila s svojim
zetom. Iz prepira se je kmalu razvil pretep,
med katerim je ljubeznivci zetil sinu tačso
s tako silo v prsa, da je starka padla na
tla in si pri tem zlomila roko in nogo.

a— Andrejev sejem v Celju. Včeraj je bil
v Celju stari tradicionalni vsakoletni An-
drejev sejem Ves Glavni trg, Kralla Petra
ulica in Prešernova ulica do Narodnega do-
ma so bili ob obeh straneh zatlačeni s stoj-
nicami na katerih je bilo izloženo najrazlič-
nejše blago. Dotok kmečkega ljudstva na
semski prostor je bil izredno velik. Medse-
bojna konkurenca sejmarijev je bila zelo
ostra. Nekaj sejmara je na svoji stojnici ne-
prenehoma navijal gramofon in razni mo-
derni plesni komadi so privlačili kupce.

Adria
čevlji

CELJE Narodni dom

Iz Kranja

a— V znamenju elektrifikacije. Majdič-
va elektrarna dokončuje napeljevalno električ-
nega daljnovoda iz lastne elektrarne v
Medvode. Radi visokega in dolgega spona
žic s Kalvarije do elektrarne so postavili
pred savskim državnim mostom izredno vi-
sok železen nosilec. Je pravi kolos: meri
32 m. tehta skoro 6000 kg ter je pod njim
prostora za malo prodajalno. Na tujca bo
napravil pravi impozanten vtis.

a— Akademija Sokola v Kranju drevi ob
pol 21. v telovadnici bo obsegala zelo za-
nimivo telovadno in orkestralno točko, za-
to vabimo vse članstvo in Sokolstvu naklo-
njeno občinstvo, da se prireditve v velikem
število udeležijo. Po akademiji družabni ve-
čer.

a— Za zgradbo novih stanovanjskih hiš.
Mestna občina ima ob cesti, ki vodi od
Jelenovega klancu proti Suhadolniku, pod
gimnazijskim vrtom lastne parcele, za ka-
tere se je pred kratkim javilo več intere-
santov, ki si namenjajo postaviti hiše.
Občina je izvršila parcelacijo tega zemlji-
šča, po kateri bi dobili vsi zainteresirani gra-
dne prostore. Zadevo ima v rokah Lju-
bljanski občinski odbor, ki mora izdati do-
voljenje za prodajo občinskega zemljišča.

voljenje za prodajo občinskega zemljišča.
Pri sestavi načrtov se je pokazalo, da bo
gradnja združena z večjimi stroški, ker se
bo morala zgraditi radi višjega položaja
betonska škarpna za vse hiše.

LIPTON-čaj

Najboljši od najboljših svetovnih
plantaz čaja 241

Iz Litije

a— Huda priča. Včeraj se je vršila na li-
tijskem sodišču neka civilna pravda. Za
pričo je bil pozvan tudi kmet Janez iz Litij-
ske okolice. Ko je pričel izpovedovati svo-
je mnenje njegov sosed, se je Janez, ki ni
bil zadovoljen z njegovim pričevanjem, ja-
ko razburil. Naglo je pristopil k sosedu in
preden se je kdo izmed navzočih zavedel,
je Janez že položil sosedu svojo trdo roko
parkrat na obraz in glavo. Priča je bila ma-
homa vsa krvava, srboritega Janeza pa so
z mesta posadili zaradi disciplinskega pro-
greška v luknjo. Razen disciplinske kazni,
ki jo Janez že izdržava, pa ga čaka zdaj še
kazensko postopanje, ker je sosedu razmr-
cvaril nos.

a— Kupujte samo pri domačih trdcah! Pred
dnevi je obiskal litijsko okolico tuj
agent z gramofoni. Z nekim glasbo ljube-
čim kmetom sta sklenila kupčijo. Okoličan
je dobil gramofon za ceno 2800 Din in si-
cer na obroke, vendar je moral plačati ta-
ko večji znesek. Včeraj pa se je posestnik
novega gram. fona pošteno ujezil. Prišel je
namreč v Litijo in je zvedel, da prodaja
tukajšnji trgovec g. Janko Dermota isto-
tako gramofone, a ceneje. Zaprepasčen
kupec je kar strmel, ko mu je pričel na-
vijati g. Dermota svoje aparate, končno so
pa odšli celo na kmetov dom in so ugotov-
ili, da ima g. Dermota močnejše instrume-
nte po 900 Din na prodaj. Lahko si mislimo
zadrego opeharjenega kmeta, ki je dal tak
pres-žek za manj vredno blago. Zato pa
je treba resne previdnosti, kadar kupuje-
mo kaj od raznih židovskih agentov.

LIPTON-čaj

zapiomnite se, po eno žlico na
vsako skodelico čaja 241

Iz Ptujja

a— Invalidi v Ptujju bodo priredili pro-
slavo 10letnice ujedinjenja prihodnje ne-
delje, 9. t. m. ob 9. v Društvenem domu.
Na sporedu je koncert, predavanje in nato
pod pokroviteljstvom gospe Olge Šarčeve,
soprogne mestnega pooveljnika prosto za-
bavo z godbo. Priporočamo občinstvu, da ob
tej priliki izkaže domačim invalidom svo-
jo naklonjenost.

a— Gozdovnikil Občni zbor ptujškega
rodu bo v nedeljo. Za člane in pripravnike
je točna udeležba strogo obvezna (tudi za
neaktivne).

LIPTON-čaj

Zahtevajte, da se vam da poznati
žolti paket 241

Iz Trzica

a— Prosvetni odelček je naročil šolam,
naj se z vso vmeno zavzamejo za pobiraj-
nje šundliterature. Ta bo je tudi v Trzi-
ču prav potreben. Tu srečujemo ljudi, ki
gredoč v tovarno čitajo zvezke bedastih
romanov, zasejanih k nam iz Zagreba.
Ljudje izmečejo za vsak šundromanček, ki
obsega kakih 120 do 140 zvezkov, kopo de-
narja, za lepo knjigo pa nimajo pare. Žal
se je tudi v Trziču našel razpečevalec. Tu
je hvalična naloga vseh javnih knjižnic, ki
bi morale od časa do časa zamenjati knji-
ge za take, ki jih v Trziču še ne poznajo.
Vso pohvalo zasluži knjižnica Slov. bra-
društva, ki jo vzorno vodi g. Štefe in ki
izposodi vsak mesec lepo število dobrih
knjig. Po českem vzorcu bi morale tudi na-
še občine ustanoviti posebne občinske jav-
ne knjižnice ali pa vsaj obstoječe dejan-
sko podpreti, da bi mogle bolje vršiti svo-
jo vzgojno nalogo. Pri sestavi proračuna
naj se na to gleda še posebno letos, ob
desetletnici osvoboditve.

LIPTON-čaj

z naših znamenitih plantaz na Cey-
lonu direktno v Vaš čajnik 241

Iz Prekmurja

a— Akcija za ustanovitev dijaške kuh-
njice. Pretežna večina dijaštva v Soboti je
revna. Veliko je število onih, ki jedo samo
enkrat na dan, a gotovo vsi, ki se vozijo
dnevno domov, ker nimajo denarja za sta-
novanje v mestu, prebijajo opoldanske ure,
ko čakajo na popoldanski pouk, brez tople
hrane. Za mlada, dorasajoča telesa gotov-
o ne najdejo idealnejših položaj. Da odpomore
temu zlu, je osnovalo lansko leto Dijaško
podporno društvo poseben fond za »Dija-
ško kuhinjo«. Dosedaj se je nabralo nekaj
preko 20.000 Din, kar je vsekakor že lepa
vsota, za realizacijo načrta pa še mnogo,
mnogo premalo. Zeleti bi bilo, da se okoli-
ške občine in posamezniki spomnijo ob tej
ali oni priložnosti tudi na ta fond in žrt-
vujejo svoj prispevek, da se ohrani zdrav-
je naš mladine v dobi, ki je za njo toli
usodopolna.

a— Preselitev orožniške postaje. Orož-
niška postaja v Murski Soboti se je naha-
jala dosedaj nekaj kilometrov izven mest-
nega okoliša, v Pušči, kar je bilo povod
uprav gorostasnim komentarjem. Sedaj pa
je poveljstvu čete uspelo dobiti v Soboti
primerne prostore in sicer v hiši industri-
jalca Hartnerja, Grajska c. 2, kamor so to-
rovni avtomobili prepeljali vso opremo in
kjer se od sedaj naprej nahajajo pisarne,
komanda in vod.

a— Občni zbor dijaškega podpornega
društva. Zadnji petek se je vršil občni zbor
Dij. podp. društva v Murski Soboti. Ude-
ležba je bila soboškimi razmeram primer-
na. Društvo šteje 106 članov in je imelo v
tekočem letu 27.774,47 Din dohodkov. Od
tega zneska je društvo razdelilo na denar-
nih podporah revnim dijakom 5700 Din.
Za nakup novih šolskih knjig, ki se potem
dijakom izposojajo, je izdalo 12.077,30 Din,
fonda za dijaško kuhinjo pa je bilo naka-
zanjih 5000 Din. Knjižnica šteje danes 1489
knjig, ki reprezentirajo (ako bi se kupile
nove) vrednost 37.943 Din. Iz tega poslo-
nega poročila je jasno razvidno, koliko de-
la, ljubezni in razumevanja je bilo polože-
no v to društvo. Zato se je tudi g. pred-
sednik ravatelj Vagaja na obnem zboru
upravičeno tako toplo zahvalil vsem pod-
pornikom ter izmed odbornikov še posebej

neutrudljivemu blagajniku g. davčnemu
upravitelju Gregorcu in knjižničarju prof.
Bitencu. Pri volitvah je bil izvoljen po ve-
čini stari odbor.

a— Prvi december v Soboti. Občina,
društva in korporacije pripravljajo pose-
no slovesno proslavo prvega decembra. Na
predvečer, v petek, pa priredi »Sokola«
ob 20. svojo akademijo, z nastopi članic, gla-
nov in naraščaja. Novosti bo na tej aka-
demiji mnogo. Najzanimivejše od teh so
gotovo: francoski »boksa«, marmornati kipi,
enodejanka »Kralj Matjaž« ter ruska pev-
ska scena »Vlačici dolinova«, pri kateri so
doluje kot prvi tenorist gost iz Ljutomera.

Danes vsi v „UNION“ na novinarski koncert

Začetek ob 20. — Vstopnice od 10.—12.
in od 16. naprej v Unionu.
— Po koncertu ples —

Ustaigrlo

so najlažji pot, po katerem pridejo ključne bolezni
v naše telo. Proti prenosu klic, ki povzročajo
opasne nalezljive in prirudno rdečo rdečo rdečo
opasne nalezljive bolezni dupline v ustih in grlu
vporabljajte okuse

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERER

Vloge žensk v Diničevi aferi

Policija v Zemunu je v četrtek popoldne
aretirala go. Alice Kišev, ženo ravnatelja
personalnega oddelka letalske tvornice »Kra-
rus« v Zemunu. Poleg nje je bila aretirana
še neka druga ugledna dama, katere ime
pa se saenkrat čuva v najstrožji tajnosti.
Obe aretaciji sta se izvršili v zvezi z zna-
mo Diničevu letalsko afero. Policija noče
izdati nikakih izjav.

V četrtek zvečer sta bili obe dami z
močno eskorto odvlečeni v Novi Sad in iz-
ročeni sodniku, ki vodi preiskavo v tej ve-
likanski aferi. V Zemunu kakor v Novem
Sadu sta aretaciji obeh dam vzbudili ve-
liko senzacijo. Doznava se, da je ena izmed
obeh dam dobavljala preko neklih svojih
soročnikov državne dokumente, ki so jih
afetisti potem izkoristili v svoje namene
na škodo države. Splošno se govori, da bo-
do te dni v Zemunu in drugod sledile no-
ve številne aretacije, ki bodo vzbudile še
prav posebno senzacijo.

In na katere sisteme pišete?

Najraje na

CONTINENTAL

kvalitetni in visoko delazmojni stroj

SAMOPRODAJA

IVAN LEGAT, MARIBOR

VETRINSKA UL. 30. Tel. int. 434.

Aretacija dveh izgubljenk

Ljubljana, 30. novembra.
Mesto je zavito v meglo, mraz je in
vsakdo, ki ga požene opravke na ulico, hi-
ti, da pride čimprej na cilj. Skoro že ni več
opaziti postajajočih ljudi in če je le mo-
goče, se vsakdo hitro umakne v tople, za-
kurjen prostor.

Angela P. ter Kristina P. sta znani ve-
seh deklic, ki pa imata povrhu še to sla-
bost, da radi stegneta prste po tujem bla-
gu. Včerajšnjo noč sta prebili deonica v go-
stili, deloma v kavarni, nekaj ura pa na
»obiskih«. Nazadnje sta bili zopet v ka-
varni. Tamkaj sta ugotovili, da je njuna de-
narna zaloga pri kraju in morali sta se
precej časa pogajati z natakarjem, da ju je
pustil mirno oditi.

Udarili sta jo proti središču mesta ter
smuknili v frančiškansko cerkev, da se
maio ogrejeta. Stisnili sta se povčenih oči
v neko klop. Trenotek nato pa je že Kri-
stina nasobila usta in dregnila Angelo. V
klopi pred njima je sedela mlada dama,
ki je imela ročno torbico na sedcu poleg
sebe. Kakor bi trenil, sta se obe sporazum-
leli. Še trenotek, in Kristina je stegnila
svojo grešno roko ter stisnila nabasano
torbico z večjo vsoto gotovine k sebi. Ta-
dič sta še enkrat pobožno zavili oči ter
izginili iz cerkve hitro kakor podlasci. Ču-
tili sta se popolnoma sigurni in nista opa-
zili, da je bila drzna tatvina opažena.

Kristina in Angela sta jo mahlnili na Vod-
nikov trg, kjer sta se skrili v baru ter po-
srkali vsaka svoj čaj. Plačali sta seveda z
ukradenim denarjem, na kar sta obiskali
najbližjo gostilno, kjer sta povžili nekaj
žemljic, golač ter četrtniko vina.

Pod vplivom vina pa sta se kmalu nato
odločili, da poskusita tatfinsko srečo še na
viliškem trgu. Pomešali sta se med ku-
povke in začeli stikati po tujih žepih ven-
dar brez uspeha. Preveč razburjeni Kri-
stini se je roka nenadoma zamotala v žep
neke kmetice in sledil je škandal. Kmetica
je kričala, dila se je tudi nemalo prepla-
šena Kristina in pomagala le še tik za njo
stolejca Angela.

V trenotku je prišel na mesto stražnik, ki
je drznil tatfice aretirati in lu odgnal na stra-
žnico. Na policijski so izgubljenkama temeljito
izprašali vest, nato pa lu vtrknili v zapor
z katerega menda ne prideta zopet tako
kmalu strašiti na ulico.

Dame!

F. B. O.

nogavice

Iz fine izbrane svile. Evropska rariteta

Din 80— do 120—

Samo pri nas!

Radi preračunane prožnosti, najlepša oblika nog. dalje

Michel in Schwadron svilene nogavice, ki so na trpežnosti neprekosljive.

T. EGER, Sv. Petra cesta 2 Ljubljana.

Fotoaparate

znamke Zeiss, Iko, Voigtlander, Kodak

in Afga kupite ugodno v drogeriji A.

Kanc sinova, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Cene od Din 340 dalje. 15281

Hišne posestnike v Ljubljani

opozarjamo, da bo davčna administracija v Ljubljani dne 3., 4., 5. in 7. decembra t. l. nadalevala s sestavo novega katastra zgradb, ki ga predvideva člen 38. novega zakona o neposrednih davkih za hiše v sledečih ulicah. Odnosno cestah mesta Ljubljane: Krakovska ulica, Krakovski nasip, Krokovi trg, Krizevniška ulica, Krojaška ulica, Kersnikova ulica, Langusova ulica, Lavričeva ulica, Lepi pot, Levčeva ulica, Levstikova ulica, Lingarjeva ulica, Linhartova ulica, Cesta na Loko, Lončarska steza, Malstrova ulica, Marjini trg, Markov trg, Marmontova ulica, Marnova cesta, Masarykova cesta, Mencingerjeva ulica, Mero-
sodna ulica, Mesarska cesta, Cesta v mestni log, Mestni trg, Metelkova ulica, Miklo-
šičeva ulica, Mirje, Mišičeva ulica, Mivka, Močnikova ulica, Murnikova ulica, Muzej-
ski trg, Nunska ulica, Obrežna steza, Ope-
karska ulica, Orlova ulica, Osolna pot, Sv. Petra ulica, Sv. Petra nasip, Kralla Petra trg, Pokopališka ulica, Poljanska ulica, Poljski nasip, Poljska ulica, Postojnska ulica, Potočnikova ulica, Povšetova ulica, Pražakova ulica, Prečna ulica, Pre-
šernova ulica, Prisojna ulica, Privoz, Pru-
le Puharjeva ulica, Cesta v Rakovo Jelšo, Rakovniška ulica, Ravnikarjeva ulica, Raz-
lagova ulica, Razpotna ulica, Reber, Rečna ulica, Resljeva ulica, Ribja ulica, Rihar-
jeva ulica, Rimska ulica, Robbova ulica, Rožna ulica, Cesta na Rožnik, Cesta v Ro-
žno dolino, Rutarjeva ulica, Salendrova ulica, Semeniška ulica, Slomškova ulica, So-
darska steza, Soteska, Sredina, Staničeva ulica, Stara pot, Ulica Stare pravde, Sta-
retova ulica, Stari trg, Stiška ulica, Na stolbi, Stradon veliki, Stranski pot, Strel-
ska ulica, Stritarjeva ulica, Strmi pot, Strossmayerjeva ulica, Suvohorska ulica, Svetčeva ulica, Selenburgova ulica, Pred
škofljo, Škofja ulica, Škrabčeva ulica, Šol-
ski dvorod, Strekljeva ulica, Študentov-

Miklavževa darila

a 15 % popustom prodaja do inkl. 3. 12. t. l. trgovina z urami, zlatino, srebrnino in tuvelj
IVAN PAKIŽ — LJUBLJANA, Pred Škofljo 15.
15847a

Damske plašče najnovejše

a kožubovino ali brez od 300 do 800 Din
dekliške v velikosti od 2 let dalje od 110 naprej
damske Kasha obleke od 240 naprej
zamska krila in bluze od 70 naprej
kakor tudi damske in otroške barbeke obleke
nudi najceneje: 3301
P. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
Oglejte si razstavo v izložbi!

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani, 30. novembra 1928. Višina barometra 998,8 m.

Kraj	Čas	Barom.	temper.	Rel. vlaž.	Smer ve ra in brzina v m. in sek.	Oblačn.	Padavine
Opazovanja							
Ljubljana		767,9	0,9	98	mirno	10	megla
Maribor		767,1	1,0	85	WNW 1	10	dež
Zagreb		767,2	3,0	90	W 1	10	0,1
Budgrad		765,3	0,0		mirno	10	
S. urbo		764,1	2,0	91	S 10	9	dež
Š. kopje							3,01
D. brovnik		763,3	5,0	48	NEN 1	0	
Split							

Solnce vzhaja ob 7.16, zahaja ob 16.21, luna vzhaja ob 19.18, zahaja ob 11.7.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 2,0 C, najnižja — 1,7 C.

Vreme tega tedna je bilo prav posebno. Imeli smo domala ves teden nenavadno niz-
ek zračni tlak, kakor že več mesecev ne
tako nizkega. Pri tem pa ni bilo nikakih
padavin, marveč celo presenetljivo lepo in
hladno vreme, ravno nasprotno temu, ka-
r je običajno, kadar vlada nizek zračni
tlak. Naposled so divjali okrog nas silni
viharji, mi pa smo imeli kar zapovrstjo po-
vaom mirne dneve.

Depresija, ki nam je preteklo soboto da-
la prvi sneg, je bila le stranska depresija,
to se pravi posebni vrtnec lažjega zraka
in vetrovnega sistema v območju ogromne
glavne depresije, ki je segala od severne
afriške obale daleč tja še mnogo čez Islan-
dijo in severno Skandinavijo in je imela
svoje centralno središče v območju Sever-
nega morja. Sekundarna depresija je imela
svoje središče nad severnim Jadrantom in
gornjo Italijo ter je spričo tega potegnila
nase hladnejši zrak z balkanske in vzhod-
noevropske notranjosti; spričo tega smo
dobilili sneg. Do nedelje jutraj se je to re-
šidše odmaknilo proti jugovzhodu, nad juž-
ni Jadrin in Jonsko morje; zato se je pri
nas zjasnilo, snežni metej pa se je presta-
vil z depresijo vred in v nedeljo jutraj
je snežilo n. pr. v Samajevu.

Odslej se je vremenska situacija razvi-
jala ves teden v slični smeri. Vsa ogromna
depresija se je prav počasi pomikala proti
vzhodu čez Evropo. Ohranila pa je več
središče; glavno je potovalo od Severnega
morja čez Dansko na Baltičsko morje ter
odtod v notranjost Rusije ter je bilo že v
sredo jutraj med Moskvo in Kijevom. Dru-
go, za nas nevažno središče se je pomikalo
daleč ob severnem koncu Skandinavije, a
tretje, za nas najvažnejše, je potovalo juž-

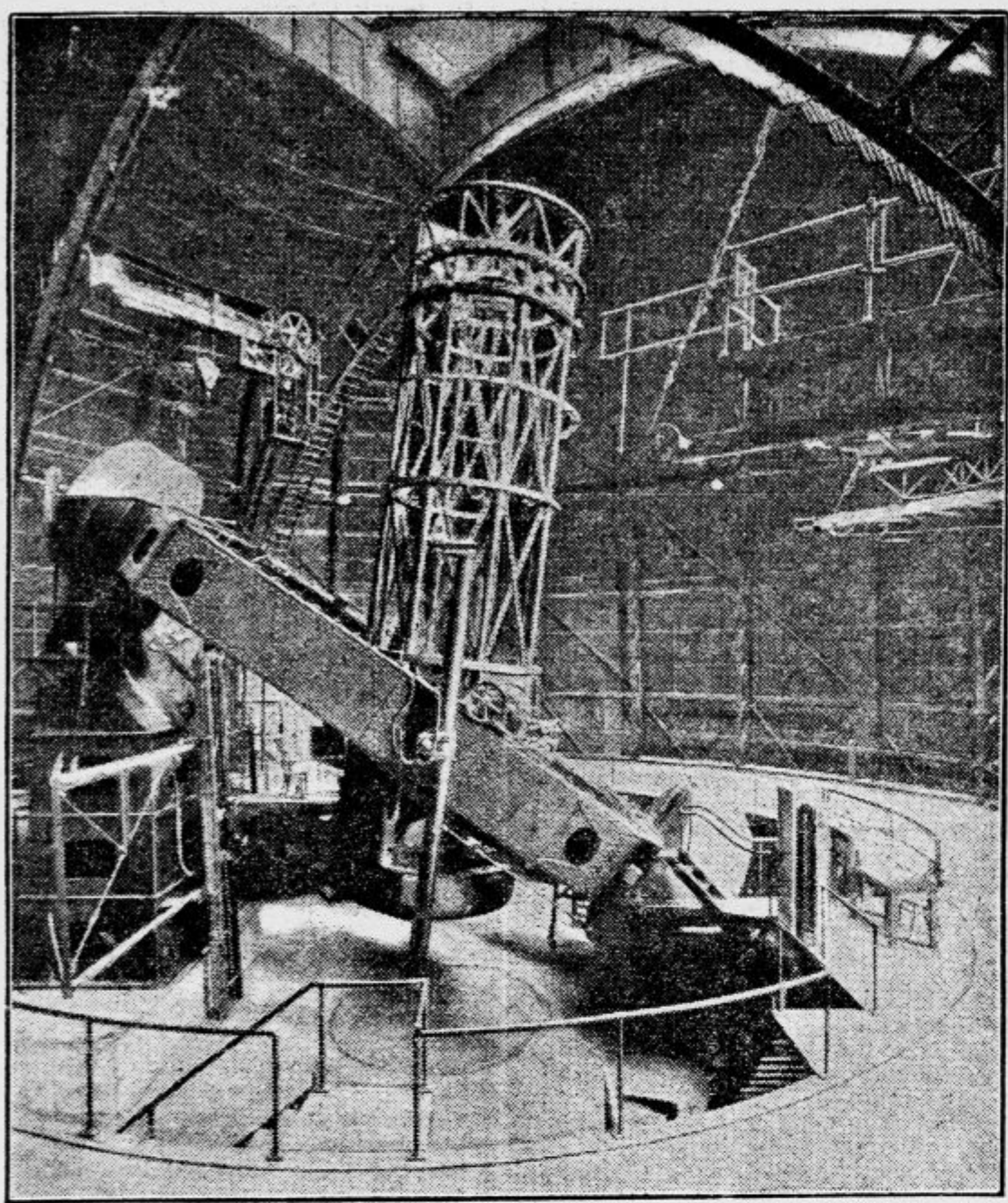
no od nas čez Balkanski polotok na Črno
morje. Zato so viharji nastopali v tako hi-
rokem področju, in sicer ne morda najhuje
še v sredini ob vredi depresije, marveč mno-
go bolj v perifernih delih. Tak vremenski
razvoj je običajen in ni morda izjema. Pr-
va polovica tedna je imela viharjni severno-
zgod od Islandije čez Anglijo in Francijo
do Sardinije, kjer je smer prešla v zapad.
Od tod je vihra prešla čez Grško na Črno
morje. Ločeno od tega pa so se razvili sil-
ni viharji v spremstvu glavne depresije
skega središča na Baltičkem morju in se
prestavili odtod v centralno Rusijo.

Naši kraji in prav tako večina srednje
Evrope je ostala v mirnejšem področju, ker
je izrazito podolgovata oblika depresije v
osrednjih sektorjih ovirala strujanje zraka
in imela najmočnejšo strujo na vnanjem
obrobju. Ostali smo v zatijaju tudi glede
padavin; v sferi obilakov je vladala spočet-
ka severozap

Iz življenja in sveta

Pol milijarde novih zvezd!

V Ameriki grade največji daljnogled sveta z zrcalom, čigar premer bo znašal 5 metrov

Največji astronomski daljnogled na svetu je bil do danes tisti, ki je montiran na vrhu Mount Wilsona v Kaliforniji. Ta orjak, ki meri v premeru 100 palcev, je izvršil ogromno delo zlasti kar se tiče tako zvanih »nebuloz«, zvezdnih sistemov, ki se prostemu očesu javljajo kot meglice, a sestojijo v resnici iz številnih posameznih zvezd, kakor je ugotovil predvsem dr. Edwin Hubble s pomočjo tega teleskopa in fotografske plošče. Z merjenjem je dr. Hubble ugotovil, da stoje ti zvezdni sistemi, ki jih poznaš danes že nekoliko tisoč, izven našega sistema Rimske ceste. Najbolj oddaljeni med njimi so tako daleč, da

potrebuje svetlobni žarek celih 140 milijonov let,

predno prispe do nas. Z drugimi besedami: Prepotovati mora razdaljo 1300 milijonov kilometrov.

Toda ob teh do danes vidnih mejah vesoljnosti se vesoljnost neha. Astronomska veda že stoletja prodira vanjo in ji ne najde konca. Tudi z novim teleskopom, ki bo pomaknil meje vidne vesoljnosti na oddaljenost 5000 milijonov kilometrov, t. j. nekoliko milijard svetlobnih let, ne bo končala svojega

prodiranja. Odkrila pa bo po vsej verjetnosti pol milijarde novih zvezd, ki jih ni do danes še nihče videl. Ker bo novi teleskop razčlenil nebuloze še bolje nego njegov največji prednik v njih posamezne zvezdne prvine in bo omogočil natančnejša merjenja, bo tudi naše spoznanje razširil v ogromnost.

Sredstva za gradnjo tega orjaka potekajo iz uprave Rockefellerjevih ustanov

»International Education Board«, ki je žrtvovala že velikanske vsote v znanstvene svrhe. Gradnja bo trajala nekoliko let in jo bo nadzoroval državni Tehnološki zavod v sodelovanju z observatorijem na Mount Wilsonu. Izdelavo specialnih instrumentov, ki bodo povezani s teleskopom, šele pričnujejo. Gotovo je do danes sam to, da bo imelo njegovo zrcalo nad 5 m v premeru in da ga bo tvorila posebna plast iz staljenega kremenca, ki je jasnejša nego steklo in bolj odporna proti temperaturnim spremembam. Takšna zrcala je izdelal dr. Elihu Thompson, vodilni član General Electric Companyje. Teleskop bodo montirali na Mountu Wilsonu ali pa na vrhu kakšne sosedne gore.

Zeppelinov polet na severni tečaj leta 1929

Nansen in Eckener sta se te dni dogovorila, da poleti Zeppelin na severni tečaj prihodnje leto spomladi. — Zakaj jo je polomil Nobile

V berlinskem prometnem ministristvu so se te dni vršili uradni razgovori o Zeppelinovi ekspediciji na severni tečaj l. 1929. Ekspedicijo organizira Nansen, ki se je v ta namen že dolgo pogajal z družbo Aero-Arctic v Berlinu. Sredstva so v zadostni meri na razpolago. Zadnja odločitev je bila odvisna edino od dr. Eckenerja. Ker je medtem nemška vlada sklenila podpreti Zeppelinovo tvornico v Friedrichshafnu z večjo denarno vsoto, je tudi ta stran problema rešena in Zeppelin je na razpolago za dva poleta.

Pogajani sta se poleg Nansena in Eckenerja ter zastopnika nemškega prometnega ministra udeleževala tudi dva člana Aero Arctic v Berlinu, prof. Wegener in stotnik Bruns. Sklenilo se je, da poleti Zeppelin na tečaj prihodnje leto in sicer čimprej, kajti kakšen je verjeten konec poznega poleta v maju in juniju, je pokazala Nobileova ekspedicija, ki je bila nele nezadostno pripravljena, ampak je propadla pred-

vsem zaradi tega, ker so jo vodili momentni prestiža, ne pa znanstveni argumenti.

Znanstvene priprave za polet so v polnem teku. Potrebni aparati in instrumenti so že nabavljeni, denar, ki je potreben za podjetje, je zagotovljen. Kot izhodišče si je Nansen izbral Murmansk, na ameriški strani pa Nome. Aero Arcticu ni v glavnem do samega poleta čez severni tečaj, ampak do raziskavanja tako zvanega »belega madeža« v polarnem ozemlju. Ti kraji niso še prav nič proučeni in iz Zeppelina nameravajo zato spustiti tritonski čoln, v katerem naj bi raziskovala tečaj prof. Wegener in stotnik Bruns. Njuno delo se bo ticalo v prvi vrsti oceanografije.

Če bi se pokazalo, da ne bo s poletom nič l. 1929., se polet preloži na leto 1930. Glavni oviri sta jamba za pristajanje, katera morajo montirati na izhodišču v Evropi in v Nomeju na Aljaski. Kakor pišejo, zasleduje Aero Arctic poleg znanstvenih tudi praktič-

ne interese. Polet bo skušal dognati, če je mimo severnega tečaja mogoč promet z Zeppelinom med Evropo in Ameriko.

Zamorski mornar, ki je s potapljačega se parnika »Vestrisa« rešil 23 žensk in otrok.

Capablanca za reformo šahovske igre

Bivši šahovski svetovni prvak Capablanca je objavil v londonskih »Times« odprto pismo, v katerem se zavzema za reformo kraljevske igre. Pravi, da je ta igra v sedanji obliki za mojstre prvega reda že duševno prazna in da je v 15. letih ne bo hotel nihče med njimi več igrati, ker bi v primeru pravega igranja vse partije morale končati neodločno. Samo od igralčevega spomina bo odvisno, ali mu padejo v glavo tiste poteze, ki vedejo partijo do remisa. Capablanca pravi nato, da bi moral šahovnica obsegati 100 polj, vsak igrallec bi imel po 2 kmeta več; kmetje naj bi imeli pravico pri prvi potezi skočiti za eno, dve ali tri polja naprej. Dve novi figuri naj bi kombinirali prva poteze stolpa in skakača, druga poteze skakača in tekača.

Na te Capablancove predloge se je vnela živahna polemika, ki jih v glavnem odklanja. Nasprotniki pravijo, da ni šah potreben osveženja, temveč šahovski mojstri, ki so postali v svojem igranju prazni, tehnični, dolgočasni. Igralec, ki ima nekaj pravega duha, bo še vedno lahko presenečal svet in tudi takšne mojstre s svojo igro. Baš to se je pokazalo n. pr. tedaj, ko je genialni Aliehin potolkel tehnično popolnega Capablancu.

Von Dirksen,

šef v nemškem zunanjem ministristvu, je bil imenovan za poslanika v Moskvi na mesto umrlega grofa Brockdorff-Rantzaua.

Kazni za samomorilce v Bolgariji

Sv. sinod, najvišja cerkvena oblast na Bolgarskem, zahteva od sofijske vlade, da predpiše strogo kazen za vsakogar, ki bi se skušal pregrešiti proti lastnemu življenju. Samomor, pravi dotična razlaga, ni le zločin zoper samega sebe, ampak tudi zoper skupnost. Bolgarska vlada se zato poziva, naj predvidi kaznovanje samomorilcev po zakonu. Zakonski načrt naj predvideva poleg drugih sredstev tudi ječo do dveh let, ki naj ne zadene le samomorilce, ampak tudi njih svetovalce in pomagače.

Kakšno stališče bo k temu predlogu zavzela bolgarska vlada, še ni znano, sigurno pa je, da bo nekaj ukrenila, kajti Sv. sinod je eden najplivnejših faktorjev v bolgarskem javnem življenju.

Najpreje natreti z

NIVEA-CREME

potem dve minuti čakati (medtem nadaljevati z oblačenjem), potem se namiliti in obrniti. Čudili se boste, kako lahko brije, in veselili se boste, da vam bo koža po tem tako mehka in gibka. Na neenem kraju vam ne bo koža počila ali se ranila. Niti tega občutka ne boste imeli, da vam je koža napeta, kar se vam je do zdaj zdelo neizbežno.

Za Vašo kožo je tako britje pravi blagor.

Princi na potovanju

Brabantska kneginja, prej švedska princeznja Astrida, in nje mož, belgijski prestolonaslednik, sta se vkrcala za potovanje v Holandsko Indijo.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega urada pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguren in trajen. Cena steklenice brez poštne Din 35.—

ZORA VODA, OREL, ZAGREB
Duga ulica 32.

Preprodajalci: damo popust.

in čustvenim spremembam, a reči moram, da se vedenje mladih parov pred poročnim blagoslovom in po njem v tem času ni spremenilo niti za las. In to v Ameriki, kjer je vsaka reč podvržena večnemu in hitremu spreminjanju.

Človek s sto poklici

Na Dunaju so aretirali nekega Pavla Neumanna, preveljanega goljufa in pustolovca, ki je bil nekoč na dobrem glasu. Pred desetletji je namreč dosegel prvo mesto v plavalni stroki na prvi olimpijadi v Atenah. Kmalu zatem se je zapel v razne afere in jo je moral pobrisati v Ameriko. Za časa svetovne vojne se je vrnil in je deloval v avstrijski armadi kot štabni zdravnik, čeprav ni imel doktorske diplome. Po vojni se je vrgel na same pustolovščine. Bil je telovadni učitelj, organizator pomožnih akcij za otroke, ki so vse propadle, izdajatelj gospodarskega lista, zbiralec in prodajalec raznovrstnih umetnin in prvovrsten goljuf. Nešteto ljudi mu je šlo na lim. Pri tem mu je pomagalo njegovo stanovanje, ki je bilo v hiši med dvema ulicama. Na eni strani je nosil naslov »dr. Neumann«, na drugi pa »dr. Heiwarta«. Nihče ni slutil, da gre za isto osebo, dokler mu ni prišla policija slučajno na sled.

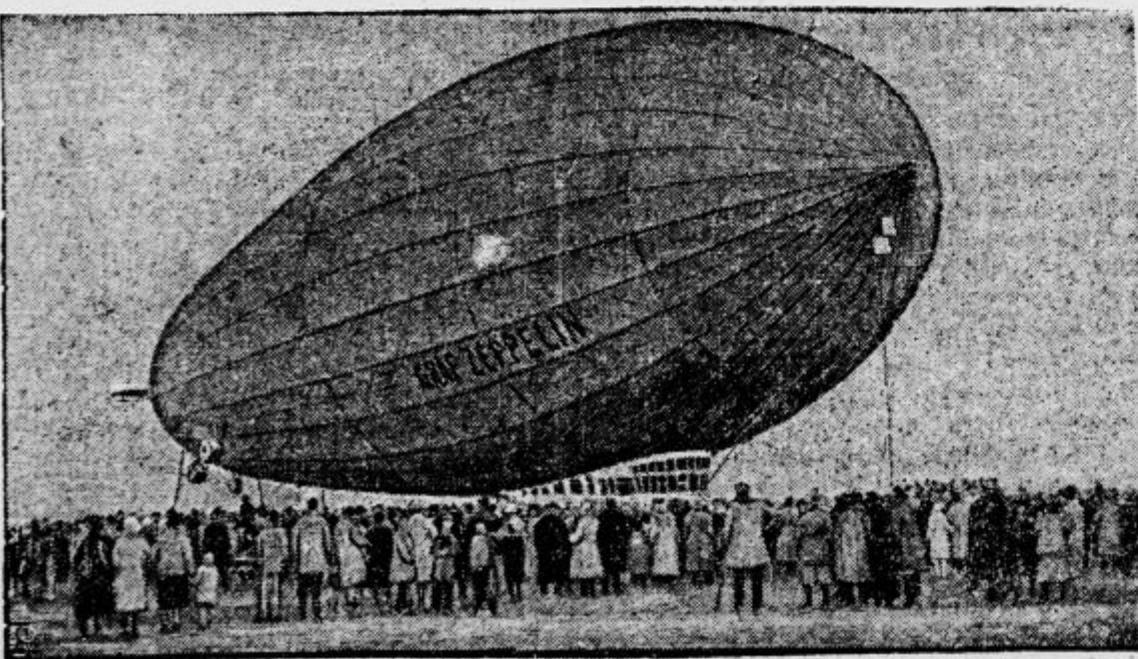
Skrivnostna drama v tropski Afriki

V Kumaziju (Britska Zaprada Afrika) se vrši sodna razprava, ki vzbuja v angleškem svetu veliko komentarjev. Obtožen je neki kolonijalni zdravnik, dr. Benjamin Knowles, da je ustrelil svojo ženo, bivšo varijetejsko pevko Madge Cliftonovo. Direktnih dokazov, da jo je on ustrelil, ni in tudi javnost v angleški koloniji, kjer je dr. Knowles na dobrem glasu, je prepričana o njegovi nedolžnosti. Pa to ni najbolj zamotano vprašanje okrog e afere. Te dni se je oglašil nekoč znani angleški igralec in gledališki ravnatelj v Londonu, sedaj lastnik podjetja za izposojanje kostumov in drugih odrskih po-

Ognjenik Etna na Siciliji

se je po zadnjih vesteh že čisto pomiril. Oblasti so sklenile obnoviti pretrgano železniško in cestno zvezo med Messino in Catanio. Pri Mascaliju bo morala proga napraviti poldrug kilometer dolg ovinek mimo velikega toka lave, ki se je zill iz ognjeniškega žrela v nižino. Poleg tega bodo zgradili na novo 200 porušeni betonskih zgradb. Silka nam kaže žrelo na vrhu ognjenika in drugo, ki se je odprlo pri zadnjem bljuvanju.

treščin v nekom severnoangleškem mestu George Alfred Street, s senzacionalno trditvijo, da Cliftonova ni Knowlesova, temveč njekova žena. Pred dvema letoma je bila odšla v Afriko, baje na gostovanju po raznih krajih, iz katerih mu je pošiljala pisma, ki so opisovala njene uspehe in neuspehe. Kakor je ugotovila preiskava, pa je ta čas v resnici živel z dr. Knowlesom kot njegova žena. Ob koncu lanskega leta je posetila svojega pravega moža a je odšla že v začetku letošnjega leta, baje na turneje po Avstraliji in Indiji. Vrnila se je spet v Afriko, kjer je našla smrt. Po tem, kar pravi Street, se zdi, da je bila pevka že precej v letih. Z njim je živel že dolgo časa in on sam jo je bil spoznal kot vdovo.

Nova dognanja o raku

Revija »Medizinische Welt« poroča o zanimivem pojavu iz južnofrancoske vasi Les Estreys, kjer ni niti enega na raku bolnega človeka. Strokovnjaki so dognali, da vsebuje potok ki teče skozi vas in ki služi prebivalstvu za kopanje in pitje, precejšnje množine radija, ki je, kakor znano, najboljšo lečilo za začetne štadije raka.

Podobna zdravilna voda teče tudi v bližini nemškega kraja Dauna v Eifel. Kemična analiza je dognala, da vsebuje ta voda element germanij, ki ima izredno sposobnost, da razmnoži rdeča krvna tlesa. S tem ovira nastanek raka.

Ravnatelj Röntgenove klinike v fittlandskem mestu Aarhusu je v zadnjem času dajal poskusnim podganam manjše količine alkohola. Močan odstotek živali je zbolel na raku v črevesju. S tem je tudi eksperimentalno dokazano, zakaj se loti rak najraje pijancev.

Dunajskemu raziskovalcu dr. Kleinu je uspelo presaditi človeškega raka na rastline. Pojavilo so se jim isti tvorci kakor pri ljudeh. To daje upanje, da se bo posrečilo odkriti povzročitelja strašne bolezni in uspešen serum proti njemu.

Izgubljena in zopet najdena milijonska dragocenost

Pred nekoliko dnevi je sporočila bogata Angležinja policijskemu komisariatu madelinske četrti v Parizu, da je izgubila na ulici biserno ogrlico, vredno poldrug milijon frankov. Policija je začela poizvedovati in preiskovati, toda vsi napori so bili zaman. Nekoliko dni pozneje pa se je prikazala na istem komisariatu neka šivilja in izročila ogrlico, ki se je skladala s popisom izgubljene nakita. Šivilja je dejala, da jo je našla v cerkvi omenjene parške četrti. Kako je prišla dragocenost tja, ni znano. Sumijo, da jo je našla kaka oseba na cesti in jo pridržala v upanju, da jo nekoč proda. Iz neznanega vzroka se je potem odločila, da se je reši brez nevarnosti in jo je odnesla v cerkev. Tako je prešla Angležinja nakit nazaj, a šivilja bogato nagrado.

780

skoraj neverjetno ali resnično. Za ta znesek dobe uslužbenci finančnih straž pri trdki Drago Schwab, Ljubljana kompletno uniformo iz finega gladkega blaga srednje debeline ali meter po Din 180.

Rockefeller za novo „Latinsko četrt“ v Parizu

„Latinska četrt“ v francoski prestolnici je s svojimi študentovskimi domovi, slikovitimi lokali in zbirališčem bohémov eden najzanimivejših njenih delov. Kos starega Pariza se je ohranil tu v svoji prvotnosti in so ljudje, ki dajo veliko na to. Med te ljudi pa ne spada ameriški milijarder John Rockefeller, ki je ugotovil ob svojem zadnjem obisku Pariza, da je Latinska četrt prava sramota za moderno vele-mesto, umazana, nehigijenična ovirajoča redni promet itd. itd. Ponudil je pariški občini 2 milijona dolarjev za

modernizacijo te četrti. S tema dvema milijonoma naj bi zgradili predvsem udobna stanovanja za dijaštvo in umetnike, vsaka dežela, čije mladina študira v Parizu, naj bi dobila svoj poseben dom. V študentovskih in umetniških krogih so sprejeli Rockefellerjevo ponudbo seveda zelo različno, večinoma pa odklonilno in ni izključeno, da bo morala mestna uprava pod pritiskom javnosti Rockefellerjev dar odkloniti.

„Čemu pa streže tvoja služkinja s klobukom na glavi?“
„Veš, mislo je na jasno, če naj jo obdržimo ali pošlemo proč.“

Zaušnice v poljskem parlamentu

Na eni zadnjih sej proračunskega odseka poljske zbornice je kritiziral ukrajinski poslanec Hrucki z ostrimi besedami postopanje napram narodnim manjšinam v državi. Med Hruckim in poslancem vladnega bloka dr. Polakiewiczem je prišlo do besednega spopada, med katerim je prvi drugega nazval z žandarjem. Na hodniku je nato dr. Polakiewicz dejal Hruckemu, da bi mu prisloil kakšno klobuko, če ne bi vedel, da jo bo ta izrazil v propagandne namene. Hrucki mu je dejal, da je norec. Ne glede na propagandne posledice mu je nato Polakiewicz prisloil dve krepki, kar ne bo ostalo brez nadaljnjih učinkov.

Nova repatica

Iz Kapskega mesta poročajo, da so odkrili tam 21. t. m. novo repatico, ki so ji dali po njenem najditelju ime Farbes. Nahajala se je v sozvezdju Vranja, ki vzhaja v naših krajih okrog 4.31, toda le nizko nad obzorjem. To in pa neugodno vreme povzročajo, da jo bodo tu le težko opazili, posebno še zaradi tega, ker stoji vsak dan skoraj za celo stopinjo nižje. Po sporočilu iz Kapskega mesta se sveti kakor zvezda VI. reda in jo je prostim očesom torej baš še opaziti. Zdi se, da svoje največje solne bližine še ni dosegla in da bo torej še svetlejša.

Princesa v begu pred aretacijo

Princesa Medžidije Mustafa, žena turškega princa Abdula Eadirja, je pobegnila iz Budimpešte, ker je bil proti njej izdan retacijski odlok. V Budimpešti je živela dalj časa v največji revščini, tako da je morala nastopati kot orientalska plesalka, da si ohrani življenje.

Novi kratki valovi

Berlinska trdnja Lorenz je dala preizkusiti pred nedavnim izumljene, tako zване »ultrakratke valove«, dolge 5–10 cm. Ti valovi po svojih lastnostih niso podobni valovom radia, temveč luči. Vplivajo popolnoma tako kakor svetlobni valovi in sledijo vsem optičnim zakonom, so pa tako silni, da predrejo vsako meglo. Svetilnik s takšno »svetlobo« bi lahko služil ljudem in letalom tudi v največji megli. Jasno, da pripisujejo strokovnjaki novi iznajdbi velik pomen.

klenjen na drugega!

Temo o svobodnem zakonu sem zaključil precej nevljudno. Toda zamen. Moja žena se je naveličala zakona. Na njej je ležalo težko tiskarsko črnilo.

Po nekaj tednih se je zdelo stanje spremenjeno. Videj sem jo zopet veselejšo.

Neki dan pa je bila ponovno strašno nervozna.

— Kaj ti je? sem jo vprašal sočutno. Sprva vobče ni odgovorila, potem pa je rekla zelo tragično:

— Čitala sem knjigo...

— Knjigo? Kakšno knjigo?

— Poskusni zakon.

— Poskusni zakon? Kaj pa je zopet to?

— Izvrstna knjiga, ki odkriva vso nesrečo...

— Nesrečo? Ali si nesrečna?

— Vsi sr nesrečni. Vsi, ki nosimo breme tega roznega zakona.

— Ali je tvoj zakon tudi grozen?

— Vsi zakoni vobče so grozni. Zakon v sedanjih obliki je kulturna sramota.

— Prosim te, razjasni mi...

— Radevolje! Ako vzameš nekoga v službo, si izgovoriš gotovo poskusno dobo, ali ne? Najprej hočeš vedeti, kako se izpolnjujeta in razumeta. Samo zakoni se sklepajo na slepo srečo. Brez

Zdravstvo

Mandeljni

V ustih in sicer v onem delu, ki prehaja v žrelo se nahaja od dveh okov obsežna vdolbina. Ta dva loka sestojita iz muskulature in sta preplečena s sluznico. V vdolbini in sicer med prednjim lokom, ki se razprostira od mehkega neba do baze jezika in zadnjim, ki sega od mehkega neba do žrela, nahajamo na vsaki strani po eno gotno bezgavko, po domače imenovano mandelj.

Bezgavk ima človek veliko množino. Zvezane so med seboj potom limfatičnih žilic, tako da tvorijo v telesu cel aparat, tako zvano adenoidotkivo ali limfatični aparat, ki je v zvezi s krvotokom. Vsak del telesa ima svoje bezgavke zase, proces zastrupljenja katerekoli si bodi dela telesa se širi potom limfatičnih žilic najprej do lokalnih bezgavk od tam v naslednje bezgavke, ki so po limfatičnih žilicah zvezane in od tam v krvotok, če si telesa škodljive bakterije ne izberejo takoj poti po krvnem obtoku. V bezgavkah se škodljive bakterije deloma zadržujejo deloma uničujejo; zaradi tega imenovana funkcija bezgavk ovira oziroma ustavlja bakterije, ki so prišle v telo in se hočejo v njem razširiti potom limfatičnih žilic.

Gotne bezgavke pa so nečista izloma med bezgavkami. Mandeljni namreč niso zvezani potom limfatičnih žilic z naslednjimi sosednimi bezgavkami temveč so bezgavke brez vsake sosedne limfatične zveze, tako da se telesa škodljive bakterije ne morejo odvajati v sosedne bezgavke, katerih naloga bi bila da bi bakterije zadrževale v nadaljno razmnoževanje prepreči.

Nadaljno slabo svobstvo mandeljinov le delstvo, da imajo veliko krvnih žilic, potom katerih se bakterije širijo pri obolenju mandeljinov v širši krvni obtok.

Površina mandeljinov ni gladka, temveč več ali manj razorana, ker se nahajajo na njih globoke višavaste zareze; te segašo daleč v notranjost mandeljinov in se imenujejo kripte; velikost in konsistenca kripte in mandeljinov silno varira. O funkciji mandeljinov si učeniki še danes niso na lasnem. Ve se samo to, da napravijo mandeljni tako kakor slepo črevo človeka bolnega Dognano je tudi, da njihova operativna odstranitev nima nobenih slabih posledic, pač pa vemo, da bolni mandeljni zelo ogražajo zdravje in povzročajo večkrat celo smrt.

V laških krogih, posebno pri inteligenzi je razširjeno mnenje, da mandeljni sorojemale udihanje in v ledlo v usta prišle bakterije ter s tem onemogočijo njihovo nadaljno širjenje v človeškem telesu. To mnenje je popolnoma napačno, ker kakor rečeno, mandeljni niso zvezani z ostalimi bezgavkami, kamor bi sprostile bakterije odvajali v svrhu uničenja.

Ekspozirano mesto v ustih, posebno pa struktura mandeljinov predstavlja k obolenju. Bacili in druga nesnaga ki lo prenašajo deloma z ledjo, deloma z vdihavanjem v usta najdemo v kriptah dobra zavetja. Zdravju škodljive bakterije se v kriptah razmnože ter prodirajo od tod v mandelj od tam pa preidejo potom krvnih žilic v krvotok. Te bakterije povzročajo lokalno angino, v telesu pa zastrupljenje lažje ali težje stopnje. Po kakovosti in življenjski moči (virulenci) razločujemo več vrst angin. Njih podrobni opis ne spada semkaj.

Če človek dobi v mandeljni zelo virulentne bakterije ali če je njegova odporna sila napram bakterijam oslabela, se akutno vnetje mandeljinov ne lokalizira v mandeljni samih temveč prodre tudi v mehke dele okolice in tako nastane tako zvan peritonsilarni absces. Silne bolečine v žrelu segajoče do ušes, nemogočnost odpiranja ust, težko požiranje, težko govorjenje in visoka temperatura so njegovi znaki. To stanje je za bolnika tako nevarno; kajti če se absces pravčasno odpre, se lahko širi navzdol proti hrbtu tako da njegovi deli hitro zatečejo. To ima za posledico težko oviranje pri dihanju. Hlita zdravniška pomoč je potrebna, ker se bolnik sicer zadušil. Peritonsilarni absces se lahko širi v veživo med velikimi vratnimi žilami navzdol v prsi koš in nastane tako zvana mediastinitis, katere posledica je sigurna smrt. V krvotok preide lahko tudi toliko množice bakterij, da nastopi zastrupljenje organizma, čigar posledica je navadno smrt.

Istotako so posledice angine revmatizma, akuma in iz istih nastala kronična vnetja ledvic kakor tudi vnetje srčnih loput. Na angini akutno obolen mandeljni skoraj izključno njihovo popolno ozdravitev; vzrok temu tiči baš v njihovi strukturi. Skoro nemogoče je namreč iztržiti bakterije iz mandeljinov in kripi. Navadno nastane kronično vnetje mandeljinov. Ker je odporna sila mandeljinov zmanjšana, zadostuje najmanjši vzrok da kronično bolestanje povzroči huišo akutno angino. V kriptah se razen bakterij nabirajo še umrle celice mandeljinov ter mafi ostanki hrane pa tudi prah. Vse to gnile, kar ima za posledico smrdeč iz ust. Pri otrocih sta mandeljni lahko tako velika da se v sre-

dimi dotikata, radi česar otrok težko požira hrano, se telesno slabo razvija ter je izpostavljen nevarnosti močnih angin, ki so pri otrocih združene s komunkacijami česne kakor pri odraslih.

Ker vemo da pri otrocih in tisočih odstranitve mandeljinov ni imelo nobene zle posledice na organizem nasprotno pa vemo da bolni mandeljni ubijajo človeka, je edino prav da se odstranijo. Poorei so bolj ne ali prevelike mandeline samo delno odstranjevati (okrnevati); efekt je bil negativen. Angina se je povrnila in to radi tega ker je del mandelina ki je ostal če že ni bil bolan zopet obolen ali pa nastel. Zato James vse moderne klinike mandeline celotno odstranijo in tako zavarujejo človeka pred nadaljnjimi obolenji.

Dr. Janko Halner.

Zdravniška posvetovalnica

G. D. V. v C. Sol veže vodo v tkaninah in jo zadržuje tudi v maslobnih tkanini. Zato vam je pri uvedeni sušilnici kurti zdravnik odredil da se vzdržujete po možnosti nle vode in vodenih, ampak tudi slanah, osobito nasoljenih in prekaljenih jedi. Seveda se pri razmaščevalnih kurah ne gre samo za razmaščanje, ampak tudi za razvodenjenje. Ob procesa združena vodita potem do padanja telesne teže, do razbremenjenja srca in vseh nadlog, ki so posledice »prezmaščeniosti«.

G. A. T. v S. na S. Znanje travesne gliste navadno ne ogražajo življenja povzroče pa v izjemnih primerih vendarle lahko smrt. Gotovo pa lahko zlasti, če se pojavljajo v obtem številu, opasno okvarjajo zdravje. Nekatere osebe že pri prvem poskusu obole na nekakšnem nahuodu in astmatičnih pojavih, tako da morajo opustiti nadaljnje delo. Najdemo se celo ljudje, ki dobe astmatični napad, čim vstopijo v laboratorij, v katerem so pred tedni hranili gliste. Ogromna večina ljudi pa gliste relativno dobro prenaša, dasi pri otrocih, in sicer (osobito živčno) občutljivih in slabokrvnih ljudi lahko nastanejo neljuba obolenja. — G. M. Z. v A. 1.)

«Rummerfeldovo vodo» vam lahko dobavi vsak lekarnar. 2.) Pred uporabo dobro pretešči, zvečer namazati, zjutraj zmleti 3.) 100 gramov zadošča za prvi poskus. — G. M. T. v B. Nadaljujte z nasvetovno dieto. Opustite alkohol popolnoma. Nobenih ostrih in močno začimljenih jedi. Pazite na redno iztrebljanje. Če vam je tekom prvega tedna v toliki meri odleglo, ste lahko zadovoljni. — «Potne roke».

1.) Umivanje z vodo, kateri je primanjeno nekaj žlic jesa. 2.) 1 žlico formalina na pol litra vode za umivanje. 3.) 10 % formaldehidno mazilo. 4.) 2 % salicilni prašek kot puder. — G. V. O. v M. Poskusite za vaš prihlaj, ki je bržčas kriv izpadanju las, z izmivanjem s sledočim spiratom: klina 1 gr., arnikove tinkture 20 gr., 95 % alkohota 150–200 gr. — G. P. A. v Z. Zdravljajne povečanih žil - dovodnice z žarki more proizvesti izključno samo zdravnik. — G. M. L. v K. 1.) Pri ušesih, za mraz prekomerno občutljivih ne more škodovati, če si zamašite sluhovod s kosmičem vate. 2.) Obrnite se na strokovnega zdravnika za pljučne bolezni. 3.) Spada vendar brez nadaljnega obotavljanja k zdravniku, v čigar oskrbi ste že bili. Kaj ne gre vendar le za infekcijo? Ali ste si že dali preiskati kri? — G. prof. D. V. v S. Kašelji ni bolezen ampak samo znak bolezni, ki se izven redkih izjem pojavlja vedno samo tedaj, če so sluznice naših dihal razdražene, za dihalni akt nesposobne, navadno z izločki kataralnih ali vnetijskih procesov obložene, katerih se hoče sluznica mehaničnim potom, — uprav s pomočjo kašlja — iznebiti. — G. T. B. v B. Tretično imate popolnoma prav. Kot pri drugih, bi moral pri boleznih želodca in prebavi zdravnik vsakega bolnika pregledati na vse močnejše načine, preiskati želodčne izločke mikroskopično in kemično itd. Vse to se tudi stori, če to zahteva primer. Velika večina, recimo želodčnih bolezni, pa so navadni malopomembni katarji, kateri se zdravijo s pordnevno strogo dieto, kakor gnetico, ali par vzemki kakih desinfekcijskih sredstev. Za take malenkosti vendar ne bo kazalo mobilizirati celoga diagnostičnega aparata in vršiti preiskave, ki so tako zamudne zaradi svoje kompliciranosti, vrh tega drage in mnogokrat za bolnika tudi pozostoj najmanj neprijetne, da bi itak preobremenjeni blagajniški zdravnik in če bi delal noč in dan, komaj absolviral po 5 bolnikov, dočim naj zadosti v nekaj urah 10 krat lakemu številu. Torej: preiskava je potrebna, o tem ni debata. Kako daleč pa ta gre, določi zdravnik, ki za bolnika odgovarja, ne samo pred zakonom, ampak kar je več, pred svojo vestjo. — G. C. K. v D. To bi si vendar sam lahko izračunal na prstih, da bo tam, kjer ni, kakor pišete sedem zdravnikov, ki so videli in imeli priliko preiskavati bolnika, opravilo nič sedaj: posvetovalnica, uganila brez preiskave in pregleda, in to kožne bolezni, za kaj gre, in kako naj se bolezni zdravi. Obrnite se vendar na kakega dermatologa. — G. K. D. v L. Kako indifferenčno mazilo, ki ne draži, n. pr. 2 % borov vazelin. — G. E. H. v G. Napravite si senčnik ali si ga kupite v trgovini. Za silo bi zadoščal tudi klobuk z navzdol obrnjenim krajcem kot senčilom, tako da pri čitanju ne budo padali žarki neprimerno obseane svetilke v oko. V splošnem pa ne želite preveč pri luči, osobito ne predolga tiska.

Da sem to prej vedela

Spanje, ki ga prenašajo začimbe ali usipalna sredstva, ni naravno in ne okrepljuje. Ovomaltine je na daleč poznano kot izborno sredstvo pred spanjem, ker zagotavlja spanje na popolnoma naraven način, ki osveta telo hranilni elementi, ki jih vsebuje Ovomaltine v obilni meri, opomorejo živcem za časa spanja ter ustvarjajo nove energije. Prebudili se boste zavoljo tega osveženi in okrepljeni.

OVOMALTINE

je hrana za telo in živce. Samo s koncentrirano hrano, ki je sestavljena iz najbolj naravnih hranil in ki vsebuje vse one hranilne elemente, ki so telesu potrebni, si zmorete vsako noč zasigurati mirno spanje. Vzemite Ovomaltine pred, predno ležate! Uvideli boste, da okusna Ovomaltine zares okrepi utrujeno telo.

Dobiva se povsod!

Izrežite in pošljite nam:

BON broj 115

P. n.

Dr. A. WANDER d. d. Zagreb

Prosim Vas, pošljite mi franco brezplačen vzorec OVOMALTINE. Ime in priimek: _____ Poklic: _____ Stanovanje: _____ Kraj: _____

Viljem Lichtenberg:

Zakon in tiskarsko črnilo

Ali vam je znano, kdo je sedaj najzagrizenejši nasprotnik zakona? Rotacijski stroj, Tiskarsko črnilo, Literatura. Ne verjamete? Prosim, potem poslušajte zgodbo mojega zakona.

Sedem let sem živel srečno s svojo ženo. Kolikor se pač more živeti srečno v zakonu. Znan male radosti, neizogibne male boleti — toda "se to je bilo za naju nekaj samoposebi umilivega. Kdo bi si belil glavo zaradi vremena ki je danes tako in jutri zopet drugačno. Kam bi prišel človek, ako bi hote vse svoje življenje predložiti o vremenu, ki ga ne more spreminiti. Neki dan pa je prišla moja žena z zelo resnim obrazom in je rekla:

— Čitala sem knjigo...

— Knjigo? Dobro. Ženske čitajo rade knjige. To je še sreča. Ker pa sem moral na to — po mojem mnenju — popolnoma brezpomembno priznanje vendarle odgovoriti sem jo vprašal:

— Tako? Kakšno knjigo?

— Svobodni zakon, je rekla in me motrila.

— Svobodni... Kaj pa je zopet to?

— Kaj je to? Ključ do sreče, dragi moj!

— Tako... ključ do sreče? Najbrže si tudi tega založila — kakor vse svoje ključe.

Ni hotela razumeti šale. Tiskarsko črnilo jo je okužilo.

— To je baš ono. V tako mučno filistrski skupnosti, kakor je našina, ne more biti prave sreče. Ali veš, na čem bomo?

— Midva?

— Da. Naša bolezen je v tem, da imamo preveč dokumentov in premalo sreče.

Ta stavek je čitala v nesrečni knjigi o »Svobodnem zakonu«. Vprašal sem:

— In kaj misliš, da je treba storiti?

— Je že prepozno. Treba pač prenašati, je odgovorila z globoko skrbjo.

Nato mi je razložila, kakšen mora biti resnično srečen zakon:

— Po medsebojnem spoznanju začasno skupno življenje. Treba je iti v urad, tam podati izjavo: sklenila sva stopiti v zakon in jo podpisati. Ako se pozneje pokaže, da zakon vendarle ni bil zakon, se je treba sporazumeti glede ločitve, iti v urad in tam izjaviti: sklenila sva ločiti zakon in podpisati izjavo.

— Kaj, ali naj se ločiva? sem jo vprašal začuden.

— Ne, to ne! Samo ta strašna misel, da mora biti človek vse življenje pri-

klenjen na drugega!

Temo o svobodnem zakonu sem zaključil precej nevljudno. Toda zamen. Moja žena se je naveličala zakona. Na njej je ležalo težko tiskarsko črnilo.

Po nekaj tednih se je zdelo stanje spremenjeno. Videj sem jo zopet veselejšo.

Neki dan pa je bila ponovno strašno nervozna.

— Kaj ti je? sem jo vprašal sočutno. Sprva vobče ni odgovorila, potem pa je rekla zelo tragično:

— Čitala sem knjigo...

— Knjigo? Kakšno knjigo?

— Poskusni zakon.

— Poskusni zakon? Kaj pa je zopet to?

— Izvrstna knjiga, ki odkriva vso nesrečo...

— Nesrečo? Ali si nesrečna?

— Vsi sr nesrečni. Vsi, ki nosimo breme tega roznega zakona.

— Ali je tvoj zakon tudi grozen?

— Vsi zakoni vobče so grozni. Zakon v sedanjih obliki je kulturna sramota.

— Prosim te, razjasni mi...

— Radevolje! Ako vzameš nekoga v službo, si izgovoriš gotovo poskusno dobo, ali ne? Najprej hočeš vedeti, kako se izpolnjujeta in razumeta. Samo zakoni se sklepajo na slepo srečo. Brez

poskusne dobe. Potem pa se pokaže, da je bil zakon za oba samo nesreča.

Vprašal sem jo samo:

— Ali je tvoj zakon nesrečen?

— Tega nisem rekla, toda treba je čitati tako knjigo, da spozna človek nevarnost.

Cele tedne sem se trudil z dokazovanjem, da se najin sedemletni definitivni zakon ne da več spremeniti v provizorij. Obljubil sem, da sem pripravljen skleniti samo poskusni zakon, ako bi se še kdaj poročil. Imenovala me je barbara in nazadnjaškega človeka, ki ni vreden, da bi se zaradi nje mučile najznamenitejši glave sedanosti.

Že sem mislil, da je vse zopet dobro, ko je nekega večera planila v mojo sobo s plamtečimi lici in s povzdignjenim glasom rekla:

— Čitala sem knjigo...

— Za božjo voljo — že zopet knjigo!

— Da. In veš, kako se imenuje ta knjiga?

— Kako naj bi se imenovala? Najbrže nekaj o zakonu.

— Da! Nekaj o zakonu. In še kako! Knjigi je naslov »Tovariški zakon«.

— Tova... To ho pač podobno poskusnemu zakonu?

— Ne! Poskusni zakon je norost, to-

da tovariški zakon je edino pravi.

— Torej, razloži mi, kdo je edino prav poročen.

— Ah ne moreta mož in žena živeti kot dobra tovariša? Interesna skupnost s strogo trgovskim značajem. Ločena posest skupna radost. Imeti vedno občutek svobode. Ah je treba v zakonu izgubiti zavest svobodnega človeka? Ali je potrebno to sramotno suženjstvo?

— Ali se čutiš za mojo sužnjo? sem vprašal prestrašen.

— Ne, to ne. Toda treba je čitati tako knjigo, da občuti človek poniževalnost današnjega zakona.

— Bil sem resno jezen. Tri tedne nisva spregovorila niti besedice. Na tilen in glasno sem proklinjal starega Lichtenberga prvega tiskarja, ki je povzročil toliko zla zakonom.

Neki dan — bil je strašen dan! — sem našel svojo ženo vso objokano.

— Kaj je s teboj? sem jo skušal tolažiti.

Kraljestvo mode

Obleke za dom

Navadno ne polagamo mnogo skrbi na obleke, ki jih rabimo doma, ker si vsaka dama misli, da si je najlažje skrojiti domačo obleko.

Skrbnost in smotnost je prvi pogoj obleke za dom. Nikdar naj domača obleka ne bo preveč obrabljena in nikdar ne sme biti v neredu, ker tako oblečena gospodinja gotovo ne more biti dobre volje in izgubi veselje do dela, apetitne in mične domače

obleke jo pa odobrovzvolijo. Da je pa obleka vedno čista, jo moramo napraviti iz takih tkanin, ki se lahko perejo oziroma čistijo.

Nikakor ni treba, da bi bila to posebna blaga za pranje, ki jih uporabljamo navadno samo za kuhinjske obleke, ker lahko za domače obleke rabimo tudi volno, ki pa mora biti tudi taka da ne gre ob barvo in se lahko pere oziroma ne dela pri čiščenju

nikakih težkoč. Barva domače obleke pa tudi ne bo vsiljiva.

Obleka obleke za gospodinjstvo mora biti vedno čim najbolj enostavna. Lahko seveda sledi zadnji modi, vendar pa moda ne sme iti nikdar na račun uporabnosti obleke, ker mora domača obleka biti v prvi vrsti komodna, da ne ovira gibanja gospodinjke pri vsakršnem delu.

Za kuhinjo je gotovo najpriljubljenejša obleka, ki se pere. Enostavno blago s pikami ali karirana vrhnja obleka iz elegantno delujočim pasom je najprimernejša. Rokavi so kratki, da ne ovirajo pri kuhi, ravno tako ovratnik s svetlim robom iz platna, ki ga vsak dan očistimo in menjamo, tako da je obleka za kuhinjo apetitna. (Slika 1)

Brez predpasnika seveda v kuhinji ne moremo biti in nove oblike, ki so po zadnji modi zadaj daljše, bodo gospodinjki v kuhinji gotovo v veselje. Naramnice so popolnoma preproste, zgornji rob predpasnika nosi praktično čipko in veliki našiti žepi delujejo vedno dobro in so tudi brez dvoma praktični in potrebni.

Pri pospravljanju po sobah oblečemo navadno obleko na način kazake, zlasti ker oblike bluze prihajajo vedno bolj v ospredje in so splošno priljubljene. Naša druga slika nam kaže kazako, ki je spredaj zapeta in prepasana z usnjenim pasom. Nosimo jo h krilu, ki je razdeljeno v široke položene gube.

Posebno poglavje tvorijo pletene obleke, ki obvladujejo vse mode in so se tudi v gospodinjstvu izkazale za zelo praktične, saj je vendar zelo ugodno, če je človek vedno »šik«, nikdar zmečkan in poleg tega tudi tople oblečen, kar je zlasti v sedanjem času, ko so sobe večkrat le slabo zakurjene, prava dobrota. Novi intarzijski modeli s pisanimi vzorci so zlasti všeč, ker delujejo kakor lepo ročno delo in se prilagajajo vsakemu okviru, tako da je gospodinja tudi pri delu prav za prav reprezentativna (Slika 3).

Spodaj vidimo z vatelnim podloženo in v podobi karo prešito jopico, ki je obrobjena z malimi kožicami, ki jih je mogoče najti v vsakem gospodinjstvu. Tako jopica je primerna zlasti zjutraj.

Med domačimi oblekami pa je potrebna ena, ki odgovarja vsem namenom in ki zaradi svoje preprostosti zahteva najmanjše materialne žrtve, tako da lahko smatramo za tako zadnji model naše skupine. Ta obleka ima preprost zgornji del in v podobi loka zvončasto nastavljeno krilo.

Ozek pas iz jirhovine kontrastne barve se prav dobro poda na njej. Tudi pisan šal se ji prav dobro prilaga.

Črno-beli pasovi in ovratniki.

Elegantna dama se je končno popolnoma sprijaznila s tem, da smatra črno obleko za glavno v svoji garderobi, ker vedno odlično deluje in je primerna za najrazličnejše prilike. Seveda bi deloval enostaven črn model brez garniranja preveč skromno in dolgočasno, zato ga radi povzdignemo s pasom, z zaporko in drugimi podobnimi malenkostmi, da je obleka živahnejša.

Če smo prej za take namene uporabljali najrazličnejše barve in smo se zlasti posluževali kovinskih efektov, rabimo sedaj večinoma črno bele sestave, ki prevladujejo v modi.

Na levi skici vidimo fantazijski ovratnik v podobi dveh polovic rute, ki sta zadaj zavezani z volnom: leva partija je črna z belimi pikami, desna pa bela s črnimi pikami.

Na srednji skici vidimo bel, črno podložen pas, ki se črni obleki izvrstno poda.

Desna skica nam kaže črno-bel ovratnik, ki deluje zelo mladostno.

10 zlatih pravil

1. Kupujem le Elida Shampoo	6. V poslednjo vodo za izmivanje iztisnem sok polovice citrone (posebno priporočljivo za plave lase)
2. Vzemam polovico zavitka, kajti to je potrebna količina za dečjo frizuro	7. Lase skrbno posušim
3. Prašek popolnoma raztopim v mrzli vodi	8. Ččem jih lahno, vendar skrbno
4. Lase temeljito umivam in krepko masiram lasišče	9. Potem zagotovim, da so lasje svilnasto mehki in rahli
5. Skrbno izmivam peno s toplo vodo	10. Kupujem Elida Shampoo že za prihodnjic

Ako prijatelji občudujejo moje lase, seveda priporočam vedno le

ELIDA SHAMPOO

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Kavčukasti čevlji za otroke,

Kavčukasti čevljički so prav tako mična, kakor tudi praktična novost. Taki škornji so zlasti prikladni dopoldanski obleki, ki je navadno iz kariranega blaga ali je pa pletena, kakor tudi k popoldanski lepši obleki, ki je sedaj navadno baržunasta. Čevlji so zlasti prikladni k dopoldanski obleki ki je in pozimi ne muči s težkim obuvalom, temveč jih doma vedno lahko takoj sleče in ima spodaj lahke čevljičke. Zelo praktično je, če kavčukaste čevlje podložimo s toplim blagom, ki drži toploto, in se ni treba bati, da bi se dete prehladilo.

Na Miklav-ževo nedeljo

ves dan na razpolago naša elitna izbira damskih kožuhastih plaščev, jopic, telovnikov, bos.

Ljubljanska elitna izbira kožuhovin

L. ROT

Mestni trg

Samomor iz strahu pred kaznijo

Na Dunaju je skočila iz okna tretje-ga nadstropja in ostala mrtva 40-letna nameščenka nekega hotela. Bila je že mnogo let v tej službi in podjetje ji je zaupalo. V zadnjih dveh letih pa je začela odnašati manjše in večje količine masla, ki jih je prodajala za nizko ceno. Prišla je v kremele neki prekupčevalki, zaradi katere je morala kupovati v znanem dunajskem mlekar-skem podjetju maslo, ki ga je potem oddajala prekupčevalki — za manjši denar, nego jo je maslo samo stalo. Mlekarska tvrdka je slučajno zvedela, da prodaja ta prekupčevalka nje izdelek pod ceno in ker se ji je zdela zadeva zelo čudna, jo je naznanila policiji. Tako je prišla stvar na dan. Še preden pa je sodišče izreklo svojo sodbo, je končala glavna obtoženka s samomorom.

Prot: Revmi, Ischlasi, protinu, skralul (Hexenschuss)

PISTYANski MULJ

nenadomestljivo. Naravno zdravilno sredstvo za zdravljenje na domu: kot naravni gien (blato) v kockah »Pi. Oa« (za pripravljanje obkladov) ali kot »Gama-kompresa« (gotov obkladek) 30 krat vporabljen izvanredno poceni.

Glavno skladišče: L. SCHREIBER Zagreb, Akademski trg 1/II.

Kako bo uporabila Undsetova Noblovo nagrado

Sigrid Undset, ki je prelela letošnjo Noblovo literarno nagrado, jo hoče uporabiti sceloma v dobrodelne namene. Vsoto 80.000 švedskih kron bo n. pr. vložila tako, da bodo prejemale obresti družine z zaostalimi otroki.

PARIZ

J. L. S. 1

Cenjene dame!

ki je nesporno RAJ ZENSK in SVETOVNO SREDIŠČE ZENSKJE ELE-GANCE, razpošilja v Jugoslavijo in v vse dežele sveta svoje kreacije oblik, plaščev in parfumov; toda doslej se ni še nobena velika francoska tvrdka posvetila izvozu najljepše francoske produkcije: ZENSKEGA PERILA.

Sporočamo vam to, da boste v kratkem povsod mogli dobiti fino perilo francoske proizvodnje. ZA KATERO ISČEMO V VSAKEM ME-STU ZASTOPNIŠKI SKLADIŠČ

Tkanine, ki jih uporabljamo: Lyonska svila, crpe di Chine, toile de soie, linon batist itd., so i po KVALITETI i po CHICU i po DO-VRŠENOSTI naše izvedbe bistveno pariške.

DA VAS O TEM UVERIMO, vam pošljemo 13637

KOT VZOREC SAMO TEKOM 8 DNI! KOMPLETNO GARNITURO ZA DAME IN DEKLICE, vsebu-jočo 3 KOMADE, in sicer:

spodnjo kombinežo, nočno srajco in vrhnjo kombinežo ali srajco, hlače in vrhnjo kombinežo

iz finega LINON DE FIL, EXTRA KVALITETE, VSE ZGOLJ ROČNO DELO pariških delavk, opremljeno s prekrasnimi VALENCIENSKIMI ČIPKAMI (belimi, lososovo-rdečimi ali mauve-barve), za IZREDNO NIZKO CENO 50 dinarjev, poštne prosto in dostavljeno na dom.

VRHU TEGA bomo priložili PRVIM 250 NAROČBAM kot PO-POLNOMA BREZPLACNO PREMIJO čudovito lepo steklenico parfuma najbolje francoske znamke.

Da dobite pošiljko naše vzorčne garniture S PREMIJO, IZREŽITE PRICIJOČI OGLAS, napišite celo čitljivo svoje KRSTNO in RODBIN-SKO IME in NASLOV ter mere: ŠIRINO PRS, OBSEG LEDIJ in VISINO, priložite 50 dinarjev in pošljite na naš naslov:

Manufacture de Lingerie M. Moussou

33 Boulevard des Batignolles, Paris (VIIIe).

NB Z OZIROM NA IZREDNO NIZKO CENO moremo poslati VSAKI OSEBI SAMO ENO GARNITURO

ne knjige! Kako se imenuje ta knjiga? — Popolni zakon, je odgovorila in me pogledala uničujoče.

— Kaj je to — popolni zakon? sem jo vprašal zelo skeptično.

Molčala je in jokala. Nobene besede ni hotela več spregovoriti. Najbrže b bilo najinega zakona konec, ako bi se ne bila v tem trenutku rodila v moji glavi pametna misel. Sedel sem k njej, jo prijel za roko in vprašal:

— Draga, ali hočeš, da ti povem sta-ro anekdoto?

— Ceprav ni hotela, vendar sem jo pri-povedoval.

— Pazi! Nekoč je živel mož z veli-kansko do kolen segajočo skrbno go-jeno brado. Več? Mož je bil srečen in ponosen na svojo brado, dokler ga ni vprašal nekdo: Povejte kje pa imate prav za prav svojo brado kadar spite? Nad odejo ali pod odejo? Mož ni mogel odgovoriti kajti vsa leta vslelega do-gera bradatega življenja nikdar ni mi-slil na to. Od tega dne naprej ni mogel več spati. Postal je silno radoveden kje je njegova brada med spanjem. Nad odejo ali pod odejo? In ker je bila brada zdaj zgoraj, zdaj spodaj, solah ni mogel več spati. V svojem obupu si je dal odrezati brado. Toda tudi potem ni mogel več spati, ker je žaloval nad iz-gubo svoje lepe, do kolen segajoče,

skrbno gojene brade. Tako. Hotel sem ti povedati to staro anekdoto.

In anekdota je pomagala. Moja žena ni hotela več čitati nobene knjige, ki ima v naslovu besedo zakon. Postala je imuna proti tiskarskemu črni-u. In tako je prav, kajti zakon je treba nositi ka-kor brado. Skrbno gojeno in brez misli nanjo. Kakor hitro prične kdo filozofi-rati, ne more več spati. In končno: kaj pomaga, če si damo odrezati brado?

František Šramek: Kneginja

Jenik je videl njen pogled in v srcu pogrezale v nakopičenem listju. Zami-sljen je bil. Zdal pa zdaj se je ustavil in zadivljen ogledoval svojo okolico. Nasmehnil se je: koliko hrepenenja je bilo mu je, kakor da sliši obupen krik, loma svetel, deloma zaraščen in temen. Nekje je zalajal pes in nekdo je pokal z bičem.

Jenik se je ustavil. Pred njegovimi nogami je ležala mrtva vrana: kupček črnega perja — zevajoči kljun obrnjen proti nebu. Bilo mu je kakor da čuje njen poslednji obupni krik. Deček se je naslonil na drevo in zamišljeno strmel v široko odprti kljun. Tesnoba ga je obšla.

Mahoma se je vzravnil; nekdo je bil v bližini. Čul je šelest listja. Nedaleč med drevjem sta hodila dva človeka. Jenik je začutil bolečino v srcu, sapa mu je zastala. — Tam je hodila knegi-nja in dva koraka za njo je stopal la-kei.

Jenik je slišal njen živahni glas, a be-njenega obraza. Nekaj notranji boj se je izražal v njem. Ali se ne skrivajo v nje-nih očeh solze? Tedajci pa je skomig-nila z rameni in bolest ji je izginila z obličja. Obrnila se je k lakeju in obsta-la. Jeniku se je zdelo, da tiho govori nekaj besed in videl je, kako ji trepe-čejo ustnice.

Ogorčil se je, ko je pogledal lakeja. Kako se upa ta človek tako gledati na kneginjo? V njegovem obrazu se je iz-ražal dolgčas, zasmehljivost in ustnice mu je krivil drzen smehljaj. Ziba se na svojih razkoračenih, miščastih no-gah, oblečenih v tesne svetle hlače, je privzdigoval zdaj eno, zdaj drugo no-go in jo zadovoljno ogledoval.

Kneginjo je obšla rdečica. Vzdignila je desnico, v kateri je krčevito držala bič, hoteč udariti predrzneža v obraz — a v naslednjem trenutku ji je omah-nila kakor brez moči. Njene obupane oči so begale naokrog in se napolsed uprle v lakejev obraz. Jela je govoriti. Jenik je slišal njen živahni glas, a be-

sed nj razumel. Govorila je nekaj časa, nato je obstala z napol odprtimi usti in vzdignila glavo. Bila je precej manj-ša od lakeja; njene oči so se zasrepele v njegov obraz.

Jenik je videl njen pogled in v srcu ga je zabolelo. Koliko poželjenja je bilo v njem — o te strašne oči!

Lakej je molčal in ni spremenil obra-za. Počasi je potegnil iz žepa svojo ci-garetnico in si prižgal cigareto. Med pušenjem je zehal.

Kneginja je stopila korak nazaj, po-skrlatela je in roka z bičem se je vzdig-nila. A v tem trenutku jo je prijel lakej za drobno ročico in ji hladno in neiz-pronsno zastrmel v oči.

Tako sta stala nekaj časa drug dru-gemu nasproti. Kneginja je počasi sklo-nila glavo. Bič je pal na tla.

Lakei se je nagnil k nji in jo poljubil na usta. Razprostrla je roke in jih tes-no ovila okrog njegovega vratu.

Jenik ni videl ničesar več. Zakril si je obraz z rokami.

Kaj je bilo to? Kaj je bilo to?

Videl je zevajoči kljun pred seboj in bilo mu je, kakor da sliši obupen krik. Mahoma se je spomnil dogodka in pre-teklosti: stal je na hodniku, skrit v te-mo in spodaj na umazanem dvorišču so bilo prilezle podgane izpod kameni-tega tlaka.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska drama

Sobota, 1. dec.: »Herman Celjski«. Ljudska predstava pri znižanih cenah.
Nedelja, 2. ob 8. popoldne: »Triglavska bajka«. Ljudska predstava. — Ob 8. zvečer: »Krog s kredo«. Ljudska predstava.
Ponedeljek, 3.: »Tajna dolgega življenja«. D. Torek, 4.: Zaprt.
Sreda, 5.: Zaprt.
Četrtek, 6.: Ob 15. Modri osliček. Miško. Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv.
Petek, 7.: Herman Celjski. C.
Sobota, 8. ob 15.: Dobri vojak Švejk. Ljud. pred. po znižanih cenah. Izven, ob 20. zvečer Romeo in Julija. Izven.

Ljubljanska opera

Sobota, 1. dec.: Ob 15 uri »Prodana nevesta«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 2. ob pol 8. zvečer: »Nikola Subic Zrinjski«. Premijerski abonma.
Ponedeljek, 3.: Zaprt.
Torek, 4.: Oedipus rex. Iz komične opere. C.
Sreda, 5.: Zaljubljen v tri oranže. D.
Četrtek, 6.: Dalibor. A.
Petek, 7.: Lepa Vida.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 8. zvečer
Sobota, 1. decembra ob 8. popoldne: »Slavenska akademija«. — Ob 8. zvečer: »Dobri vojak Švejk«. Gostovanje gosp. Danesha.

Šentjakovski gledališki oder

Nedelja, 2. decembra: »Kraljevska visokost«. Izven. Pričetek ob 8. zvečer.

Ljubljansko gledališče na prasnike. Danes ob 8. popoldne bo v operi »Prodana nevesta«, ljudska predstava ob znižanih cenah. Dirigent gosp. Balatka glavni ulogo pojejo gg. Ribičeva, Rumpelj, Banovec in Mohorič. Predstava bo končana ob 8. Ob 8. zvečer je v drami »Herman Celjski« tudi ob znižanih cenah. opera pa bo zvečer zaradi novinarskega koncerta zaprta. V nedeljo ob 8. popoldne bo v dramo po dolgem času zopet priljubljena »Triglavska bajka« z gozbo in baletom, v operi pa bo zvečer velika Zajčeva narodna opera »Nikola Subic Zrinjski«. V operi, ki se vrši na premijerski abonma, nastopijo med drugimi? ne. Poljičeva in Thierryjeva ter gg. Primožič, Kovač, Betetto itd. Nastopje tudi balet.

Na novinarskem koncertu, ki se vrši na večer narodnega praznika v Unionski dvorani nastopijo v zadnji programni točki pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Hubada. Zbor izvajal 3 skladbe: Kot prvo izvajal Adamičev Volo. Mešani zbor Viola je krasna globoko občutena skladba z izredno obsežnim sopranom solom, katerega poje konservatoristka gđ. Herla Arkova. Vsebinska Viola je sledeča: V cerkvenem oltarju stoji slika Matere božje z Jezuskom v naročju. Vsa slika je ožarjena od solnčnih žarkov. V cerkev pa stopi vsa obupana deklica, proseč Mater božjo usmiljenja in tolažbe. Iz njenih prsi se izvije krik: »Kraljica, Jezus, pomagajta in pogasita ogenj, ki gori v mojih prsih«. Božji sin se ji nasmehlja ter ji da zlato jabolko. Drug zbor je Adamičeva igra na nebu. Moderna skladba v pravem pomenu besede, komponirana na Albrehtovo besedilo, ki je izšlo med vojno. Zbor slika divjo bolno viro in konča z krasnim koralom: »Mi pa se križamo oljko prižigamo, k Bogu se bližamo. Tretji zbor je Pavčičeva obdelava belokranjske narodne pesmi: Narodna rapitnica. Pavčič je priprost naroden motiv obdelal za koncert v taki obliki, ki je nima para v naši glasbeni literaturi. Na posamezne zborove glasove stavi skrobo »krokobit« zahteve, in če se brezhubno ter v smilaj skladateljevem izjavi, mora doseči efekt, saj nam tako manjka veselih jasnih zborov. Kolikor je nam znano, se na tem koncertu prvič javno izjavi.

Po celi Evropi je znan moški sbor moravskih učiteljev, ki velja kot eden najboljših zborov Evrope. Na raznih tekmovanjih v inozemstvu je pogostokrat prejel prvo in glavno darilo. Zbor Moravskih učiteljev je že večkrat koncertiral v Ljubljani, v letošnji koncertni sezoni pride v Ljubljano v soboto, dne 8. t. m. ter priredi isti večer v Unionski dvorani koncert z izredno zanimivim sporedom. Zbor vodi od njegovega postanka, to je celih 25 let, dirigent prof. Franc Vach, ki ga spremlja tudi na tej jugoslovanski turneji, ki se vrši te dni in začenja s koncertom v Beogradu. Vstopnice so v predprodatji v Matični knjižarni.

Klabundov »Krog s kredo« je na sporedu spet v nedeljo zvečer. Da se omogoči dostop k tej priljubljeni predstavi tudi ubožnejšim stanovom, je gledališka uprava za nedeljsko vpisovitev cene znižala, na kar občinstvo še posebej opozarjamo. Režija g. Ciril Debevec.

Ponovitev izborne tridejanske komedije »Kraljeva visokost« na Šentjakovskem gledališkem oderu. V nedeljo, 2. decembra se ponavlja izborna komedija »Kraljevska visokost«, ki je dosegla pri premijeri lep uspeh. Vstopnice vseh vrst se dobe od pol 20. ure pri gledališki blagajni. Posetite predstavo.

Razstava sodobne britanske umetnosti

Ljudje postajajo po mestu in se z začudenjem ozirajo na rečne zastave z belorodnim križem na modrem polju, ki jih pri nas še nikdar niso videli. S presenečenjem ugotavljajo, da ima skromna prestolnica Slovenije pod svojo sostojno streho — visokega in silneza — rosta, ki je mala Ljubljana središče velike slovenske kulture, da se gostu ni bilo treba ponaziti ko je pri nas razvil svojo zastavo. Imenitni prapor in vlada vsiljenemu mru v celenu del sveta pravilno pozzadi Indiji in Ježelan brez števil Velikastni britanski imperij je poslal k nam svojo likovno umetnost.

Kakor je našlejša država sveta zrasla na stoletja starih temeljih občestnosti demokratičnosti in solidnosti svotelega naroda tako je tudi britanska umetnost. Solidna, mirna, stalozna in brez bojev. Upodablja slavne prednike in zaslužen sodobnike. Širno morje in neza obal podeželske dvorce plemstva in masne travnike kmetij gnezda neopremazljivih mornarjev, er učne mest s svet vladajočo trgovino in industrijo.

Mirna je ta umetnost, ker se Anglez ne razburja in krasno svojo okolico le z umetninami, ki se lahko menj z njeni, kakor s

Za proslavo 10letnice Cankarjeve smrti pripravila Narodno gledališče Cankarjevo dramo »Lepa Vida«, ki izza krstne predstave l. 1912 poklicno na našem oderu še ni bila izvajana. »Lepa Vida« spada nedvomno med najbolj poetična in po vsebini med najgloblja dela naše literature. Režijo ima g. Ciril Debevec.

„Adieu Mimi“

v mariborskem gledališču

(K premijeri dne 27. novembra.)

R. Benatzky je znan po svojih kupletih, plesnih komadih in operetah. Znatne uspehe zanje zlasti s svojo novejšo opereto »Adieu Mimi«. Besedilo Aleksandra Engla in Julija Horsta je v splošnem dobro, če izvzamemo nekatera opolzka mesta, ki ne uplivajo ugodno, ker jim manjka esprita. Sicer pa je opereta efektivna in ima zelo posrečene glasbene točke.

Mariborsko Narodno gledališče si je izbralo za opereto »Adieu Mimi« primeren komad za blagajno. Premijera je uspeša. Orkester je zvel od večšio takirko gosp. Lojzeta Hercoga polno in je rešil svoj part s sigurnostjo in temperamentom. Režija gosp. Harastovića je v vsakem oziru ustrezala. Scenarija je bilo zelo okusna in skoraj razkošna.

Gđ. Udovičeva je podala Mimi, dekle iz Maksima, pevsko in igralsko neoporečno. Izvrstna partnerja je imela v gosp. Skrbnišku (predsednik) in gosp. Harastoviću (tajnik), ki sta odigrala svoji ulogi s krepko komiko. Z dobro igro sta se tudi odlikovali ga. Savinova kot predsednikova žena in gđ. Starčeva kot gospa sekretarjeva. Izvrsten tip je postavil gosp. Pavel Kovič kot eksekutor; pohvalno je tudi podal komponista v prologu. Priznanje gre tudi gosp. Rasbergeru, ki je s svojim papanom dobro odrezal. Grlji in zbor so bili dobro naštrudrari. Opereta je uspeša in bo postala za mariborsko gledališče privlačna sila. R. P.

Plagijat L. N. Tolstega

Med kratkimi pripovedkami ima Tolstol eno o učenem sinu, ki se sramuje svojih kmetijskih staršev, tako da se dela nedvednega glede poljedelskih izrazov. Ko pa na travniku stopi grabljam na zobe in ga grabljišče lopi po zobeh, lezno klikne: »Preklete grablje!« To zgodbo so naši novinarji menda pred desetletji poznali, govorec o Dežmanovih grabljah. Sicer pa nam mogoče stvar pojasni naš učenjak, dr. L., biograf mnogovedca Dežmana. Če so naši predniki zakrivilo to tatvino napram velikemu Rusu, pa tudi ta nima čiste vesti, kakor tudi zadnja številka obzornika Le Monde Slave, Tolstega povest »Kjer ljubezen, tam Bog«, ki nam jo je Milčinski priredil v dramski obliki. Je prevod iz versko-propagandne brošure. »Le Péro Martin«, ki jo je francoski pastor Robert Sallens l. 1882 izdal v Nimesu. Šest let kasneje pa jo čita zopet kot prevod iz ruščine pod naslovom »Čevljari Martin«. Pisal je Tolstemu, ki je odgovoril, da je založnik na svojo roko ponatisnil nekaj njegovih pripovedk in še eno prikrojeno po francoskem izvirniku. Ali ta podrobnost je bila doslej tako malo znana, da se omenjena pripoved še zmeraj šteje med spise misleca z Jasne poljane.

Bliznje novosti naših založnikov

Zastoj v izdanih naših založništev se ni razvozlan. Mogoče eksistirajo tu in tam kakšni programi, pa prodro redko med javnost. Čuden simptom časa, da so tri založništva okupirana z zbranimi spisi naših najodličnejših duhov in to se zdi, da je zaenkrat ves in edini program za blizno bodočnost. Nezdav je, če v vseh naših založništvih ne izide preko celega leta niti ena izvrstna stvar v prozi. To nam vržejo proti koncu leta v oblapi formi ljudskih povesti naše književne družbe. »Slovenska Matica« namerava poživiti »Knezovo knjižnico« z izrecnim namenom, da nudi svojim članom tudi izvrstno beletristiko. Nekaj govore, da konkurenca v tej zadevi letos baže ne bo kar nič velika. Slabo znamenje za vse proteste naših mladih, češ, da se z njihovimi produkti javnost ne more upoznati, ker jih ne morejo natisniti »Umetniška matica« se pripravila na živah-

DIŠAVE SLON

svojimi spomini. Slike v stanovanju nal vzbujajo le ugodje. Zato ta umetnost ne vsebuje razodetih ter deluje na naš nemirni temperament premočno strastno in boleljivo. Naša mlada umetnost se mora vzpenjati in vibrati, da napreduje kot sovratnica s svetovnim tokom. angleška pa lahko korakoma sledi svojim velikim tradicijam in prepušča boje nemirnejšim narodom. Tudi dela sodobnih umetnikov pričajo o slavni preteklosti angleške umetnosti in na elegantne moistre XVIII. stoletja ki si brez njih ne moremo misliti lordov in meščanstva. Gainsboroughov Modri deček še živi v odbleskih svile na Harry Morleyevi Nemirnosti kakor le v njej se živ prerafaelit Burne Jones Impozantna Gospa z violino je sicer slikana na široko in pastozno, vendar pa je Augustus John vsrkal vso kulturo Reynoldsa in rafiniranost Whistlerjevih barvnih simfonij. Slah je tehnika vseh del tako moistrska da brez naimanjših težav obvladuje naloge. Zlasti te se s trdnimi poučna Philip Connardova Miss Mim-priss, zdrava in vesela devojka v pisani vojaški uniformi nakrepičnejših in največlejših barv. Zdravje in mladostna mod Britancev v neobčutnih sponah reda in tradicije. Henry Tonks nam kaže rafinirano in z največjo delikatnostjo slikano Dekliško glavico, ki ima toliko plemenitih sestrin in

no delo s izdajanjem literarnega almanaha, ki naj zamaši občutno vrzel izvirne beletristike. Poznavalci razmer so nekam skeptični v tej zadevi, skratka: ne verujejo v moč in rast neznanih veličin. Kaj bo s tremi zbirkami novel in črtic Mirana Jarca, Slavka Gruma in še nekega tretjega mladega pisca, mi znano. Da bo izdal Oton Berkopec svojo pesniško zbirko, je gotova stvar, o napovedanem izboru Župančičevih, v njegovih zbirkah še ne ponatisnjenih pesmi založništvo molči. Prevodna literatura monumentalnih del obeta zanimivosti: Tolstega »Vojno in mir« v založbi Tiskovne zadruge, Reymontove »Kmete« izda »Slovenska matica«, založnik krasne nove izdaje »Ane Karenine« namerava izdati v istem formatu Dostojevskega »Brate Karamazove«, par mladinskih knjig, nekaj Hamsuna in Balzaca. To je zaenkrat vse. Če smo danes preveliki pesimisti, bomo vse poravnali ob novem letu. Verujemo, da novo leto razširi upe in ohrabri optimizem.

Nove publikacije

Pot k uspehu

Deset zapovedi za uspeh. Napisal Charles M. Schwab, ki se je v 6. letih od navadnega delavca povzpelo do generalnega direktorja in ameriškega »kralja jekla«. Najboljša reklama za to odlično knjigo je dejstvo, da je ameriško originalno izdajanje prodano do sedaj v 18 milijonih eksemplarjih. Srbsko izdajanje (v cirilici) je priredila izdavačka knjižara S. B. Cvijanović v Beogradu (Palaca Akademije Nauka). Cena knjigi samo 10 Din.

»Mladost v džungli«

Prevred Josip Vidmar, založilca »Zalozba Sveta«, Ljubljana. Prvo resnično pravo knjigo o džungli prinaša letošnji Miklavž slovenski mladini. Indijski deček Gopal stanuje s svojim očetom na robu džungle. Tam se kmalu seznani z vsemi njenimi prebivalci. Narava, z vsemi svojimi pestrimi pojavi, postane časoma dečkov učitelj. V gluhi tišini in neprodimi temi, obdan od vseh strani od prajenega, a vendar ogromnega življenja džungelske divje, pričenja mladi Gopal svoje prvo učenje. Poleg čudovitih in nenavadno močno opisanih dogodivščin na nočnih pohodih v džunglo, je narava tako intenzivno doživljena, kot do sedaj še nikjer v kaki mladinski knjigi. Knjiga pomeni za vsakogar močno, sveže doživljeno. Prevod je prvovrsten in ga je oskrbel Josip Vidmar. Cena knjigi, vezani v celo platno, z originalnim ovitkom akad. slikarja Božidarja Jakaca in tiskani na najfinem papirju je 60 Din, broširani pa 48 Din, po pošti 3 Din več. Naročila sprejema »Zalozba Sveta«, Ljubljana, pošt. predal 260.

Geografski vestnik

Pravkar je izšel III. letnik geografske revije, ki si je v razmeroma kratkem času utrla pot tudi med inozemski znanstveni svet. Letnik je precej obširen (162 str.) in ima sledečo vsebino: Baš F., Maribor II. — M. ojevič B. Splitska okolina. — Rubić L., Obala Solte. — Melik A., Morfologija in gospodarska izraba tal v Bohinju. — Salopek M., Eocenska sinklinala na otoku Hvaru. — Rus J., Prebivalstvo in obseg francoske Ljubljane v primeri z današnjo. — Gorský V., Geokemija in kemijsko-geografsko proučevanje pokrajine. — Geografske novice. — Književnost. Cena letniku 50 Din. Naroča se pri Geograf. društvu, Univerza, Ljubljana.

1. DECEMBRA

NOVINARSKI

UNION
PRICETEK
OB 20. URU

KONCERT

Radio

Izvrleček iz programov

LJUBLJANA (577 m 4 kw), ZAGREB (309 m 0.7 kw), PRAGA (349 m 5 kw), BRNO (441 m 3 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART (380 kw 4 kw), DUNAJ (517 m 15 kw), LONDON (Davenport 1604 m 25 kw), RIM (448 m 12 kw), BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw), STOCKHOLM (Motala 1380 m 30 kw).

Nedelja, 2. decembra.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 11.: Ga. Medvedova poje Schubertove pesmi. — Radio orkester. — 15. Reprodukciorna glasba in borzne vesti. — 15.30: Humoristično štivo. (Milčinski). — 16. Lahka glasba radio-orkestra. — 16.30: Preko Sibirijske proti vzhodu; spomini vojnega ujetnika v Rusiji. (Predava g. Grčar). — 17.: Koncert radio-orkestra. — 18.: Veseloigra. — 20.: Parmov večer v besedi in pesmi. 1.) Parma kot človek in skladatelj govori gospod Fr. Govekar. — 2. Parmove skladbe izvajajo godba Drav. divizije. — ZAGREB 11: Simfonični koncert hrvatske Filharmonije. — 17: Popoldanski koncert. — 20.: Prenos opere iz Nar. gledališča. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert iz Brna. — 19: Koncert godbe na pihala. — 20: Zabaven večer. — 21: Ruska glasba in dramski večer. — BRNO 16.30: Popoldanski koncert. — 18: Pevski dueti. — 19: Koncert iz Prage. — 21: Dvojčakov komorne skladbe. — 21.30: Program iz Prage. — VARŠAVA 15.15: Prenos koncerta iz Filharmonije. — 18: Poljuden koncert. — 20.30: Koncert Rossinijevih skladb. — DUNAJ 10.20: Zborovski koncert (Sängerknaben). — 11: Koncert simf. orkestra. — 16: Popoldanski koncert. — 18.30: Klavirski koncert. (Beethoven, Mozart, Händel). — 19.10: Literaren večer. — 20.10: Eyslerjeva

opereta »Grof Toni«. — Lahka glasba. — BERLIN 16.30: Božične pesmi. — 20: Zabaven večer. — 21: Zborovski koncert. — FRANKFURT 20.15: Koncerten in dramski večer. — LANGENBERG 16.30: Popoldanski koncert. — 20: Opereta »Bratrance iz Dingsdee«. — STUTTGART 20: Koncert pevskega zbora in orkestra. — Mešan večer. — BUDIMPEŠTA 12.10: Simfonični koncert. — 17.30: Pevski koncert in ciganska godba. — 19.30: Prenos iz opere. — LONDON 18.45: Bachove skladbe. — 22.05: Orkestralni in pevski koncert. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 20.45: Simfonični koncert. — STOCKHOLM 20.15: Koncert orkestra in solistov.

Ponedeljek, 3. decembra.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukciorna glasba in borzne vesti. — 19: Francosčina. — 19.30: Predavanje o temi »Zakaj si sita«. — 20: Koncert komornega tria. Sodelujejo: konc. mojster prof. Trost (violina), soločelist g. Müller in dirigent N. Stritof (klavir). Brahms in Dvořak. — Narodne pesmi poje g. Banovec. — ZAGREB 17.30: Popoldanski koncert. — 20.30: Prenos iz inozemstva. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19: Koncert baletne glasbe. — 20: Koncert R. Crooka (Arije iz pesmi). — BRNO 16.45: Popoldanski koncert. — 20: Prenos koncerta iz Prage. — VARŠAVA 18.: Koncert lahke glasbe. — 20.30: Prenos vokalnega in instrumentalnega koncerta iz Poznanja. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert kvarteta. — 19.30: Koncert dunajskega simf. orkestra. — Koncert lahke glasbe. — BERLIN 19.30: Mozartova opera »Rop v Serajlu«. — FRANKFURT 16.35: Odlomki iz novejših operet. — 19.30: Pre-

RABITE TUNGSRAM Barjeve elektronke

da in pridnosti je na teh listih. Škoda, da niso poslali svojih karikaturistov, risarjev sodobne družbe, vrednih potomcev velikega Hoxartha vendar pa že maloštevilna a prvovrstna kolekcija radirank in lesorezov odkriva vse bogastvo angleške grafike, ki je s svojimi barvnimi bakropisi dosegla vrhunec moččnosti izražanja v grafiki. Vsa razstava je na višku tehničnih zmožnosti in zlasti zanimava je La tresse Gerald L. Brockhursta, kjer je odlično modelirano meso strgano obleka pa radirana z linijami. Kaj je z radiranjem mogoče doseči, kaže tudi Francis Dodd, ki je slikarja Charlesa Cundalla obklesel v neprekoslivo uspeši začetni odkor. Kakor starinski bakrorez deluje Mc. Allan Nabov Monte Carlo in v resnici se blišči voda C. R. W. Nevinsonovega Blackfriarsa. A. R. Middleton Todd in Paul Drury sta nam s svojim Prednikom in Možem s peresom podala resnični sliki tipičnih rojakov, ki so ustvarili in še ustvarjajo velično imperija. Izbrata je nemogoča, ker so vse radiranke na taki višini, da je naštevanje imen prav za prav odvč. Nad vse zanimiv in silalen je tudi Blair Hughes-Stantonov lesorez Model, ki nam podaja v kompoziciji, isbi in tehniki enako odlično golo zamorko John Nash kakor tudi Gert-rude Hermes režeta v les cvetlice: precizne v tehniki do kraja preštrudirane v risbi in izredno dekorativno učinkujoče, zlasti Gert-

Premog, drva, koks, ILIRIJA

Vilharjeva cesta za Glav. kol. Kralja Petra trg 8. Miklošičeva cesta 4. Tel. 2821.

nos iz gledališča: Mozartova opera »Cosi fan tutte«. — LANGENBERG 17.45: Popoldanski koncert. — 20.: Koncert lahke godbe. — 21.: Japonski večer. — STUTTGART 20.: Orkestralni in pevski koncert. — Koncert Haydnovih skladb. — BUDIMPEŠTA 12.20: Koncert. — 17.45: Koncert ciganske kapele. — 20.30: Simfonični koncert. — LONDON 19.45: Schubertove klavirske skladbe. — 20.15: Lahka glasba. — 20.45: Škotski večer. — 22.35: Koncert komorne glasbe. — RIM 17.35: Prenos koncerta iz filharmonije. — 20.45: Glasbeni in dramski večer. — STOCKHOLM 20.15: Koncert francoske glasbe.

Torek, 4. decembra

LJUBLJANA 12.30: Reprodukciorna glasba in borzne vesti. — 17.: Lahka glasba radio-orkestra. — 19.: Nemščina. — 19.30: Komija vsakdanjega življenja: zrak in dihanje. — 20.: Koncert radio-orkestra. — ZAGREB 17.: Popoldanski koncert. — 20.30: Prenos iz inozemstva. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19.: Prenos iz nar. gledališča: Foersterjeva opera »Eva«. — Lahka glasba. — BRNO 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.: Prenos opere iz Prage. — VARŠAVA 18.: Orkestralni koncert. — 19.20: Prenos iz gledališča v Poznanju: Delibesova opera »Lakmé«. — DUNAJ 11.: Popoldanski koncert. — 16.: Koncert orkestra. — 17.30: Glasba za mladino. — 20.05: Zborovski koncert. — 21.05: Popularen program. (Orkester). — BERLIN 17.: Orkestralni koncert. — 20.: Zabaven večer. — 21.: Koncert na flavte. — FRANKFURT 20.15: Simfonični koncert iz Stuttgarta. — LANGENBERG 17.45: Popoldanski koncert. — 20: Koncert orkestra. — 21.: Pevski večer. — STUTTGART 20.15: Simf. koncert filharmoničnega orkestra. — O otrocih in živalih. — BUDIMPEŠTA 17.15: Popoldanski koncert. — 19.40: Violinski in pevski koncert. — 20.40: Prenos s konservatorija: koncert na orgle. — Ciganska godba. — LONDON 19.45: Schubertova klavirska skladba. — 20.15: Lahka glasba. — 20.45: Pevski koncert in vojaška godba. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45: Verdijska opera »La Traviata«. — STOCKHOLM 19.45: Orkestralni koncert.

Nočemo hvaliti, pustimo govoriti naše odjemalce!

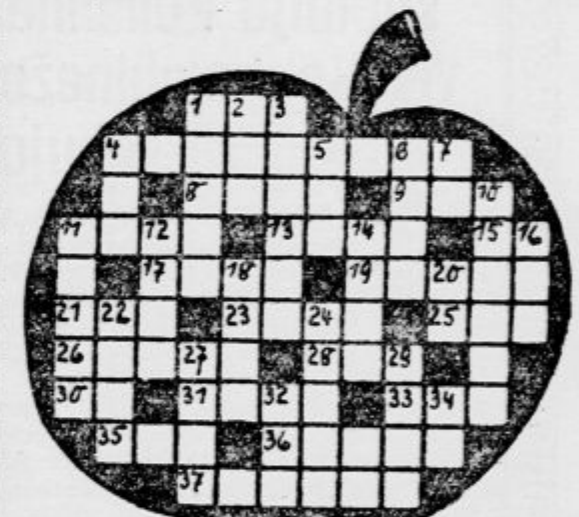
Zahtevajte pri svojem trgovcu ravnokar v 400.000 izvodnih skladi izšle INGELEN Radio poročila. V njih boste našli mnenja posetnikov INGELEN U 7 aprata, kraja okvirnih sprememb, v javnem.

INGELEN Figaro svočnika s sliko taksimilarnih bakrorezov; iskano na svilo. — V zalogi pri: Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta, Radioval Ljubljana, Kongresni trg 3, Fran Bar-u, Mestni trg 5. 186

Križanka „Jabolko“

Pomeni besed.

Vodoravno: 1. rastlina; 2. slovenski pesnik; 3. grška žrka; 4. evropski veletok; 11. žensko ime; 13. žito; 15. pomožni glagol; 17. mesto na Madžarskem; 19. bajno bitje; 21. moderna drama; 23. blago; 25. turški plemič; 26. muza; 28. evropsko glasno mesto; 30. nota; 31. krajevni prislav; 33. ovo; 35. predlog; 36. svetlopijske osebe; 37. vojska.

Navpično: 1. bolezen; 2. kakor 25 vodoravno; 3. pastirski narod; 4. perutnina; 5. paradiz; 6. visoka planota v Aziji; 7. voznik; 10. svojilni zaimek; 11. moško ime; 12. teža; 14. voznik; 16. žensko ime; 18. biblijska oseba; 20. osebni zaimek; 22. planet; 24. svedok; 27. veznik; 29. produkt žita; 32. glasilko KDK; 34. osebni zaimek.

Rešitev nedeljske križanke. Vodoravno, po vrsti: ko, borba, Barbo, s, pet, Igor, boraki, za, oda, okno, s, čez, en, na, Salm, aha!, eo, Atena.

rudine Iris nal bi našle ljubitelja. Kiparji so razstavili 11 manjših svojih del. Vid, se tudi tem umetninam da je njih namen krasiti domove premožnih Angležev. Male statuete Leonarda S. Morriellida in Reida W. Dicka delujejo kakor klasične italijanske sohlive v muzejih in tako solidni so tudi kipci modernejših Allana Howesa, Maurica Lamberta in kljub svoji malobeznostnosti monumentalni. Monoclski divj konj Johna Rattenburyja Skeapinga Nežna glavica Jacoba Epsteina spominja na fragilnost dam velikih starin angleških portretistov in na nežnost Meštrovičevih muzikalnih študij. Popolnoma moderen a vendar soliden je John Duncan Fergusson s svojo Dravdo.

Razstava ki jo je priredila Jugoslovenska družba Velike Britanije pod protektoratom Nj. Vel. kralja Aleksandra s sodelovanjem British artists' exhibitions, nalstrožjega razsodišča in naiboli znanih živečih mojstrov, za nas ni samo laskavo priznanje, da nas Angleži smatrajo za sposobne ceniti njih umetnost temveč je tudi poučna, ker naše občinstvo lahko primerja ob starosti častitljivo umetnost ogromnega Britanskega imperija z mlado umetnostjo malega, silno malega našega naroda. Dolžnost vsakega inteligenta je, da si razstavo ogleda, zakaj vračal se bo iz nje zadovoljen in ponosen. A. Q.

1. XII. 1918. Ob desetletnici ujedinjenja 1. XII. 1928.

Sklep Narodnega Veća o ujedinjenju

Komaj par tednov je preteklo od proglasa samostojne države v jugoslovenskih pokrajinah bivše avstro-ogrške monarhije, in že se je porajalo globoko prepričanje, da nova državna tvorba ni zmožna samostojnega življenja v današnjih okoliščinah in da se pri tako težavnem stanju ne da obdržati mlada državnost. Na Slovenskem je ta misel prišla do izraza v izjavi duševnih delavcev z dne 23. novembra l. 1918. ki je postavila našo javnost pred alternativo, da se odloči za samostojno nemoč ali za skupno jakost in ki jo v celoti priobčujemo na drugem mestu.

To mnenje pa ni prevladovalo samo v Sloveniji, marveč se v večji meri v Hrvatski, kjer so demobilizirani vojniki tvorili zelene kadre in počenjali nasilstva, in zlasti v Dalmaciji, ki ji je neprestano grožila popolna okupacija s strani Italijanov. V znamenju tega težkega stanja se je 24. novembra zbralo Narodno Veće k oni zgodovinski seji, kjer se je sklenilo ujedinjenje jugoslovenskih pokrajin bivše monarhije s Srbijo in Črno goro. Povod za to zelovažno odločitev je dal nujni predlog dalmatinske Narodne vlade, ki je zahtevala takojšnje združenje vseh jugoslovenov in predložila tudi poseben načrt ureditve države po združenju do skitčanja ustavodajne skupščine.

Narodno Veće je predvsem ugotovilo žalostno stanje mlade države: V narodu so se pojavile razdirajoče sile, ki groze razrušiti obstoječi državni red, sovražniki stoji na meji in brez ovir prodira globoko v deželo, antantne sile ne priznajo nove državne tvorbe in jo smatrajo kot ostanek tiste države, ki je skupno s Prusi ograjala svetovni mir, obenem pa so na delu tajne sile, ki delujejo v interesu dunajske kamarije. Ni čuda, da zaradi tega dvigajo Madžari znova glavo in ograjajo meje in da Italijani odkrito pišejo v svojih listih, da ne bo nikake Jugoslavije, ki bi se je bilo treba bati.

Po tem ekspoziciji je Narodno Veće začelo obravnavati nujni predlog dalmatinske vlade. Večina je formulirala na temelju vloge dalmatinske vlade nov predlog za takojšnje združenje, manjšina pa je hotela šele stopiti v pogajanja s srbsko vlado. V živahni debati, ki so se je udeležili od slovenske strani dr. Rybaf, dr. Kramer, dr. Kukevce, Anton Kristan in dr. Izidor Cankar, je prodrl mnenje večine, da je treba čimprej izvoliti odposlanstvo, ki naj odputuje v Beograd in izvede z državno-pravnim aktom združenje. Po izvajanjih dr. Smoljaka, ki je zbornici pojasnil problem temeljito in vsestransko, je manjšina umaknila svoje oddvorne predloge in pristala na formulacijo večine.

Za formulacijo končnega predloga je bila izvoljena komisija sedmih poslancev, ki je ob sedmih zvečer predložila plenumu Narodnega Veća sledeči izdelani predlog: »Narodno Veće Srbov, Hrvatov in Slovencev proglasi v skladu s svojimi dosedanjimi zaključki in v soglasju z izjavo kraljevine Srbije ujedinjenje države SHS, stvorene na vsem jugoslovenskem področju bivše avstro-ogrške monarhije, s kraljevinama Srbijo in Črno goro v eno edinstveno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev in voli odbor 28 moč s popolnim pooblastilom, da v sporazumu z vlado kraljevine Srbije in s predstavitelji vseh strank v Srbiji in Črni gori brez odlaganja izvede organizacijo edinstvene države po predloženih navodilih. Dotične zaključke bo ratificiralo na svojem prvem sestanku Državno Veće, ki mu naj pripadajo poleg predstavitev Srbije in Črne gore vsi člani današnjega Narodnega Veća v Zagrebu, pomnoženi s predstavitelji jugoslovenskega odbora v Londonu.« Predlog vsebuje nadalje ime-

na 28 poslancev, ki so poverjeni, da izvršijo sklep. Predlog je bil v tej formulaciji sprejet in podpredsednik dr. Pavelić je ob pol 24. uri proglasil na temelju sprejetega sklepa ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno samostojno državo. Nato je Narodno Veće naročilo izvoljenemu odposlanstvu, da naj čim prej odputuje v Beograd, da izvrši sprejeti sklep.

1. december 1918. v Beogradu

V sredo zjutraj, dne 27. novembra se je izvoljenih 28 članov odposlanstva Narodnega Veća odpravilo s posebnim vlakom v Beograd. Odposlanstvo sta vodila oba podpredsednika Narodnega Veća poslance Svetozar Pribičević in dr. Ante Pavelić. Od Slovencev so bili v odposlanstvu dr. Albert Kramer, Anton Kristan, dr. Izidor Cankar, dr. Korošec, ki je bil tudi član odposlanstva, se je tedaj še mudil v Ženevi. Potovanje delegatov je nalikovalo nekakemu slavnostnemu pohodu. Na vseh postajah je narod navdušeno pozdravljal odposlanstvo, najlepši je bil sprejem v Zemunu, kamor je poseben vlak dospel podno zvečer in kjer je narodne zastopnike pričakalo nebroj ljudstva. Drugi dan zjutraj so se delegati popeljali s parnikom čez Savo v Beograd — ki je bil še prazen, pust in razdejan. Skromen je bil sprejem v pristanišču — jedva je uspelo sestaviti mali pevski zbor, ki je zapel »Bože pravde«. »Lepo našo domovino«, »Naprej zastava Slave...«

Isti dan, ko so bili naši odposlanci na potu, se je v Podgorici sestala velika črnogorska narodna skupščina, ki je odstavila dotedanjo dinastijo Petrovičev-Njegošev ter proglasila združenje kraljevine Črne gore s kraljevino Srbijo pod vlado kralja Petra Karadjordjevića, tako da je bilo ujedinjenje obeh samostojnih srbskih držav že gotovo dejstvo in je bilo treba provesti le še ujedinjenje z deželami bivše avstro-ogrške monarhije.

V tedanjem razrušenem Beogradu je bila nastanitev došlega odposlanstva zelo težavna, tako da so se posvetovanja odposlanstva lahko začela šele 29. novembra; posvetovanja so se vršila v prostori mestne občine in jim je kot delegat srbske vlade prisostvoval minister Stojan Protić. Plenum odposlanstva se je pogajal s srbsko vlado glede vzpostavitve skupne vlade in skupnega narodnega predstavništva za prehodno dobo do ustavodajne skupščine. Dosegel se je končno popoln sporazum in bil izvoljen ožji odbor iz članov odposlanstva. Ta tročlanski odbor je imel nalogo, da sestavi adresu za predložitev regentu Aleksandru; s tem delom so bili poverjeni poslanci Svetozar Pribičević, dr. Ante Pavelić in dr. Joso Smoljaka.

V teku teh posvetovanj je regent Aleksander sprejemal v avdienci posamezne delegate Narod. Veća, m. dr. dr. Kramerja, Večeslava Vilderja, dr. Sunarića, dr. Šimvrača i. dr., ki so mu poročali o stanju v Sloveniji. Hrvatski in Bosni. Dne 30. novembra je bila sestavljena адреса za regenta Aleksandra ter bil določen 1. december za slavnostno avdienco, ker je dalmatinska vlada, ki je stavila Narodnemu Veću v Zagrebu predlog za ujedinjenje, ponovno in brzoglavno urgirala proglasitev ujedinjenja, ker so dotlej Italijani smatrali bivše avstro-ogrške dežele kot ozemlje brez gospodarja in so skušali svojo okupacijo razširiti preko jugoslovenskega narodnega ozemlja.

Dne 1. decembra ob 20. uri zvečer je regent sprejel odposlanstvo Narodnega Veća v prisotnosti ministrov Stojana Protića, Ljube Jovanovića in Momčila Ninčiča. Podpredsednik Narodnega Veća dr. Pavelić je prečital addresso, ki je naglašala, da odposlanstvo izpolnjuje

je sklep Narodnega Veća z dne 24. novembra, ko uradno in slovesno sporoča regentu ta sklep, glasom katerega naj vrši v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev vladarsko oblast v imenu kralja Petra regent Aleksander. Adresa je omenjala tudi sestavitve začasnega narodnega predstavništva, ki naj do seživa ustavodajne skupščine vrši vladne posle v vsej državi. Ustavodajna skupščina pa se naj skliče najkasneje šest mesecev po sklepu miru. Glede zasedenega ozemlja pravi addressa, da Jugoslovenci ne priznajo nikakega pakta — niti londonskega —, ki bi dovoljeval aneksijo jugoslovenskih dežel s strani Italije, ter poziva regenta, da zastavi ves svoj vpliv in vpliv vse države za to, da se razmejitev provede na temelju narodnostnega principa in principa samoodločbe narodov.

Regent je v začetku svojega odgovora naglasil, da se, sprejemajoč vladarsko oblast nad deželami Srbov, Hrvatov in Slovencev, zaveda, da s tem činom izvršuje ono, kar so pripravljali najboljši sinovi našega naroda, nakar je v imenu kralja Petra proglasil ujedinjenje kraljevine Srbije z neodvisno Narodnega Veća glede prehodne ureditve državne vlade do seživa ustavodajne skupščine. Novi vladi bo pripadla prva naloga, da poskrbi, da se bodo meje naše države krile z narodopisnimi mejami, ker srbska vlada nikoli ni priznala niti podpisala londonskega pakta. Regent je končal s pozivom na odposlanstvo, da sporoče njegovo vladarsko besedo in njegov vladarski pozdrav vsem milim bratom širom svobodne in ujedinjene Jugoslavije.

S tem je bil svečani akt končan. Po kratkem razgovoru z delegati Narodnega Veća se je regent umaknil v svoje prostore, delegati pa so odšli v Grand-hotel na skupno večerjo, ki jo je priredila mestna občina beogradska.

Adresa Narodnega Veća

Adresa, ki se jo prečitali odposlanci Narodnega Veća regentu Aleksandru, se glasi:

Vaše kraljevske Visočanstvo! Čutimo se srečne, da moremo pozdraviti Vaše kraljevske Visočanstvo v imenu Narodnega Veća Slovencev, Hrvatov in Srbov v prestolnici osvobodene Srbije kot vrhovnega poveljnika zmagozno narodne vojske, ki je v skupnem boju s vojskami močnih zaveznikov ustvarila pogoje za ureditve ogromnega dela za narodno ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so protitožni ideji narodnega edinstva, izvedli na teritoriji bivše avstro-ogrške monarhije državni preobrat in začeli ustanoviti neodvisno narodno državo.

Opirajoč se na veliko načelo demokracije, ki zahteva, naj vsa narod sam odloča o svoji usodi, so izjavili že v objavi Narodnega Veća s dne 19. oktobra, da želijo in hočejo, da se ujedinijo v enotno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki bi obsegala ves stranski etnografski teritorij Jugoslovenov.

Da se ta granica udeleži, je sklenilo Narodno Veće v svoji seji dne 24. novembra, da se proglasi ujedinjenje države Slovencev, Hrvatov in Srbov s Srbijo in Črno goro v eno edinstveno državo ter je izbralo svoje odposlanstvo, ki stopa danes pred Vaše kraljevske Visočanstvo, da vam sporoči ta sklep Narodnega Veća uradno in v svečani obliki. Sklep Narodnega Veća je ta, da naj vrši vladarsko oblast na vsem teritoriju sedaj onotne države Slovencev, Hrvatov in Srbov Njegovo Veličanstvo kralj Peter, oziroma v njegovem imenu regent, Vaše kraljevske Visočanstvo. Sporazumno s vlado Vašega kraljevskega Visočanstva in predstavniki vseh narodnih strank v Srbiji in Črni gori naj se ustvari enotna parlamentarna vlada.

Vaše Visočanstvo! Zelja Narodnega Veća je, da se sestavi provizorično Narodno predstavništvo v sporazumu med Narodnim većem in predstavniki naroda kraljevine Srbije in da se določi odgovornost državne vlade v smislu modernih parlamentarnih načel temu Narodnemu predstavništvu, ki bi moralo ostati zbrano, dokler se ne sestane konstituenta, da pridejo na ta način principi ustavnosti in parlamentarne odgovornosti

vlade do popolnega izraza. Is tega rasloga naj bi ostali v veljavi pod kontrolo državne vlade dosedanj administrativni organi, ki pa morajo biti za svoje uradovanje tudi odgovorni Narodnemu predstavništvu.

V tem prehodnem času bi bilo po našem mnenju tudi potrebno, da se ustvari po goji za končno organizacijo naše edinstvene države. Naša državna vlada bi imela za to poseben nalog, da pripravi konstituento, ki naj bi bila v smislu predloženega predloga Narodnega Veća voljena po načelih splošne, enake, direktne, tajne in proporcionalne volilne pravice in se sestala najpozneje šest mesecev po sklenitvi miru.

V tm historičnem času, ko stopamo pred Vaše kraljevske Visočanstvo kot predstavniki naroda in vsega teritorija južnih Slovanov v bivši avstro-ogrski monarhiji, smo globoko užalosteni, ker moramo konstatirati, da so veliki in dragoceni deli našega narodnega ozemlja okupirani po četah kraljevine Italije, čeprav je ta zaveznica antantnih držav in čeprav želimo živeti z njo v dobrih prijateljskih odnosih. Nismo pa pripravljani priznati opravičenosti kakršnegakoli dogovora pa tudi londonskega pakta ne, po katerem bi bili pristigli v nasprotju s narodnim načelom in principom samoodločbe, da odstopimo del našega naroda tuji državi. Posebno opozarjamo Vaše kraljevske Visočanstvo, da italijanska okupacijska uprava krši meje in poohlastila, ki so ji dana v pogojih premirja s glavnim poveljstvom bivše avstro-ogrške vojske, ko je bil ta teritorij proglasil za neodvisen in integralni del države Slovencev, Hrvatov in Srbov, o čemer bomo predložili Vašemu kraljevskemu Visočanstvu vse potrebne dokaze. S polnim prepričanjem pa dajemo izraza svoji nadi, da se bo Vaše kraljevske Visočanstvo skupno s celim našim narodom zavedlo, da se definitivne granice naše države uredi tako, da bodo v skladu z našimi etnografskimi mejami in s načelom narodne samoodločbe, proklamirane od predsednika Zedinjenih držav ameriških Wilsona in od vseh držav sporazuma.

Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Peter! Naj živi Vaše kraljevske Visočanstvo! Naj živi ves naš ujedinjeni srbsko-hrvatsko-slovenski narod!

Naj živi svobodna, ujedinjena Jugoslavija!

Odgovor regenta Aleksandra

Gospodje odposlanci!

Vaš prihod v imenu Narodnega Veća Srbov, Hrvatov in Slovencev, predstavitelja našega naroda in Vaše sporočilo o njegovi zgodovinski važni odločitvi s dne 24. novembra, s katero se proglasi državno ujedinjenje vsega našega naroda in vse naše mučenike in slavne domovine, me napolnjuje s globoko radostjo. Ko sprejemam to vaše obvestilo, sem uverjen, da izpolnjujem s tem činom svoje vladarske dolžnosti, kakaj si njim samo končno udeležujem ono, kar so jo pripravljali najboljši sinovi naše krvi vseh treh vrst in vseh treh imen, na obeh straneh Dunava, Save in Drine že v času vladanja blagopokojnega mojega deda, kneza Aleksandra I. in kneza Mihajla, ono, kar odgovarja željam in stremljenjem celokupnega našega naroda.

V imenu Njegovega Veličanstva kralja Petra proglasim torej ujedinjenje kraljevine Srbije s deželami neodvisne države Srbov, Hrvatov in Slovencev v edinstveno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ta veliki zgodovinski čin bodi najvišja nagrada za iskrena stremjenja in napore vas in vaših častitih drugov v Narodnem Veću ter drugih sodržnikov, ki so s smelnim prevratom strelili in vrgli raz sebe tuji jaram; ta akt bodi tudi nagrada visoko razviti zavesti in velikim žrtvam, ki so jih položili na žrtvenik domovine vsi oni deli našega naroda, ki jih zastopa Narodno Veće. Prav tako bo današnji veliki čin najkrajnejši konec na grobovih naših žasnikov in vojakov, padlih za svobodo in ujedinjenje, bo najdivnejša kila na prsih srečnih onih tovarišev, ki so s pomočjo naših velikih in plemenitih zaveznikov s mano doživeli zmago nad sovražnikom.

Slavo izvojevanih smag delijo s mojimi stariji bojnikmi, diti borilci jugoslovenskih oddelkov v moji armadi. Pohiteli so k vam in vi ste jih sprejeli tako, kakor sprejema samo brat brata. Hvala vam za sprejeto, hvala vam na navdušenju, s katerim izražate svoje znanje in ljubezni našemu narodu, mojemu očetu, Njegovemu Veličanstvu kralju Petru I. in meni.

Zagotavljam vas in Narodno Veće, čigar pooblaščenec ste, da je ves narod slovenski, hrvatski in srbski, katerega volje in misel

predstavljate, lahko uverjen, da se bomo jaz in moja vlada s vsemi onimi, ki predstavljajo Srbijo in srbski narod, dali voditi samo po globoki neokaljani ljubezni bratskega srca napram vsem svetinjam, ki so drago dušam onih kot katerih pooblaščenec ste prišli semkaj.

V smislu želji in načrtov, ki ste jih izvolili predložiti in katere jaz in vlada v celom obsegu osvajamo, bo naša vlada takoj strelila vse potrebne korake, da se čim prej ustvari vse ono, kar ste predlagali, tako glede prehodne dobe, dokler se ne sestane in ne konča svojega dela velika ustavotvorna skupščina, kakor tudi glede na volitve in sestave te korporacije.

Zvesti vzglodu in naročilom svojega očeta bom jaz, vladar svobodnih državljansko svobodne države Srbov, Hrvatov in Slovencev, ostal vsikdar veren ustavnim, parlamentarnim in široko demokratičnim načelom, temelječim na splošni in enaki volilni pravici.

Radi tega bom iskal vašega sodelovanja pri sestavi vlade, ki bo predstavljala vse ujedinjeno domovino. Ta vlada bo v stalni zvezi s vami in po vas s Narodnim predstavništvom; njim bo delala, njemu bo odgovorna. Vsezi znjim in s celim narodom bo pripadala teži vladi prva in glavna naloga, da poskrbi da se bodo meje naše države krile s etnografskimi granicami našega naroda.

Skupno s vami se smem upravičeno nadejati in se tudi nadejam, da bodo naši veliki prijatelji zavezniki pravico ocenjevali naše stališče, ker le to odgovarja načelom, ki so jih sami proglasili in za katerih zmago so prelili svoje dragoceno kri.

Prepričan sem, da se osvoboditev sveta ne bo oskrnila s tem, da bi se izročilo pod tuj oblast toliko čnaših poštenih in prosvitljivih bratov. Prav tako upam, da bo to naše stališče upoštevalo v svojih odločbah tudi sama vlada kraljevine Italije, saj se ima ona za svojo osvoboditev zahvaljevati istim principom, istim načelom, ki so jih tako sijajno tolmčili s peresom in delom njeni veliki sinovi preteklega stoletja. Lahko trdim, da bo italijanski narod imel dejansko večjo varnost, ako bo spoštoval ta načela in tradicije in si s tem zaslužil prijateljstvo in dobro naše sosedstvo, kakor pa, ako uresniči dolžbo londonske pogodbe, ki je bila podpisana brez nas in ki ni bila nikdar priznana od nas, podpisana v razmerah, ko se še ni razumelo s propastjo Avstro-Ogrske. Nadejam se, da bo ostal naš narod v tem in ostalem svojem stremljenju složen in močan do konca, da bo stopal v novo življenje s vedrim in ponosnim čelom, vreden veličine in sreče, ki ga čaka.

Prosim vas, gospodje poslanci, da sporočite moju vladarsko besedo in pozdrav mojim milim bratom širom naše svobodne in ujedinjene Jugoslavije.

Zivel ves narod srbski, hrvatski in slovenski!

Bodi nam vsikdar srečna in lava kraljevina, Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Po desetih letih

Praznovali smo desetletnico osvobodjenja dne 29. oktobra in praznujemo obletnico ujedinjenja dne 1. decembra. Prav za prav bi moralo biti oboje eno in isto. Pa ni bilo. To se pravi, akcija za naše narodno osvobodjenje in ujedinjenje za časa vojne še ni bila do tolike mere dozorela, da bi bil za formelen zaključek zadostoval en sam akt. Med fakturnim propadom avstrijske oblasti in formalnim združenjem s Srbijo in Črno goro je moral poteči še dober mesec in naše očiščeno stetje se je naslonilo na ta formalni akt.

Ne da se zanikati, da je v tem zavlačevanju mnogo več nego slučajnost in tudi več nego samo presenetljivo nagla likvidacija Avstrije, ki je nastopila četo, kaj prej, preden so mogle srbske deke, same razmeroma maloštevilne, dospeti do našega ozemlja. Ne, stvar je bila drugačna.

Prehitel nas je izbruh svetovne vojne l. 1914, ki je zajel med nami še ogromno množino ljudi, ki duhovno še niso bili pripravljeni, ki se niso zavedali, da gre za veliko borbo, borbo, ki pomeni vdolčitev o nacionalni svobodi. Na drugi strani še ni bilo v Srbiji onega širokega obzorja, ki objema celoten jugoslovenski problem, ne samo njega del. Vodilni državniki so preveč razlikovali prečanske Srbe od Hrvatov

V borbi za Jugoslavijo

Vodnikov družba je proslavila desetletni jubilej obstoja naše države nad vse primerno s tem, da je izdala delo, ki popisuje borbo davnih pokolenj jugoslovenskega naroda za svojo samostojno državo. Dr. Lah je v tem opisu mojstrsko podal zgodovinski pregled zadnjih sto let te dolgotrajne borbe. V svoji knjigi »Vodniki in preroki«, ki je izšla lani v Vodnikovi družbi, je pisatelj podal sliko, kako se je ideja jugoslovenstva kot živ plamen porajala v dušah in srcih vseh slovenskih, hrvatskih in srbskih duševnih velikanov, kako je opajala vsa naša pokolenja in kako je kot svetla luč vodila naš narod iz teme robstva v svobodo.

Letos je pisatelj pokazal, kako so posamezni vodniki in preroki udeležovali to svojo težnjo, pokazal njih uspehe in neuspehe ter njih neugasljivo željo po svobodi. Mnogokak podrobnost te borbe nam je neznana, mnogokak podatke, ki osvetljeje posamezne dobe in dogodke, nam osveži v spominu ta knjiga. Naši širši javnosti bo več ali manj neznano, kako globoko je v svoji dalekovidnosti pojmoval Karadjordjevi veliki pomen francoske Ilirije, ko je njegov poslanik Vučinić skušal pridobiti

cesarja Napoleona in poudarjal, da »Srbiji ne bi hoteli ločiti svoje usode od one ilirskih pokrajin, kjer je ista vera, isti jezik, isti narod«. Na žalost je imel Napoleon drugačen politični koncept in ni odstopil od svoje miriljubne politike napram Turčiji. Tako se je zgodilo, da je morala komaj osvobodena Srbija po devetletnih bojih s Turki kloniti pod otomansko lgo, v času ko se je Napoleon po svojih ruskih porazih pripravljala, da bi je usodni boj pri Lipskem. Nenaklonjena usoda je Srbe potisnila nazaj v azijsko robstvo, Slovence in Hrvate pa po kratki zarji Ilirije zopet podredila habsburškemu nasilstvu.

»Visoke ilirske sanje so bile končane«, pravi dr. Lah in podaja lepo analizo teh dveh poskusov pred sto leti: Ilirijo je poklical v življenje Napoleon, da služi njegovi svetovni nadoblasti, zato narod ni razumel njenega pomena, Srbija pa je vztrajala iz krvavega boja naroda, ki se je sam boril za svojo svobodo. Zato je pri Srbih rasla državna samozavest, Slovenci in Hrvati pa so morali iskati rešitve v narodni zavesti, dokler ni iz obojega nastala sinteza. Pot bodočnosti sta nam pokazala Napoleon in Karadjordje in kasnejši potek naše politične zgodovine je šel izključno v tem pravcu.

V zgoščenih besedah, pa kljub temu ne izpuščajo zanimivih in važnih de-

tajlov, nam je pisatelj v naslednjih dveh poglavjih predložil svetlikajočo se zarjo pod Metternichovim absolutizmom in nastop pomladi narodov l. 1848. V tem letu je napačil moment, ko so avstrijski Jugoslovenci dokazali, da še niso dozoreli in da še vedno ne vodijo jugoslovenske, marveč avstrijske politike. Zamudili so odločilni moment, da si jim je knez Mihajlo nudil pomoč 30 tisoč moč, ki bi skupno z Jelačićevo vojsko lahko ukrotili madžarske upornike ter jih segnali iz Vojvodine. Jugoslovenci pa so hoteli reševati Avstrijo in verolomni Habsburg jih je nagradil z oktroirano ustavo, kar so Madžari dobili kot kazen.

Ko je počela nevestnjska puška, se je na Slovenskem poživilo slovensko čustvovanje in je med rusko-turško vojno doseglo vrhunec. Uspeh slovenskega orožja je budil spečo narodno zavest in ob padcu zadnje turške trdnjave v Bolgariji se je po vsej Sloveniji raznesel radosten glas: Plevna je padla! Sv. Stefanovi mir, čigar dolžbo je uničil berlinski kongres, ni prinesel Slovonom koristi, pač pa sta se morali ravno Srbija in Črna gora zadovoljiti z malenkostnimi omejitvami korekturami, Bolgarija pa je postala veliko manjša nego je predvideval grof Ignatjev in je ostala po imenu turška država.

Po dualizmu in po diplomatskem porazu Rusije se je madžarsko-nemški pritisk vse huje in huje občutil na Balkanu. Dualizem je ločil Slovane v mo-

narhiji in jih razdeljene izročil pod madžarsko in nemško gospodstvo, obenem pa je monarhija z vsjo silo pritisnila na svobodno Srbijo in Črno goro. Somrak stoletja, kakor imenuje dr. Lah to črno dobo, poteka samo v obupni obrambi jugoslovenskega življa znotraj in zunaj črno-rumenih meja.

Z isto skrbjo in natančnostjo je dr. Lah podal dogodke in njih vzročno zvezo v poglavjih, ki obravnavajo izrazitejši aktivnejši jugoslovenski pokret od l. 1903 dalje. Kralj Peter je s svojim nastopom vrnil Srbiji značaj jugoslovenskega Piemonta, ki ga je imela pod Karadžoržem in pod knezom Mihajlom, in jo popolnoma osvobodil avstrijskega jerojstva, v katero je zašla pod zadnjima dvema Obrenovičema. Začelo se je delati po dalekovidnem načrtu Garašmina, ki je sredi 19. stoletja proroško napovedal razpad Avstrije in ustanovitve Jugoslavije.

Ta poglavja, obravnavajoča dogodke 20. stoletja na našem jugu, je obdelal pisatelj z veliko natančnostjo in je tudi za našo starejšo generacijo, ki je sodobnik teh dogodkov, to čtivo nad vse zanimivo. Nekdaj smo črpali informacije iz tujih virov in nam je kljub najboljši volji zaradi tega ostal kak predodek, knjiga dr. Laha pa je sestavljena po najboljših jugoslovenskih, čeških in nemških virih, da je njena zgodovinska objektivnost nad vsak dvom zvišena. Posamezna poglavja v knjigi so tako lepo zaokrožena, da tvorijo zase

zaključene harmonične celote. Čitajo se gladko in tekoče, ker je pisatelj dal knjigi poljuden značaj in je v pripovedovanju jako posrečeno potisnil v ozadje letnice, da si jih povsod vestno navaja. Pestrost daje knjigi obilica slik naših politikov in rodoljubov, največji dobi pa je posvečeno nekoliko posrečenih karikaturni slikarja Fr. Podrekarja. S pričujočo knjigo je Vodnikova družba ne samo proslavila desetletni jubilej naše države, marveč je naša javnost poklonila knjigi, ki jo bo čital s pridom vsakdo, ki doslej ni imel prilike in časa, da bi se podrobno počil o zgodovini jugoslovenskega gibanja. Izredno dobrodošla bo tudi naši mladini, ker izpopolnjuje z bogatimi navedbami raznih pisem, dokumentov in izrekov ono, kar izve učeča se mladost iz šolskih knjig, nič manj pa ne bo služila učiteljem, predavateljem in publicistom, ker vsebuje konkretne podatke iz znamenitih zgodovinskih del, da si bo iz knjige dr. Laha lahko vsakdo brez vsakega truda poiskal potrebne podrobnosti.

Ni dvoma, da se bo ta knjiga po svoji bogati vsebini in radi živahnega pripovednega sloga, po katerem se odlikuje pred raznimi zgodovinskimi spisi, priljubila slovenskemu čitačskemu občinstvu in Vodnikova družba je z izdajo te knjige ustregla naročilom v vsakem zru.

—bb.

* Knjigo je napisal dr. Ivan Lah, izdala pa jo je med svojimi letošnjimi publikacijami »Vodnikova družba«.

In Slovencev, podcenjevali jugoslovensko nacionalistično gibanje ali gledali nanj celo nezaupno ter se mu zoperstavljali s škodljivo konservativnostjo. Odtod nesporazumjenja med vlado Srbije in Jugoslovenskim odborom, ki ga je do neke mere poravnala šele krška deklaracija. Med vnanjimi zastopniki avstro-ogrskih Jugoslovenov, vlado Srbije ter političnimi predstavitelji Jugoslovenov v habsburški monarhiji, ki so delovali v prvi vrsti na Dunaju, še ni bilo neobhodno potrebnega soglasja in ni bilo niti taktične enotnosti. Zato je bilo mogoče, da je prišlo do ženevskih zaključkov med predstavitelji vlade Srbije in zastopniki avstrijskih Jugoslovenov, ki so se bili že davno razvili preko majske deklaracije, to je do onih sklepov, ki so ostali mrtev papir v primeri s tem, kar je ta čas zvedlo Narodno Veče v Zagrebu ter se je formalno zaključilo z državnopravnim aktom dne 1. decembra l. 1918. v Beogradu.

Kdor bi pazljivo preštudiral vse dogodke, ki so se izvršili med Srbi, Hrvat in Slovenci v dobi od l. 1914. do 1918., doma in v tujini, kdor bi se zaglobil v zadostni meri v vsa nasprotstva in nesoglasja, v vsa osebna in strankarska ter diplomatska pojmovanja, ki so se v navedeni dobi uveljavljala s pozitivnim in negativnim uspehom, ta bi imel s tem pred seboj že vse momente, ki so se pokazali kot najvažnejši idejni in politični faktorji naše notranje politike tekom prvih desetih let našega skupnega državnega življenja. Kakor je bila polna nesimpatičnih in celo zelo nesimpatičnih pojavov doba 1914. — 1918., ako ne postavimo v ospredje junaškega dela armad, ogromnih žrtv tolikih stotisočev, marveč delo diplomatskih ter političnih predstavitev Srbov, Hrvatov in Slovencev, prav tako je neugodna bilanca našega duhovnega razvoja v toku prvih desetih let.

Do l. 1918. se nam ni posrečilo doseči prave, iskrene duhovne enotnosti in l. 1928. smo v tem pogledu prav tako daleč od cilja. Razlika je le ta, da je za nami ogromna doba razočaranja, izkušenj in preizkušnje, kar pa je po svoji praktični vrednosti ipak mnogo več vredno nego se običajno misli.

Prvo razočaranje, ki so ga doživele množice brž po osvobojenju in ujedinjenju, je bilo še najbolj nedolžno; to se pravi, zaradi njega krivda ne more zadeti nikogar. Ne morda posamezniki, marveč celota je pričakovala od Jugoslavije vsega onega, česar v Avstriji ni bilo. Ni treba niti naštevati vojnih stisk, stradanja, pomanjkanja itd., itd., niti duševnega razpoloženja, ki ga je štiriletno strahotno trpljenje predurjalo in prekrasilo tako popolnoma,

kakor morda poprej ne v stoletjih. Dovolj je, ako se spomnimo, da je vsakdo pričakoval, da bo Jugoslavija vzor države, da bo idealna družina najboljših ljudi, skratka: pravo nasprotje tega, kar je predstavljalo Avstrijo v strašnih štirih letih svetovne vojne.

Da Jugoslavija ni izpolnila teh nerealističnih pričakovanj, zato zares ne zadene krivda nikogar. Zakaj dasi na porodne težave nove države poprej nihče ni mislil, so vendar absolutno nujne in so se pojavile povsod v stičnih primerih; zato moramo reči, da so bile normalne tudi pri nas. Država, ki se je gradila na razvalinah, po najhujši vojni, iz delov, ki so si bili dotlej različni po upravnem ustroju in še mnogočem, taka država gotovo ni mogla biti vzor organizacije in ideal poslovanja.

Toda to opravičilo, ki je za prvo dobo absolutno objektivno in pravično, je od leta do leta izgubljalo svojo upravičenost in paralelno s tem je rastla naša odgovornost. Narastla je ogromno in današnja generacija si je naprtla pred zgodovino, pred sodbo bodočnosti tako usodno krivdo, da zanjo pač ni oprostive.

Kadar se gradi na razvalinah in iz razvalin, je vsakdo moralno dolžan, pripomoči po najboljših močeh. Pri nas pa so oni, ki so imeli vso moč v rokah, gradili tako, da so več podrl nego postavili, in podoba je, da celo malokoga vest peče zaradi tega.

Pomoč more priti samo od generacije, ki bi posegla globoko, ki bi se ji ob pogledu na strahotne grehe sedanjosti vzbudila vest i nbi bi jo ta prebujena vest gnala v fanatičen reformatorjev in očiščevalcev. Samo od take generacije more priti očiščenje in odrešitev iz nižin, v katerih timo ob prvi desetletnici svoje državne samostojnosti.

Nova Pivkova knjiga

Dr. Ljudevit Pivko: Rame ob ramenu. — Tretja knjiga: Val Bella. — 1928. Založil klub dobrovoljcev v Mariboru.

Knjig o svetovni vojni je mnogo vrst: od čisto osebnih, ki nanizavajo brezpomembne podrobnosti, do dokumentov, ki svetijo z globoko segajočo lučjo vse do najnotranjih vzrolov ogromne zgodovinske drame. V naši slovenski, s pomembnimi deli razmeroma počlo obdarjeni vojni književnosti zavzemata Pivkova cikla «Rame ob ramenu» in «Carzano» edinstveno mesto: ob dokumentarni popolnosti, da jim večje želiti ne moremo, se odlikujejo z jasnim, poljudnim, malone leposlovnim slogom, ki jih dela dostopne tudi najpreprostejšemu in najbolj nestrpnemu čitatelju. To vrlino ima tudi «Val Bella», največji zvezek obsežnega dela. Ko preli-

stavaš knjižico z napetostjo, kakršne si zmožen drugače samo pri romanih, požira vsebino (evo je: Telegram številka 6481. — Kategorija Jugoslovanov. — Po nove dobrovoljce. — Naborna komisija na delu. — Jugoslovani v Veroni. — Ekspedicija v Ameriko. — Ofenziva gladnih. — Naš delež na ofenzivi. — Paberki. — Akcija 24. junija. — Tišči so, ki se ne dajo ujeti. — «Capitano austriaco». — Borba za Monte di Val Bella. — Poročila o bitki) — ti je samo žal, da nismo imeli na vseh ostalih frontah, kjer so se borili naši dobrovoljci, nobenega Pivka, ki bi nam kot slovenski Ksenofon ohranil pravo lice velikih dogodkov. Sedanjost najbrže premalo ceni to plat avtorjevih zaslug; toda gotovo je, da pride kmalu čas, ko bodo Pivkove knjige s številom svojih čitateljev prekašale vse senzacijske romane. Čas, ko se bo vsak kesal, kdor jih ne bo imel polnoštevilnih v svoji knjižnici!

Sokol

Naš 1. december

1918. — 1. XII. — 1928.

Bratje Sestre! — Danes praznujemo prvo desetletnico ustanovitve naše kraljevine; to je veliki naš državni in sokolski praznik. Svoje poglede na minulo našega naroda, svoje mislenje glede na naš obči položaj v sedanjosti in svoje stališče z ozirom na smer sokolskega dela in hotenja v bodočnosti smo točno obrazložili v svoji deklaraciji, ki smo jo razglasili vsemu svojemu članstvu, vsemu svojemu narodu in vsemu Slovanstvu dne 7. septembra t. l. na Kosovem polju. Rekli smo, da je našemu narodu najprej in najbolj treba miru in dela, da v Sokolstvu z ozirom na Slovanstvo ni kompromisa in da je Jugoslovanstvo edino mesto v Slovanstvu. Naša deklaracija je zbudila v vsakem nacionalnem srcu navdušen odmev.

Ko vam kličemo v spomin ta jasni in odločni glas jugoslovenske sokolske duše, obračamo vašo pozornost na besede velikega Tyrša, ki je z njimi odkril najjačjo zaščito narodove samostojnosti: Moč in junštvo, delo in vztrajnost, nrvnost in disciplina, ljubezen do domovine, ljubezen do svobode so sila in veličina naroda! — Kažemo vam vsem izvirno pot vseh naših moralnih vrednot, ki se iztekajo iz temelja Fugnerjevega bratstva. — Ponavljamo vam

vsem v razmišljanje izpoved plemenitega Francoza Ernsta Denisa: «Ni znanosti nad nrvnostjo, ni zakona nad resnico, in moči nad vztrajnostjo, ni bogastva nad pravico, ni življenja nad ljubeznijo!»

To je govor našega spoznanja nalog in smotrov vsega javnega in zasebnega življenja, ki ga hočemo prepojit s sokolskim duhom delavnosti, požrtvovalnosti, bratske ljubezni in socialne pravičnosti. Potreben nam je prepoved du, in src po zapovedi nacionalne zavesti in človečanstva, potreba nam je vzgoja trajnih čistih značajev, vzgoja čuvstva odgovornosti za vsako delo in njega posledice. V tem pravcu je naše Sokolstvo delovalo vseh prvih deset let naše državne samostojnosti in je vzlic vsem zaprekam, viharjem in borbam vztrajalo na strmi in trudopolni cesti, hiteč naprej k visokim svojim idealom v službi narodove časti in slave domovine!

Ko se ob svojem delu naslanjamo na sokolsko načelo «oseba nič — celota vse», obsojamo vsak poizkus pretresa temeljev edinstvenosti naše mlade države in pozivamo vse sinove in hčere našega naroda na čuvanje pridobitve svetovne vojne, ki so za nje trpeli in umirali stotisoči naših bratov, pozivamo jih na brambo državne neodvisnosti in svobode. Ves narod, zlasti mladino njegovo, pozivamo k veri v lastno moč, k moralnemu življenju, k zaupnosti in strpljivosti. S temelja enakosti in demokratizma se vijejo čestite naše zastave, ki hočemo ob njih združiti vse zdrave in deloljubne moči naše nacije, da bodo vse bodoče veke velika in plodonosna veja Slovanstva!

Sokol živi, Sokol dela, Sokol ostane!

Zdravo!

Ljubljana, 1. decembra 1928.

Starešinstvo JSS.

Današnje svečanosti na Taboru

1. Godba Sokola I: Fanfare iz opere «Li-buša».
2. Nagovor staroste JSS brata E. Gangla.
3. Pevski zbor Sokolov: Bože pravde.
4. Deklamacija (moško dete): Naša zastava.
5. Godba Sokola I: Zovi, samo zovil!
6. Deklamacija (naraščajnica): «Naši zemlji».
7. Pevski zbor Sokolov: a) Na Adriji! — b) Naša Marseljeva.
8. Zaobljuba novega članstva ljubljanskih sokolskih društev v roke brata saveznega staroste.
9. Godba Sokola I in pevski zbor Sokolov: Hej, Slovani!
10. Razhod ob 12 uri.

Vse člansvo z naraščajem in deco se zbe-

re ob 10.30 na Taboru. Za vse kroj civilni z znakom. — Razvrstitev v dvorani in razhod točno po navodilih bratov rediteljev! Vabljeni vsi prijatelji Sokolstva, predstavniki oblasti in narodnih organizacij.

Zdravo!

Starešinstvo JSS.

Rusko-švedsko

GAŁOŠE

in 286

SNEŽNI

ČEVLJI

„Trapez“

so nenadkriljive

Dodisi

ST. VID NAD LJUBLJANO. Člani Vodnikov družbe dobijo knjige pri šolskem upravitelju in naj prinesejo članarino za leto 1929.

DOBROVA PRI LJUBLJANI. Jutrišnja nedeljo, bo odkrit spomenik žrtvam, padlim v svetovni vojni. Spomenik s 83 napisih padlih stoji sredi pokopališča in je lepo delo ljubljanske trdnice Alojz Vodnik. Proslava 10letnice osvobodjenja z odkritjem spomenika se bo vršila po naslednjem sporedu. Danes zvečer in jutri zjutraj zvonjenje v farni cerkvi na Dobrovi in po vseh podružnicah. Ob 9. jutri bo služba božja s krabkim nagovorom in darovanjem za spomenik, nato blagoslovitev, petje, deklamacije in govor. Popoldne igra za kritje stroškov spomenika.

D. M. V. POLJU. Proslava ujedinjenja se bo vršila drevi ob pol 8. zvečer v dvorani Sokolskega doma. Po sporedu prosta zabava. Redna plesna vaja se bo vršila izjemo v nedeljo 2. t. m. ob 7. zvečer — Zdravo! 2162

SOSTANJ. Osnovna šola priredi jutri v nedeljo ob 3. pop. «Proslavo ujedinjenja» s naslednjim sporedom: 1. «Jugoslovenska mladina», gled. igra z živimi slikami; 2. deklamacije; 3. nagovor; 4. petje; 5. telovadba s spremljevanjem glasovirja. Starši in prijatelji šole uljudno vabljeni! — Vodstvo.

SKOFJA LOKA. Podružnica Kola jugoslov. sester v Škofji Loki proslavi desetletnico ujedinjenja z obdaritvijo revne šolske dece: 73 dečkov in deklci dobi klobučke, obleko, čevlje in pecivo. Obdaritev bo danes ob 11. v deški osnovni šoli.

13.758 a

Oglejte

si tudi Vi ogromno zalogo in čudovito nizke cene v veletrgovini STERMECKI, CELJE in prepričali se boste, da je nakup za letošnji Božič tu najboljši vir, kjer dobite za mali denar vse, kar želite.

Kdor ne more priti osebno, pošljem na zahtevo cenik.

Sukno	Suknje	Kombineže	Preproge	Denarnice	Lasostrižnike	Obešalnike
Platno	Hlače	Čevlje	Linoleum	Listnice	Manikir garniture	Gladila
Barhent	Bluze	Galoše	Predpražnike	Aktovke	Milo	Mline za kavo
Svilo	Krila	Klobuke	Predtiskanine	Kovčke	Kremo	Vage
Volno	Pletenine	Kožuhovina	Čipke	Nahrbtnike	Parium	Ključavnice
Cefir	Perilo	Predpasnike	Trake	Igrače	Kosmetiko	Samovar
Flanela	Telovnike	Dežnike	Prejo	Nakit za	Rezbarske potrebščine	Kuhinjske potrebščine
Cvilh	Puloverje	Garniture	Volno	božična drevesca	Violine	Ure vse vrste
Pliš	Nogavice	Odeje	Svetiljke	Glavnike	Tamburice	Verižice
Baržun	Rokavice	Žimnice	Žoge	Krtače	Gitare	Prstane
Modrovina	Srajce	Perje	Rekete	Nože	Harmonike	Obeske
Hlačovina	Kravate	Obrisače	Sanke	Britve	Okarine	Budilke
Obleke	Robce	Prte	Foto-aparate	Škarje	Ogledala	Uhane
Plašče	Naramnice	Zastore	Torbice	Brivne aparate	Jedilni pribor	Kolesa

Naročite ilustrirani cenik!

Sledeče srečke drž. razredne loterije

Kupljene pri Zadrugi hranilnici, r. z. z. o. z., v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, so bile dne 28. novembra 1928 izžrebane

Din 4.000 — 7.638.
Din 2.000 — 5.795, 34.786, 58.205, 108.236.
in 500 — 5.12, 5.724, 5.600, 7.504, 7.552, 7.560, 7.562, 7.585, 7.594, 7.684, 7.693, 7.694, 10.811, 10.812, 10.886, 10.909, 0.915, 10.920, 10.925, 10.927, 10.959, 10.981, 10.949, 20.019, 20.099, 20.52, 20.53, 20.175, 30.439, 34.604, 34.635, 34.645, 34.04, 34.777, 34.790, 34.791, 34.800, 40.566, 40.223, 40.430, 40.047, 46.079, 58.387, 58.327, 58.351, 66.679, 70.219, 70.212, 70.350, 70.39, 70.361, 84.51, 84.554, 84.591, 84.64, 84.652, 91.755, 97.326, 97.380, 97.411, 99.88, 99.832, 99.857, 99.861, 103.118, 103.31, 103.44, 08.12, 108.15, 108.210, 108.241, 108.50, 109.75, 104.721, 109.846, 09.878, 15.605, 115.626, 115.688, 120.180, 120.225, 120.257, 120.290, 123.819, 123.821, 123.874, 123.898, 12.913, 123.75, 123.980

Izžrebane srečke so dobile Din 500 sprejemajo v samozi za osmrteboe XVII. kola. Kdor želi igrati v osem kolo naj nam pošlje takoj izžrebano srečko, da mu pošljemo novo. Če bo s izžrebano srečko plačana že za vseh 5. razredov

Zadruga hranilnica r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Sport

Ilirija: Primorje

Finala jesenske turnirja danes ob 14. na prostoru SK Ilirije

Na prostoru SK Ilirije se sestane danes letos peti, nogometni moštvi Ilirije in Primorja. Finala se danes igra, ki ga je razpisal LNP za zmagovalca v jesenskem turnirju ljubljanskih klubov. Bosta oba kluba odigrala s najmočnejšim moštvi. Predvidoma bosta nastopila v sledečih sestavih:

Primorje: Jančič, Svetec, Hasič, Zemljak, Slamič, Pišek, Jug, Vrbavnik, Erman, Trček, Čamerik.

Ilirija: Krc, Plet, Strehovec, Verovšek, Ladu, Kobena, Rihar, Šiška, Oman, Vodeb, Dobner, ali Bergla.

Namerava predtekmata Ilirija rez. i Svoboda rez. odpade, ker se prične tekma s ozir na »Tek uledinjenja« proji kot se je prvotno nameravalo.

Ljubljana — Zagreb

Tekma vojaških reprezentanc

V nedeljo 2. decembra se vrši na igrišču Ilirije vojaška nogometna tekma med ljubljanskim in zagrebškim garnizonom. Do sedaj sta se vršili dve tekmi, v katerih je obakrat zmagal Zagreb s enim golom razlike.

V nedeljskem srečanju je pričakovati zmago ljubljanske garnizije, ker ima v svojem moštvi zelo dobre igrače, katerih večina so znani kot prvotne razredne moči.

Ljubljana nastopi v postavi: Erman, L. Jenko, Verovšek, Šiška, Krc, Čamerik, Slamič, Čirovič, Saljčević, Pevalak. Izvrna je oja obramba, vendar ima tudi napadalna vrsta zelo dobre moči. Zagreb nastopi s nekaterimi znanimi »ekspliciti«: Giler (Concordia), Jerec (Hask), Osterman, Pavlič (Concordia). Ostali so vojniki igrači iz raznih zagrebških klubov. Srečanje bo veskako zanimivo in je pričakovati napete tekme.

V predigri nastopita rezerva Ilirije in Grafika. Prva II. razreda. — Na igrišču se vrši promodni koncert godbe Dravske divizije. Pričetek tekme ob 15. predigre ob 13.30.

Službene objave LNP

(Iz seje posl. odbora dne 28. XI. 1928.)

Verificirane so odigrane tekme za jesenski pokalni turnir Ilirija: Svoboda 5:3 in Primorje: Hermes 6:1. Finala Ilirija: Primorje se odigra v soboto 1. XII. (na prostoru) ob 14. na prostoru SK Ilirije. Služba, rediteljstvo g. Storie in po 4 reditelji vsakega kluba, blagajna g. Kovac in SK Ilirija.

Opozarjajo se ljubljanski klubi, da se vrši v nedeljo 2. XII. ob 14.30 na igrišču Ilirije medsestna tekma vojaških teamov Ljubljana — Zagreb, klubi se pozivajo, da se ozirajo na to prireditve ter da dan ne prireditvi svojih tekem.

Verificirane so prvenstvene tekme Svoboda: Krakovo 6:1, Slavija: Svoboda 0:7, Svoboda: Reka 5:3, Ilirija rez.: Jadran rez. 3:0 p. I. Ilirija: Jadran 11:0, Rapid: Zeleničar 3:2.

Na prošnjo SK Ilirije se rezervira termin 8. in 9. decembra v Ljubljani za odigranje letošnjega turnirja za Gospodarski pokal, ljubljanskim klubom se zabranjuje to dva dni druge tekme.

Odobri se na podlagi poročila MO Maribor z dne 26. t. m. odigranje prijateljske tekme Zeleničar: Maribor: Zeleničar, Zagreb dne 1. XII. v Mariboru, nadalje isti dan nastanek prvenstvene tekme Maribor: Svoboda na igrišču SSK Maribor, ter 2. XII. finale za Ilirijev pokal Maribor: Zeleničar na igrišču SSK Maribor.

Upravnomu odboru se preda v disciplinarni postopek ZSK Hermes, ker pri poizkajni tekmi 25. t. m. ni postavil stranskega sodnika.

Verificirane so s pravom nastopanja dne 29. maja 1929 za SK Grafika: Urbančič, Stanko. Istemu igralcu se na prošnjo njegovega kluba z dne 28. t. m. izjemoma dovoli nastop v prijateljski tekmi z rezervno SK Ilirija dne 2. XII.

Zavrne se verificiranje Igr. Korena Evalda za SK Grafika, ker prijavitelj ni priložil odpuščanja njegovega prejšnjega kluba, poziva pa se istočasno SK Reka, da to pridržuje seje posl. odbora točno javi, kakšne obveznosti ima Igr. Koren od kluba.

Tajnik II.

ASK Primorje (lahkotletska sekcija). Opozarjamo tekmovalce, da se služilnica nahaja v prostorih Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu; dohod z Blewiesove ceste. Tekmovalci morajo biti v služilnici najpozneje ob 15.45. Sestanek sodnikov na prvi in glavni reditelj pred Narodnim domom točno ob 15. Sestanek sodniškega zbora ob 15.30 istotam. Sestanek sodniškega zbora in sodnikov na progi se vrši takoj po končanem tekmovalstvu v restavraciji Zvezda.

Ob 15. se vrši v restavraciji Zvezda vpis tekmovalcev v zlato knjigo, ki jo je v namen prireditve naklonil g. veliki župan ljubljanske oblasti K. m. n. svecenemu aktu so vabljeni vse sportne organizacije in sportni klubi po svojih deputacijah. — Navčelnik.

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). Pri »Teku uledinjenja« stajajo: Kumer, Sporn, Senčar, Hladnik, Vidmar, Marchiotti, Harbič. Navedeni ali bodo v garderobi najkasneje ob 16. Oporemo se prineseti seboj. Vse ostale atlete pa pozivamo, da pomagajo pri rediteljstvu. Opozorjamo na važnost te funkcije in prosimo, da pridejo pred Narodni dom najkasneje do 15.30.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Igralci prve skupine se opozarjajo na objavo v članski knjigi v kavarni »Evropa« — Navčelnik.

Motokolesarski klub Ilirija. V nedeljo 2. dec. t. l. se vrši izlet motokolesarstva in kolesarjev na Vrhniko. Odhod izpred klubskih prostorov točno ob 13. uri.

SK Celje. Redni letni občni zbor SK Celje se vrši dne 3. decembra 1928 ob 20 uri v klubovi sobi v hotelu »Evropa«. Prosi se, da čim večjo udeležbo.

SK Vrhnika, kolesarska sekcija. Gorska dirka k Sv. Trojici na Vrhniki se ponovno vrši v nedeljo dne 2. dec. t. l. Start točno ob 14.30. Sestanek dirkačev v restavraciji »Mantua«.

Tekma za Gospodarski pokal. SK Ilirija absolvirala letošnji nogometni turnir za prehodni Gospodarski pokal v sporazumu s Jugoslovensko Matico prihodnji praznik in nedeljo 8. in 9. t. m. Odbor SK Ilirije vabi s tem k sodelovanju vse klube LNP. V prvi vrsti pa ljubljanske klube. Prijavitelj rok je s ozirom na bližino termina do točno 4. t. m. opoldne. Prijave naj se naslovijo na SK Ilirija, Krsnikova ul. 3-III. Obenem naj vsak klub imenuje po enega delegata v medklubski odbor, ki izvede te tekme. Propozicije so bile že opetovano objavljene, na željo jih dostavi interesiranim klubom tajništvo SK Ilirije. Prva seja medklubskega odbora se bo vršila v torek, 4. t. m. ob 20. uri v kavarni »Evropa«.

Po svetu

Za srednjeevropskim in evropskim pokalom bodo nogometaši od 1. 1930 dalje lahko igrali že za svetovni pokal. Na nedavnem kongresu Fife v Parizu je bil imenovan poseben odbor, ki bo do prihodnjega kongresa v maju 1929 izdelal koreniti načrt za to konkurenco. Tekme se bodo vršile vsake štiri leta, in sicer v času od 15. maja do 15. junija. Če bo nad 32 udeležencev, bodo izbirne tekme odigrane že pred tem rokom. Prijavnica za vsako reprezentanco bo znašala 100 dolarjev. — Na istem kongresu je bilo delegirano posebno zastopstvo Fife pod vodstvom predodnika Rimeta, ki se je takoj nato v Londonu pogajalo za sopetni pristop angleških nogometašev. Pogajanja so se razdrla in ne ve se, kdaj se bodo zopet obnovila. — Na zelenem polju se odigravajo zadnje jesenske prvenstvene tekme. Na Dunaju vodita WAC in Admira. V Budimpešti Hungaria in Nemzeti. V Berlinu Wacker 04 in Tennis Borussia, v Italiji Torino in Juventus v nacionalni in Spezia, Parma in Monfalcone v prvi diviziji. — Za spomlad se nam obeta zanimiva konkurenca, ki bo sedaj, ko nas bodo več pustili k tekam za srednjeevropski pokal, se posebno dobrodošla. V Atenah se bo vršila namreč takz. balkanski olimpijada z nogometašmi ter lahko in težkoatletskimi prireditvami. Grška lahkoatletska zveza, ki vrši priprave, je že oddala vabila. Kakor se zahtuje, se bodo te olimpijade udeležile Grška, Jugoslavija, Rumunija, Bolgarija in Turčija. Nogomet bi odigrali že v aprilu, ostale prireditve pa naj bi se vršile v maju. Idejo je treba pozdraviti, ker v polni mednarodni konkurenci »balkanski« narodi ne moremo postaviti polnovrednih moči. Budimpeštanski Ferencváros, ki je letos po hudi borbi osvojil srednjeevropski pokal, ga v 1929 ne bo branil, ker se bo vršil nekako istočasno v Budimpešti evharistični kongres; pri tej priliki bo prišel mednarodni nogometni turnir med prvaki katoliških držav: Nizozemske, Italije, Španije in Madžarske. Da se nekoliko seznanj z nasprotniki, potuje za božične praznike v Španijo ter preko Pariza na Nizozemsko, v Španiji vlada Zamorra. Nedavno ga je morala nogometna zveza kaznovati, ker se je neoprostljivo obnašal proti sodniku. Z naslednjega dne je bila kazen preklicana, sodnik pa diskvalificiran, Populus vult.

Torej, Nurni pojde — med profesionalci. Finci so žalostni, Američani čakajo. Listi se pišejo, da se bo februarja 1929 udaril z Joe Rayem in El Quasim, prvič v New Yorku, v revanšu pa v Filadelfiji. Sicer pa najbrže ne pojde sam! Mamon je oamaliu tudi Loukou in Purja; edini, ki se še drži, je Larva, t. j. oni, ki je v Amsterdamu zmagal na 1500 m. Purje si je za vsako silo izsilil dovoljenje, da sme kot amater startati na ameriških tekaških. Ostalo se bo že tamkaj urodilo! Nurni čuti, da so mu mlajši vedno bolj za petami in tako je pač podlegel vabi, da si zagotovi brezskrbno existenco za poznejša leta. — El Quasi jih kar dobiva po grbi. Spet sta rekla z Joe Rayem na 20 milj; zmagal je Ray v času 1:52:11. — Oda, letošnji olimpijski zmagovalce v troskoku, se je potolkel in sploh ne bo več aktivno sodeloval. — Eric Lidell, pariški olimpijski zmagovalac na 400 m, ki živi kot misijonar na Kitajskem, je zmagal v severnokitajskem prvenstvu na 400 m v 49 sek. — Edgard Tietzi je v Trstu zboljšal italijanski rekord na 100 m na 10.3.

Dasi je Vatikan v »Osservatoru Romano« hud na ženske sporte, posebno pa na lahko atletiko, se ta panoga razvija s silno naglo. Svetovna zveza za damsko lahko atletiko je v Parizu in jo vodi Francozinja ga Milliat. Te dni je na najvišji forum razpravljali o važnih vprašanjih in med drugim odklonil odobritev novega svetovnega rekorda Japonke Hitomi (598), ker ni bilo dovolj podpisov, in rekord Nizozemke Gisolfove, ki je že po olimpijadi zboljšala svetovni rekord Catherwoodove v skoku v višino (1.58 m) za tri mm, češ da mora biti novi rekord vsaj za 5 mm

boljši. Na olimpijadi v Los Angelesu bodo na programu: reki na 60, 100, 200 in 800 m, 4 x 100 m štafeta, skok v višino in daljavo, kopje, krogla in disk. Tja itak ne pojdemotoda v Prago, kjer se bodo 1. 1930 vršile tretje mednarodne ženske igre z istim programom in trobojem.

Vitinski rekord s letalom je hotel vredi Francoz Lemoigne. Dosegel je višino 9200 m, ko so mu odpovedali kisikovi aparati. Moč se je onesvestil, letalo je zletelo 7000 m globoko a hitrostjo 400 km na uro in — ko se je letalec zopet zavedel, je bilo 1500 m nad zemljo. Sedaj se je posvečilo Švicarju Bartschu, da je zvišal švicarski vitinski rekord na 10.420 m.

Boksači ne pozabijo zlepa svojega sporta. Gredo, pa se spet vračajo Dempsey je vse poskušal in dobro mu je bilo. Toda na spomlad gre zopet med vrvi izjavil je, da se bo pomeril s Paolinom, drugi mu postavljajo kar Tunneya. — Firpo je tudi tak-

šen! Z avtomobilji je trgal in lopo je služil. Toda na spomlad pride zopet v areno. Saj tudi Tunney ne bo ostal vedno za počol — Sandwina šanje k o. zmagi. Nedavno je v Londonu položil v prvem kolu Arturia Evansa, waleškega prvaka težke teže. To je njegova 10. zaporedna k. o. zmagi! — Tragično je končal boj med Spancom Ortizem in francoskim Solongo Ze v prvem kolu je Ortiz položil nasprotnika k. o. na desko; publika je vpila, da stimulira! Moža pa so odpeljali v bolnico, kjer je izdihnil Tunney se vrača 19. decembra v dolarijo.

Kako visoko cenijo Francozi telesno vzgojo, kaže dejstvo, da je bilo v novi Poincaréjevi vladi ustanovljeno posebno sportno ministrstvo, ki mu načeluje tkaz. državni podtajnik za telesno vzgojo. Za prvega sportnega ministra je bil imenovan dosedanjí poslanec Henry Paté, kar je sportna javnost pozdravila s velikim zadovoljenjem.

Gospodarstvo

Vprašanje financiranja samouprav

Razprava na skupščini Centralne Industrijskih korporacij

Kakor smo že poročali, je bila predvčeršnjim otvorjena 12. skupščina Centralne industrijskih korporacij, krajevine SHS. Glavno vprašanje, o katerem se je na tej skupščini razpravljalo, je bilo vprašanje financiranja oblasti. Tajnik Centralne industrijskih korporacij g. Gregorič, je v svojem referatu povdajal eminentno važnost ureditve tega vprašanja za vsu državo. Navzlic številnim obljubam finančnih ministrstev tudi letos ni predložil Narodni skupščini obljubljenega zakona o financiranju samouprav, čeprav je ta zakon nujno potreben, da se z gospodarstvskega življenja odstrani vse nesigurnosti, ki izvirajo za samoupravnih davčin. Izdatki samouprav so znašali l. 1925 1950 milijonov Din, l. 1926. 2048 milijonov Din, lani pa že 2335 milijonov Din. Skupni izdatki oblastnih samouprav so za letočeto leto predvideni na skoro 600 milijonov Din, v prihodnjem letu pa bodo še znatno večji. Od teh dohodkov oblasti so davčni dohodki predvideni z vsoto 275 milijonov Din napram 78 milijonov Din v l. 1927. Obistane davčne kore izredno naglo naraščajo. Referent sicer pozdravlja oblastne samouprave, vendar je treba protestirati proti načinu, kako se financirajo te oblasti. Ta protest ni naperjen proti oblastem, nego je samo želja industrije, da se najde prava pot za napredek in pospeševanje gospodarstva.

Po referatu g. Gregoriča je razpravljaj o tem vprašanju načelnik finančnega ministrstva g. Tošič, ki je naprej navedel statistične podatke o finančnih oblasti ter povdajal, da se bodo za prihodnje leto predvideni dohodki oblasti še dalje povečali. Glede občinskih financ je med drugim omenil, da ima v naši državi okrog 5000 občin, ki se večinoma financirajo s komunalnimi določadmi na davke. V podeželskih občinah odpade na posameznega prebivalca povprečno okrog 59 Din občinskih določad, v manjših mestih 215 Din, v 10 največjih mestih v naši državi pa povprečno 494 Din.

Tajnik Zveze Industrijscev v Zagrebu g. Bauer je v svojem govoru pozdravil oživotvorenje oblastnih samouprav v naši državi, vendar je naglašal, da bi bilo želeli, da se finance teh oblastnih samouprav enotno uredijo. Zato je potreben zakon o financiranju oblasti, ki ga je Zveza že ponovno zahtevala od finančnega ministra. Ko je bil dr. Spaho finančni minister je obljubil, da ne bo dovolil, da se obdavčijo srovinne in pogonska sredstva. Ko pa je postal minister trgovine je te svoje obljube prekršil. To pomeni uvažanje boljševizma od zgoraj.

Neoprotivno postopanje monopolne uprave. Kakor smo že nedavno poročili, pretil delavstvu v državni solarni v Kreki (Bosna), ki proizlaga lino namizno sol, brezposelnost, ker so zaloge že tako velike, da se nanovo producirane soli ne more nikjer vskladiti. Sedaj se je nakupilo v Kreki že preko 500 vagonov soli. Na številne urgence je prišel končno od monopolne uprave v Beogradu nalog, da se odpremi 200 vagonov v Zagreb, zagrebško monopolno skladišče pa je obvestilo solarno, da ne more sprejeti pošiljate, ker ima vsa skladišča polna. Če ne bo kmalu pomoči, bo solarna morala ustaviti obratovanje. Vse to pa se dogaja v času, ko je naša domača produkcija tako slaba, da moramo vsako leto uvoziti za preko 100 milijonov Din soli. Našim trgovcem se vsiljuje za drag denar uvožena morska sol, sol iz Kreke pa večkrat niti ne morejo dobiti čeprav so tam skladišča polna in bi se produkcija lahko tako povečala, da bi krila vsu našo potrebo. Tako bi naši delavci dobili delo, letočasno pa bi odpravilo letno stomilionsko breme za našo trgovinsko bilanco. Vse to pa pri gotovih gospodih v monopolski upravi ne igra nikake vloze. Komistje bodo dale potovale v Romunijo, Afriko, Turčijo in Grčijo, kjer bodo tedne in tedne kupovale slabo inozemsko sol in kar je najvažnejše, dobivale mastne dnevnice.

Ljubljana hres trboveljskega premoga. Včeraj se je zglasila pri g. županu dr. Puc, deputatu trgovcev s kulirvom v Ljubljani in mu izročila vlogo, v kateri trgovci opozarjajo, da obstaja največja nevarnost, da ostane Ljubljana za letošnjo zimo brez trboveljskega premoga. Po svojih navedbah je ITP primorana oddajati železnicam tako ogromne količine trboveljskega premoga, da za privatni konzum ne ostaja nič, ter bo to stanje trajalo predvidoma še ves mesec december, ako ne morda še delj. Zaradi tolograjnega pomanjkanja vagonov, ki ga je zakrivila največja malomarnost železniške uprave, so se tako naklonili zaostanki v dobavi premoga, da jih sedaj ni več mogoče pravočasno izravnati. Brez ozira na potrebe gospodarstvih krogov in privatnih konzumentov pa zahteva sedaj železniška uprava od

meseča do meseča večje količine premoga zane. Zaradi pomanjkanja trboveljskega premoga sedaj ITP nabavo kočevskega premoga. Tako bo Ljubljana, če ne bo takojšnje in izdatne odjeme, ostala letos brez trboveljskega premoga, ali pa bo morala kuriti s kočevskim, dal tik Ljubljane leže največji rudniki v državi. Zadruga trgovcev s kulirvom se je ponovno obrnila s nujno brzojavko tudi na predsednika vlade gosp. dr. Kordecka s prošnjo, da prepreči katastrofo, ki preti Ljubljani za letošnjo zimo.

Slavenska banka in deponirane delnice Trboveljske premogokopne družbe. Uprniški odhod Slavenske banke je po dolgotrajnih posvetovanjih sklenil, da se imajo komitentom efektivno izročiti deponirane delnice Trboveljske premogokopne družbe (ki jih je kakor znano, Landerbanka pretekli mesec izročila konkurzi masi Slavenske banke). Ta sklep je velike važnosti, ker so se nekateri pravnik postavili na stališče, da deponiranih delnic ni smatrati za redni depot, ker banka komitentom ob priliki deponiranja ni potrdila prejem delne po številkah in serijah ter so zahtevali, da se tudi tem komitentom izplača le pripadajoča likvidna deljka kvota. To stališče pa je seveda glede na trgovske običaje, bančno prakso in stalno judikaturu nevarljivo.

Nafti zakona o gospodarstvih srovinah. V trgovinskem ministrstvu je posebna komisija pričela proučevati možnost izenačenja zakonskih predpisov, ki se nanašajo na uvozo gospodarstvih srovin. Komisija bo nato izdelala načrt posebnega zakona o »gospodarskih srovinah«. Pri tej priliki bo treba definitivno rešiti sporno vprašanje, ali naj se ustanovi sistem skupnih zbornih za trgovino, obrt in industrijo, ali pa posebnih zbornih za trgovino, za obrt in za industrijo.

Srbski predložil dolgor pred razsodištem v Haagu. Kakor smo že poročali, so bile nedavno odgojene razprave o vprašanju valorizacije predvojnih dolgov pri Mednarodnem razsodišču v Haugu, in sicer zaradi nekakega člana razsodišča. Ker ni prišlo koval, da se bodo razprave »ahko nadaljevale v doglednem času, sta te dni odpravila iz Haaga generalni ravatelj Narodne banke dr. Novaković in dr. Spanojević.

Oblastne trošarine v Sloveniji. Na zadnji seji širšega upravnega odbora Narodne banke je predsednik Zbornice za TOI gosp. Jelčini ml. referiral o stanju slovenskega gospodarstva ter je med drugim naglašal, da so oblastne trošarine v Sloveniji pretirano visoke. Pivovarstva »Union«, je zaradi tega letos producirala za 20.000 hl manj piva kakor lani. Poleg tega se je razvilo tihotapstvo alkohola iz Hrvaške, kjer se plačuje na oblastno trošarino le 5 Din od litra, v Sloveniji pa 17 Din. Zato je potrebno, da se čim prej predloži Narodni skupščini zakon o oblastnih finančnih in zakon o trošarinah.

Spor med srbskimi kmetijskimi združenji. Kakor znano, so se ob priliki lanskega običnega zhora Srbskih kmetijskih združenj odcepile srbske kmetijske zdruge iz prečasnih pokrajini od Saveza srbskih kmetijskih združenj. Osnovale so svoj savez s sedežem v Novem Sadu in so tako znova oživotvorile svojo samostojno organizacijo, ki je imela pred leti (pred fužijo) svoj sedež v Zagrebu. Sedaj pa je srbski savez vložil proti prečasnemu tožbo za povračilo 19 milijonov Din. Novosadsko sodišče je pri prvi razpravi odločilo razpravo na 5. december, ker mora srbski savez dokazati, da mu je prečasnki savez dejansko dolžan 19 milijonov Din.

Novi menilni blanketi. Generalni inšpektor ministrstva finance je izdal objavo, po kateri bodo s 1. decembrom t. l. dani v promet novi menilni blanketi po 1510 Din za vsote od 1—1.25 milijona Din in po 1780 Din za vsote od 1.25—1.5 milijona Din. Ti novi menilni blanketi so enaki, kakor dosedajni blanketi po 780 Din s razliko v besedilu vrednosti in v tem, da so prvi rdeči, drugi pa rumene barve.

Arvelja srovin koš v Zagrebu. Za avkido srovin koš zagrebškega združenja mešarjev, ki se je vršila 28. t. m., je bilo zanimanje zelo slabo. Navzlic stalni tendenci v inozemstvu so bile popustile. Lahke goveje kože so bile prodane po 19 Din (75 par manj kakor pri avkidi preteklega meseca), težje kože po 20.25 (1.25 Din manj), telečje po 28.25 Din.

Ruski notranji dolg. Po uradni statistiki je sovjetska Rusija najela v l. 1927/28 za 378 milijonov rubljev premijskih in loterijskih notranjih posojil in za 494.4 milijona rubljev obrestonosnih posojil, letočasno pa je amortizirala za 165.7 milijona rubljev starih posojil, tako da se je ruski notranji dolg v tem letu povečal od 571.7 milijona rubljev (158 milijard Din) na 1297.7 milijona rubljev (359 milijard Din).

Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 10. decembra pisemne ponudbe a nakup bukovega porabnega lesa in pripadajočih bukovihi drv na Opatovi gori. Šumska uprava v Kostanjevici. Predmetni prodajni razpis je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

Dohave. Direkcija državnega rudnika v Bukinji, nošta Kreka, sprejema do 5. decembra ponudbe za dobavo janskega lesa. Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani prejema do 12. decembra ponudbe za dobavo brzinsomerilnih trakov; direkcija državnega rudnika v Velenju pa do 15. decembra z dobavo krampon in železnih batov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 14. decembra pri direktr državnega rudnika v Velenju glede oddaje zgradne uradniške stanovanjske hiše; 15. decembra pri strojnem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznih stebel in šip. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

10% popusta

za Miklavža in Božič pri

Grčar & Mejač

ki se nahaja

samo

v Še'nemburgovi ul. 3.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 30. novembra. Kakor običajno v tolu pred ultimom, devizni promet tudi ta teden ni bil zaustavljen. Znašal je le 16.2 milijona Din napram 28.9, 23. 20 in 18.3 v zadnjih treh tednih Zlati v sredo in četrtek je bilo povprečje deviznih zelo slabo, dočim je bil danes promet zopet znatnejši. Deviza na London je dalje zelo slaba ter je v tekočem tednu ponovno popustila od 276.03 na 275.04. Prav tako je popustila deviza na Newyork od 56.91 na 56.88, deviza na Prago od 168.77 na 168.67 in deviza na Trst od 298.20 na 297.06. Med efekti se je trgovala Ljubljanska kreditna po 128.

Na zagrebškem efektom tržišču je vojna škoda napram zadnjemu tednu popustila, in sicer od 437.5 — 439 na 436 — 437. Promet je bil s malimi izjemami ves teden zelo slab. Tudi za ostale državne papirje ni bilo zanimanja ter se je investicijsko trgovanje v početku tedna po 85.75 — 86. V letalnih bančnih vrednoti ni opaziti nikakih bistvenih sprememb ter je bilo dnevno zabeleženo nekaj običajnih zaključkov. Prav tako so bile vse tedne znane: vršene industrijske vrednote. Trboveljska se je trgovala po 490, lisa po 28 — 25, Dubrovačka po 490, Gutmann po 200 — 205 in Slavski po 6.5 — 7.

Borze

30. novembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet središčni. Največje je bilo popraševanje po devizah na Dunaj, Curth in Prago. Razen malenkostne potrebe v devizi na Newyork je vse ostalo potrebo krila Narodna banka. Treba deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektom tržišču je danes vojna škoda ponovno nekoliko popustila. Promet je bil zelo slab. Prometna je notirala 436 — 437, zaključena pa je bila samo za december po 439. V bančnih vrednotah so bili zabeleženi zaključki v Prastitotni po 920 in v Ljubljanski kreditni po 127. Tudi industrijske vrednote so bile znane: vršene. Zaključki so bili v Slavski po 108, v Danil po 155 in v lisa po 25.

Devize in valute.

Ljubljana, Amsterdam 0 — 22.85, Berth 13.545 — 13.

RESTAVRACIJA „LJUBLJANSKI DVOR“

Danes na državni praznik oficijelna otvoritev!

Danes na državni praznik oficijelna otvoritev!

Prvovrsten orkester, izborna kuhinja.

15.243 a

M. Petrič, Ljubljana.

Dogodke pred 10. leti
popisu e dr. Jvan Zah v

Knjigi spominov.

Broširana velja Din 30.-, v
- platno vezana Din 40.-

Jzdala 237

**Knjigarna Tiskovne
zadruge v Ljubljani**
Prešernova 54 (nasproti gl. pošte)

PRISTNI HARZER
od 8 M naprej
predpenci, piemenski pari, su-
snobeli, kanarčki, kletke, tle-
k ma, edravila za tle, ilustrirani
za tle, ras oni 123-
Velepičereja Heydenreich
Bad Suderode 150, Harz

Tvornica ume-
tnega cvetja in
mrtaških prtov
249 a
F. Stern,
Ilica 44.
preje
Mira (L. Adler

Conj. občastva naznanjam, da
sem otvoril

zobni atelje

v Sp. Š škl, Jernejeva 8.
v hlsli g. Avgušlina

Adolf Koblar
konc. zobotehnik.

L. Mikuš

MESTNI TRG ŠTEV. 15
Tvornica dežnikov, zaloga spre-
hajalnih palic

Moč osebnega vpliva

Popolnaja mojstrska navodila za prozvajanje
vseh poskusov moderne SUGESTIJE HIPNOZE
TELEPATIJE, OSEBNEGA MAGNETIZMA itd.
Orig. ameriški metod. Velezanimivi, ot širni
pispeski zastoni! (Ev za porto 1 D n) Kr. sna
knjiga z navodili Din 28.-. P. šilja

„Veda in znanost“ Celje, Razlagova 8.

Gledališke odre
opozarjamo na ljudsko igro

Rokovnjači

spisal Fr. Govekar III. Izdaja.
Broširana knjiga velja Din 20.-

Knjigarna Tiskovne zadru-
ge v Ljubljani

Ko začutite prvi dražljaj v
nosu ali grlu, vzemite takoj
antiseptične

Pastile »Valda«

Te preprečujejo in odstra-
nijo vnetje sluznic in ojačajo
odpornost istih proti prehl-
ladu, vnetju grla, bronhi-
tisnu itd.

Pastile »Valda«

preprečijo, da se nahod ne
prenese na pljuča. Potrebno
je samo, da uporabljate
samo prave »Valda« pastile.
Te so napredaj samo v
saprth škaflijah, na katerih
je ime »VALDA«.

Za krojače! **Nova, velika** Za krojače

Knjiga krojaštva

za samouke o prirojanju moških oblačil.

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige 25

Občekoristna in prikladna

Miklavževa darila

za otroke in šolsko mladino, 15234

dalje najmodernejši pisemski papir, ste-
klene marmornate onyxove, galalitne gar-
niture za pisalne mize in kadilce, usnjene
mape, pristna ameriška polnilna peresa,
albumi, notesi, aktovke, navadni in luk-
suzni koledarčki amerik, eversharp-svinč-
niki i. t. d.

IV. BONAČ, Ljubljana

med drugim v posebnih oddelkih
po tovarniških cenah, naj-
novejše plesne, domače,
umetniške in božične
plošče.

Trgovci in sportni klubi
naročajo na debelo

smučarske čepice

pri **ALBINU JAZBECU,**
KRANJ 13707 Slovenija

Razglas.

Mestna občina mariborska razpisuje za leto 1929 sledeča tekoča
dela in dobave: 1. zidarska in težaška dela; 2. tesarska dela; 3.
betonska dela; 4. kleparska dela; 5. mizarska dela; 6. dimnikarska
dela; 7. kovaška dela; 8. pečarska dela; 9. kolarska dela; 10. klju-
čavničarska dela; 11. steklarska dela; 12. slikarska dela; 13. ples-
karska dela; 14. sedlarska dela.

Obrotniki mesta Maribora, ki želijo prevzeti gori navedena tekoča
dela pri mestni občini v letu 1929, se vabijo, da predložijo tozadevne
s 5dinarskim kolekom opremljene prošnje ob navedbi enotnih cen do
10. decembra 1928, 12. ure v vložišču mestnega magistrata.

Prošnje je oddati v zaprti kuverti z označbo: »Ponudba za tekoča
dela 1929«. Obrazci se dobe pri mestnem gradbenem uradu v Fran-
čiškanski ulici.

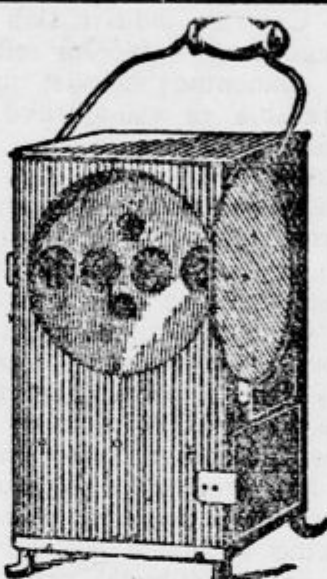
Enotne cene je vpisati v listaz, opremljen s 2 dinarskim kolekom
ter ga priložiti prošnji.

V prošnji se mora izrecno navesti, da je ponudnik pri mestnem
gradbenem uradu razpoložene pogoje že pregledal ter za iste popol-
noma pristaja.

Mestni občinski svet si pridržuje pravico, izvoliti ponudnika ne
oziraje se na najnižje cene ali na oddajo dela po določenem turnusu.
15247

**Veličastna
nova
iznajdba!**

**Aparat
za segrevanje**

Iznajden in izpopolnjen aparat za segrevanje, ki
se kuri s špiritom. Velikost tega aparata je 30 : 18
cm, a teža 4 kg. Postavi se ga lahko kamorkoli, ker
je praktičen in pripraven.

V par minutah lahko na njem skuhaš čaj, kavo,
mleko, jajca itd. in v istem času segreješ manjšo
sobo. Aparat je dober in trpežen, a radi cenenege
kurjenja potreben vsakomur.

Cena tej pečici je 150 Din franco mesto kupca
po povzetju.

Z odl. spoštovanjem
Peter Stojković, knjigarna
Ruma, Srem.

Izmed več zahvalnic tukaj dvoje:
Ljubljana, 8. XI. 1928.

Gospodu Petru Stojkoviću, knjigarnarju, Ruma, Srem.

Velecenjeni! Pošljite nam z obratno pošto še eno pečico, ker
smo prav zadovoljni z njo.

Z odličnim spoštovanjem
Schiller Iva, Vodnikov trg, lopa št. 10.
Ljubljana, 20. XI. 1928.

Gospod Stojković!

Videl sem Vašo pečico za segrevanje sob in prosim, da po-
šljete tudi meni eno!

Modna trgovina A. Samec, nasl. F. Lavtar
Sv. Petra cesta 42.

Dolgouhi Jernejček

Princesa v pomaranči

se imenujeta knjižici, odeti v pestrobolne, nalašč za otroke slikane
ovitke in opremljene z večbarvnimi, otroško domišljijo odvijajočim
slikam.

Knjižici sta zelo poceni

in primerni za Miklavževa in božična darila.

Vsaka velja s poštnino vred broširana le Din 13.50, vezana pa Din 17.50

Naročite jih po dopisnici, denar pa pošljite po položnici, ki jo do-
bite na pošti, in na katero napišite: Tiskovna zadruga v Ljubljani,
knjigarna, pošto-čekovni račun št. 11.926.

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani

Prešernova ulica št. 54, nasproti glavne pošte.

**Zastopnike
sprejememo**

za prodajo izmitalnikov stranišč sv-
striške provenience.

Nudimo visoko provizijo in podporo.
Zahtevamo, da je zastopnik v vezi z
veletrgovinami in instalacijskimi pod-
jetji. Ponudbe pod 476 na ogl. oddelek
»Jutra«.

8 Din Pozor! 12 Din

Najceneše kupite igrace

za Miklavža

v bazarju S. STUPICA

Ljubljana-Vodnikov trg 5

Vse po Din 8 in 12

Velika izbira! Velika izbira!

Najprimernejša darila

za Miklavža in Božič

Novi Josip Korban,
KOČA V GLOBELI,

za mladino primerna knjiga,
vezana Din 34

Obenem priporočamo:

Dornik, Pasijonske povestice za

mladino Din 5

Jančič Iv., Risanje, navodilo za

risanje v vseh panogah D 120

Kocbek, Savinjske Alpe, geo-

graf. in turist. pregled D 125

Remec, Iz moje domovine, Mla-

de povesti Din 24

Šorli Iv., Golobovi, Novela D 40

GOIČAR I LESKOVŠEK

Celje.

13.76 a

Za Miklavža

priporoča

po znižanih cenah trvdka

Ign. Žargi

Ljubljana

Sv. Petra cesta 3 in 11

krasne pletenine, dam plet
obleke, plašče, perilo, kravate,
moške sra ce, rokavice in no-
gavice volnene v največji iz-
biri, volneno žensko in moško
perilo 15.238 a

BOLEZNI.

Vzroki in lečenje.

Slovoči angleški učenjak gr. Haig je dokazal,
da vsi kulturni ljudje sprejemajo v svoj orga-
nizem s hrano vsemogoče strupe (posebno mo-
kračno kislino in urate). Ti strupi povzročajo
najraznovrstnejše bolezni, ki privedejo človeka
do prezgodnje ovenelosti in končno v smrt.
Slovoči učenjaki Brown, Sekar, Karno, Guaze
i dr. so dokazali, da bolni, slabi, bodisi fizično
ali umno uničeni organizem lahko ozdravimo le
z fiziološkim ekstraktom, kakor »Kalefluid«. D.
Kaleničenka iz šlez mladih živali. Organizem po-
stane sopen zdrav, t. j. pomlajen. Radi tega
»Kalefluid« D. Kaleničenka jemljejo po vseh kul-
turnih deželah in sicer milijoni bolnikov kot po-
sebno ojačujoče, zdravje povračujoče sredstvo,
med boleznijo, po bolezni, med operacijami,
med porodi, pri naporom ali fizičnem delu ali
pešanju uma.

»Kalefluid« je potreben vsem onim, čijh or-
ganizem je sprejemljiv raznim obolenjem ali pa
sploh stalno zahteva jachenje oslabilih moči, ra-
di bolezni, slabe prehrane ali napornege dela.
Gz. zdravnikom pošljemo za poskušnje »Kale-
fluid« gratis in franko. Zastonj pošljamo litera-
turo o »Kalefluidu« z znanstvenimi razpravami
raznih profesorjev in zdravnikov. Pojasmila
vam daje Miloš Marković, Sumadijska 33, Beo-
grad.

Zahtevajte samo pravi »Kalefluid« D. Kaleničen-
ka z etiketami, kjer so označene nagrade »Grands
prix velike zlate medalje«, ki jih je prejel na
izložbah v Parizu, Londonu, Bruslju, Rnu in
drugod. Čuvajte se imitacij in to radi zdravja
in dragega denarja.

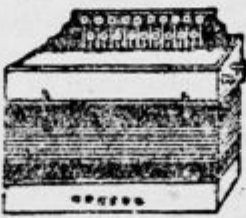
»Kalefluid« D. Kaleničenka (v tekočini ali am-
pulah) dobite v vseh boljših lekarnah in droge-
rijah vseh dežel.

Pozor!

Strojno ročno vezanje.
Predtiskarija najceneje sa-
mo pri

M. Sedovnik

Ljubljana, Florjanska ul. 6
Enitlanje samo od Din 1
do 1.50 m. 18665 a

Instrumenti - gramofoni
strune - plošče
Zahtevajte prospekte
Pošiljatev po novzetin

Lasna specialna popravilnica.
za godala na lok, za druge
orkestralne instrumente za
harmonike in PIHALA.

F. PERC, Maribor, Gosposka 34

Kdo pokaže to reklamo dobi 10 % popusta

Najlepše slikanice za Miklavža

ima Tiskovna zadruga v Ljubljani,
Prešernova ulica 54

Naročite:

Župančič, Po koncu izpod korenin . . . Din 35.-
Grošljeva, Šale za male Din 30.-
Grošljeva, Čebelica brenčelica Din 20.-
Domače in tuje živali. Slike. Din 30.-

Lepe slike bodo malčke zelo razveselile.

TRGOVCI (čevlarske delavnice, galanterije) PAZITE!!
Edna prilika, da si nabavite
PRAVE STARO-RUSKE GALOŠE in SNEŽNE ČEVLJE znamke
„RIGA QUADRAT“
direktno iz tovarniškega skladišča v B.ogradu, Karadjordjeva ul. 13. (Tele on 30-75). Edino skladišče v kraljevini Oddaja ocarinjeno blago.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

DEJANSKA GLAVNICA
Din 30.000.000—
Skupne rezerve cai
Din 10.000.000—

Istanovljena 1900

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

Istanovljena 1900

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto,
Ptui, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Sibenik, Trst.

BRZOJAVNI NASLOV: BANKA LJUBLJANA.

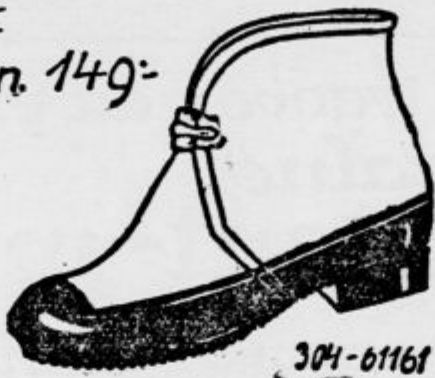
Telefon šte. 2861, 2413,
2502 in 2503.

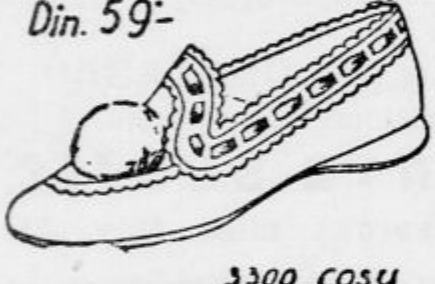
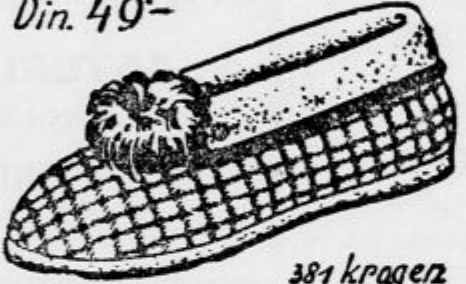
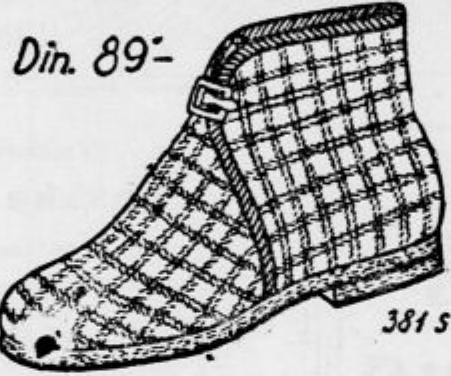
se priporoča za vse bančne posle.

**Darovi za Miklavža
za vso družino.**

Rota

Din. 149- Din. 129-

Din. 59- Din. 49- Din. 89- Din. 149-

Za vsaki poedini
komad
Popolna garancija!
Dokazano
najdovršenejši!

**Zlata
vredne**
DOKO čevlje bomo jutri
na Miklavžovo nedeljo pro-
dajali po znatno znižanih cenah

REVMA TIZEM!

akuten in kroničen, gub, lumbago, trganje, kostobolje, glavobol, najhujšega ozdravi

RUSKI MELEM

Uporabljajo ga že nad 18 let a najboljšim uspehom, kar dokazujejo razne sa-
hvalnice, ki prihajajo dnev-
no. Cena originalnemu
omota v poštno vred 25
Din. Dobite ga v vseh le-
karnah in drogerijah po vsej
državi. Po pošti ga Vam
pošlje dvorska apoteka M
Bogojevič, Skopje.

G. Bogojevič, lekarnar v Skopju. Najhujšega se
Vam zahvaljujem za Vaš čudotvorni lek, ki me je
popolnoma ozdravil od revmatizma. Imel sem silne
bolečine v nogah in ni bilo leka, ki bi mi pomagal.
Is časopisov sem našel za ruski melem. Ko sem upo-
rabil dve steklenici, sem popolnoma ozdravel. Naj-
pričnejše se vam zahvaljujem za Vaš lek, ki je go-
tovo najbolj priporočljivo sredstvo. Zahvaljujoč se
Vam Nikola Kapotinič, Velimlje, Crna gora.

ZAHVALA

Ob težki, prerani izgubi našega ljub-
ljenega

Pavla

izrekamo vsem onim, ki so nam izrazili
svoje sožalje ter poklonili prekrasnemu
cvetju in ga spremili na njegovi zadnji
poti, najpričnejšo zahvalo.

Bog povrnil

Ljubljana, dne 30. novembra 1928.

Rodbini Ebner — Stiene
in sorodniki

15303

Zahvala.

Po bridki izgubi predobrega soproga, očeta, brata,
tasta in starega očeta, gospoda

Ivana Turka

trgovca in posestnika v Idriji

izrekamo na tem mestu vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem najtoplejšo zahvalo za njih sožalje.

V Idriji, dne 30. novembra 1928.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za izraze sočutja ob prebridki izgubi našega nepozabnega
soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

dr. Jože Goričarja

okrožnega zdravnika v Mozirju

se najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni števil-
ni čč. duhovščini, govornikom na grobu: g. nar. poslancu dr.
Pivku, gđc. Ježovnikovi, g. Kurniku in g. R. Salmiču. Zahvalju-
jemo se pevskega zboru za lepe žalostinke, društvom požarne
brambe, Sokolu, lovem in vsem zastopnikom uradov in dru-
štev, ki so mu izkazali čast na zadnji poti. Iskrena hvala vsem
darovalcem cvetja in vsem mnogoštevilnim, ki so spremili na-
šega draga pokojnika k večnemu počitku.

Mozirje, 30. novembra 1928.

Vdova z otroci in ostali sorodniki.

Kasi orade pri damah

in vse različne diademe na tilnik
ku pod oazdub in na obraz
odstranite sami da naborpro-
steti način v molin orezkuše
nim odstranivalec vlak —
Kompletne same dir si tranko
ako oklete denar napred

W. FCKHARDT Angsborg Deutschland

Klavirji!

13 7

Tovarna in zaloga klavirjev — prvovrstnih
instrumentov različnih vrst kakor tudi
lastnih izdelkov — Poseben oddelek za
popravila Ugaševanje in popravila za kon-
servatorij Glasbene Matice in druge inšti-
tute izkottavlja moja trdka — Točna po-
strežba in zmerne cene — tudi na obroke

Izdelovalec klavirjev
R. WARBINEK LJUBLJANA
Gregorčičeva ulica 5/1.

Snežne čevlje in galoše

sprejme o popravilo trdka
Matija Trebar Ljubljana
Sv. Petra cesta 6 13678

Pleša

PLEŠA in izdelanje in je
največja posrednica za staro
in mlado v 24 urah kanta-
rimo spoznanje in se ved
no, a odpravo vseh prh
ljal, čisti, trdki in brava
go i «ESKIMO ELITE» od
dr. Durrain & Co. Paris
Lasje bodo odpravili in so najbo strasti za vsa
garantiramo Garnitura 90 Din — CENIFOLIA kor-
metiki zavod Zagreb, Ilina št. 37 Zahvalite se
plašne listine, konceptel

O vor tven o n znani o!

Nova »Jugometalija« d. z. o. z., to-
varna kovinastih izdelkov v Ljub-
ljani naznanja slavnemu občinstvu
in svojim stalnim odjemalcem, da
otvori 1. decembra t. l. svojo de-
taljno prodajalno na

Miklošičevi cesti št. 13
v palači Zdržne banke,

kjer bodo stalno razstavljeni origi-
nalni izdelki tega podjetja in bo
vsem dana prilika, da si nabavijo
za Miklavža. Božič in Novo leto
PRAKTIČNA DARILA, ki so za go-
spodinjstvo in vsako drugo potre-
bo poročna. 15299

Zo pranje lica
vam najve koristi olaj
Ljubino milo s sliko
matice Dob se povsod
nam suadice
Parumerija Uran
Ljubljana Mestni

Iš.e se poln aremnik

(Vogaster) 450 mm venika soljen in v do-
bem stanju za kupiti Ponudbe se pošlje o na
upravo Jura — Ljubljana — od šifro „Jurem ik“

Zračni kruh

(Luftbrot) za diabetike (sladkorno bol-
ne) dobite v luksuzni pekarni Hartin-
ger in drug v Mariboru. 15.270

Polnojaremnik

ceno prodam

Sirina 650 mm, fabrikat »Thopham« rabljen sicer
pa v dobrem stanju in v obratu. Naslov:
Nadgozdarstvo, Mušenik Crno/Prevalju.

200 moških oblek

Iz prvovrstnega češkega sukna razprodam skoraj za polovično ceno po

D n 500— in 600—

Prodaja se vrši od 3. do 31. decembra 1928.

Po neverjetno nizkih cenah se bojo prodajati tudi vsi drugi konfekcijski izdelki
kakor: de ke in fa tovske obleke, raglani, površniki, zimski suknjiči, usnjati suknjiči
dežni plači itd.

Konfekcijska industrija

Josip Ivančič

Dunajska cesta šte. 7

Ne zamudite
ugodne prilike!

NAZNANILO

Puškarna Kars

se o preseli.

na Kongresni trg

poslopi Kino Matica — des

UGODNA PRILIKA ZA MIKLAJŽA
ČEPIČE čista volna
v krasnih barvah samo v modnem salonu
STUCHLY - MAŠKE
Ljubljana, Židovska ulica 2.
Trgovci popust! Trgovci popust!

Ivan Peršin

mehanik in šofer

lanes dne 30. novembra v 23. letu starosti, previden s sv. zakra-
nenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga nam rajnega bo v nedeljo, dne 2. decem-
bra t. l. ob 3. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na
pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. novembra 1928.

Žalujoči ostali.

Pogrebni zavod Ivan Gajšek, Vodmat — Ljubljana.

DECEMBER
4

OTVORITEV

novih tečajev francoščine, italijanščine, nemščine, angleščine in zasebne lekcije:

Sola za jezike po
METODI BERLITZ
Kralja Petra trg 8.

Sukno - Doubl
Kangarn
za suho oblačila, velika
tabele - ugodne cene

R. Miklavc
Pri škofiji
Ljubljana, Ljubljana
ulica - Mednarodna ulica
- Pred škofijo

Vaše roke

ostanejo gladke in bele, niso raskave in nimate
ozeblin, ako jih mažete s kremo

Je tako blago. Dobi se v lekarni in drogeriji. —
Glavno skladišče parafinirane URAN, Ljubljana,
Mestni trg 11. 264

Važno! za industrijo lesnih izdelkov.

Lward-Kattleim
(hladno mizarsko lepilo)

Patent D. R. Patent D. R.

Generalno zastopstvo za Balkan:
P. GASPARAC, Zagreb.
Draskovičeva ul. 13. Tel. 28—50

Za Slovenijo:
J. ROŽIČ, Ljubljana,
Kette-Murnova 14.

KOLMANOVO
PLAVILO
JE NAJBOLJŠE
CENA PO KOMADU
SAMO EN DINAR

ZAKAJ
BI
KUPOVALI
DRUGO?

Če imate bole-
čine v nogah

rastopite 1—2 žlici sv. Roka nožne soli
v umivalniku tople vode in pustite v
kopalji svoje utrjene noge deset mi-
nut! Polagoma preneha mučno sklenje,
odrgnine in mlahavost nog izginejo, naj-
trdovratnejše ozeblin in neznosna ar-
žica se odpravijo. Če pustite noge dalj
časa v vodi, se omečajo vsa kurja oče-
sa in drugi zaguljki tako zelo, da jih
lahko odstranimo brez noža.

Odringne
Kope
Kurja
očesa
Ostanki
med prsti
Ozebljine

Odtiski
Utrjene noge
Sklenje podplata
Po oteklih ševljih
povzročeni odtiskani
Kotni oguljki

Sv. Roka nožna sol spravi tudi najbolj
zanemarjene noge popolnoma zopet v
red. — Velik zavojček sv. Roka nožne
soli stane 16.— Din. — Dobi se v vsaki
lekarni. Če je ne dobite, obrnite se na:
DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA,
PREŠERNOVA ULICA 5.

Ivan Bahovec **Priporočaj:**

v najcenejši nakup svojo veliko zalogo vseh šolskih in pisarniških
potrebnosti, vseh vrst papirja, raznih razglednic ter razne galanterije.

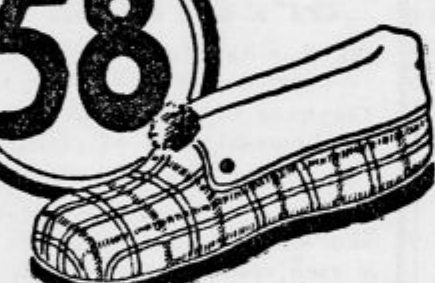
Stari trg 20 **Za Miklavža in Božič**
razne igrače za deco in okraske za božično drevo v največji izbiri.

Zahtevajte od svojega trgovca da prodaja
originalno
Jugobanat-patent-moko
pri kateri bo sicer nekoliko manje zaslužil pač pa
bošče vi bolj zadovoljni s svojim kruhom in pecivom.

OSRAM

Naša senzacija
prihodnjega tedna

58

Velika
izbira
primernih
daril za
Miklavža!

HUMANIK

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, »Petovlje«
Maribor, Oseposka ulica 17
Celje, Aleksandrova c. 1
Ptuj, Slovenski trg »Petovlje« 13585

Kupim stalno vsako množino

kostanjevega taninskega lesa,
smrekove skorje cele in drobljene smrekove hmeljeve droge,
rabljene dobro obranene sode od strojnega in jedilnega
olja, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

Franc Oset, Sv. Peter v Savinjski dolini.

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom. Preden si nabavite
stroj, ogledajte si to izrednost pri
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6/L
3razplačni pouk 15-letna garancija
Telefon št. 980. 26

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa
KLEIN & STIEFEL v Fuldi

Zastopnik:
Peter Angelo, Ljubljana
Gledališka ulica, 4/L

Specijaliteta: mizarski in ko-
larski stroji posamezni in v
vsaki kombinaciji z vdelani-
mi elektromotorji (pogon bre-
jermena) kakor tudi vsi stroji za
jermenski pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage
Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika.

Vsakovrstne
trgovske knjige,
štraca, mape, soteza, herbarije, odje-
malne knjižice, bloke, šolske svezke itd.

nučim po skrajno ugodnih cenah!

Anton Janežič,
LJUBLJANA, Florjanska 14.
Književnica in čitalnica trgovskih
knjig

NA DEBELO! NA DROBNO!

Velour in sukno
za damske plačice, velika
lebra - ugodne cene

R. Miklavc
Pri škofiji
Ljubljana, Ljubljana
ulica - Mednarodna ulica
- Pred škofijo

MLADOSTNA LEPOTA

NOVA KOZA OBRABA. — Z uporabo
epohalnega medicinskega biološkega pre-
parata dr. Dorraine & Cie Paris —
«Astringent Special Venus» postane ob-
ras v 10—14 dneh pomlajen. Izgubi
jo se za vedno vse gube, masel, pe-
ga, bobolice, madeže in grobe ko-
že. Obrab postane — nežen. V 3 t
mehek, kakor pri majhnem otroku.
Garnitura stane 92 Din.

LJUPITEV KOZE. Znan specialist »Elizir Mysti-
cuma« od dr. Dorraine & Cie Paris za odpravo lup-
ljenje kože. To sredstvo je nenadkrljivo za odstrani-
tev velikih napak tena. Velike gube, groba, ru-
rana, stara in ureta koža postane mehka in rumeni
madeži se že s prvimi dnem izgubijo. Po ljupji-
stju dobimo mlado in gladko kožo. — To biološko
vulkansko sredstvo absolutno ni škodljivo. Garni-
tura vsebuje 5 preparatov. — Stane 185 dinarjev.

FLUID DE BEAUTE »NOVELIA«. Moderna izumitev
franc. kozmetike, katere v 5 minutah pokrije vse
napeke obraza. Ako smo indispoinirani ali pa neta-
dovoljni s svojim obrazom radi gub, podobenjakov,
podplati ali uravnosti prevlečemo obraz z Flu-
idom »Novelia« in za 5 minut je ten obrab, po-
pravljen. Obraz dobi svojo naravno polnost in mla-
dostni izgled. Nenadomestljivo za veselice, gleda-
lišča, promenado. 65 Din.

LEPA, OKROGLA IN POL-
NA. PRSA so okras vsake
dame. Če prav so, prsa se
tako jako zakrkljajo in v
seba, dobila bodo s upora-
bo »Lait de Juno« zavidno
bujnost, okroglost in trdnost
v najkrajšem času. 85 Din.

GOLD POWDER, najdaljšnji biološki angleški puder.
Kakod dah se priljubljen vsakemu obrazu ter za dela
nožnega in pikantnega. Fino parfumiran. Puder par-
exellence v vseh barvah. — Stane 27 Din.

CENTIFOLIA kozmetični savod, Zagreb, Ilica št. 37.
Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte!

NESTLE - JEVA
OTROŠKA MOKA

DELA DECO KREPKO IN MOČNO

Kraljeva
Angleška linija
ROYAL
MAIL LINE

za JUZNO AMERIKO, Brazilijo, Uruguay, Argentino,
Chile, Peru itd. 226

„ASTURIAS“ in „ALCANTARA“
največji angleški motorni ladji na svetu.

Podzastopnik: **ANTE SUGJIC,**
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 28.

Zahtevajte
BREZPLAČEN CENOVNIK UR
namiznih, žepnih, stenskih na odpisala in v go-
tovini

»Odplata« **K. D. S.**
BEOGRAD, Kralja Petra 64, mezanin 13460

Advokat 13738
dr. Egon Starè

zaprisežen sodni tolmač českoslovskega,
italjanskega in nemškega jezika, do sedaj
advokat v Trstu

si dovoljuje vlijudno naznaniti,
da je otvoril odvetniško pisarno
v Ljubljani, Knaflijeva ul. 10/L.
Telefon 3143 Ček. račun 15150

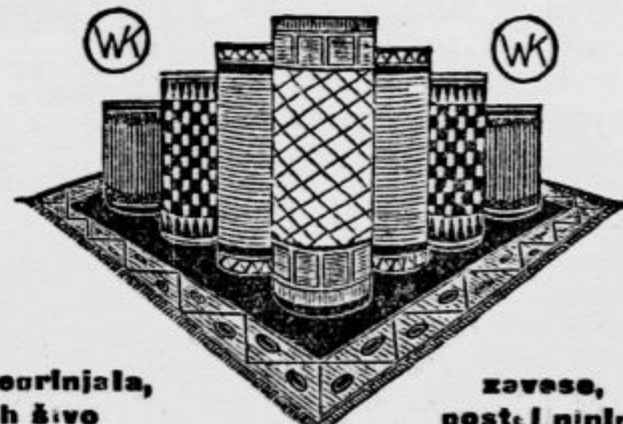
Za Miklavža in Božič!

Najprimernejša darila so:
volnene in flor nogavice, rokavice, **TRIKO**
PERILO, puloverji, vestje za dame,
go-pode in otroke, žepni robci, naramnice,
KRAVATE, srajce, ovratniki, ročne
torbice, akiove, dežniki, toaletna
mila i. t. d.

od 1. XII. 1928 do 5. I. 1929
10% popusta od stalnih cen!
zato izrabite priliko!

le pri
Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi. 194

Praktična božična darila

PREPROGE **PREPROGE**

preorinjala,
poh živo

zavesa,
posteljnina

Dar, s katerim istočasno okrasite svoj dom, razveselite celo Vašo obitelj

„Weka“ Maribor
Cenik brezplačno! 219 Cenik brezplačno!

Sicelak Gluck:

Zlati panter

65

Nikogar ni bilo v glavni dvorani, ko sva stopila vanjo. Vrata v slavnostno vežo so bila še odprta; videl sem naša dva moža, ki sta stala tam na straži. Mridva s šefom sva krenila preko dvorane k malim vratom, ki so vodila k stopnicam v zgornje nadstropje. Tada preden sva dospela v sredo dvorane, se je na drugem koncu zdajci odprl kos stene in truma temnopoltih, kričečih postav je navalila v prostor.

»Se več teh zver!« je kričnil šef. »Semkal, Clayton.« S temi besedami je skočil k veliki mizi sredi dvorane, prevrnil jo in jo okrenil tako, da je nastal zaslon med nama in med sovražniki, ki so naju zdaj opazili in z besno togoto navalili na naju.

Pokleknil sem zraven šefa in izdri svoj samokres. Novodošleci so zatuli in se kakor blazni zagnali proti nam. Šef je jedro našta svoj alarmno piščalko na ustnice, zapiskal na vso moč in obenem pričel streljati s samokresom, ki ga je držal v drugi roki.

XXV. POGLAVJE

»Cesar«

V naslednjih nekaj sekundah smo bili izpostavljeni najbolj nemu napadu vsega večera.

Videti je bilo, da nas bodo kar poteptali. Megleno se še spominjam množice krvoločnih pretepačev, ki so med svojim navašom neprestano streljali na nas, in udarjenja svinčenk, od katerega je odmevala vsa težka hrastova miza, ki sva se skrivala za njo.

Moj samokres je bil na srečo spet nabasan in tudi šefov je bil videti poln, tako da sva lahko prožila strel na strel in so nasprotniki drug za drugim cepali na tla.

Toda odnehati vendar niso. In ko so prišli do mize, je bil tudi moj revolver prazen. Planil sem kvišku in tako silovito udaril z orožjem velikega Kalabreža med oči, da je zakričal od bolečine, ves krvav omahnil nazaj in v svojem padcu podrl še nekaj tovarišev. Tisti mah je segel šef po svoj drugi samokres in jel neusmiljeno pobijati sovražnike.

Odstopili so. Jaz sem se spet potuhnil za mizo in napolnil samokres, preklinjaje svojo bolno roko. Nato sta nama priskočila stražarja, ki sva ju bila pustila v slavnostni dvorani, na pomoč in otvorila preko najinih glav iz štirih samokresov smrtonosen ogenj na gosto gručo pred nama. Čez nekaj trenutkov so prihiteli na šefovo žvižganje tudi ostali ljudje iz raznih koncev hiše ter je bil vsak skozi svoja vrata streljati na nasprotnike.

Odpor zločincev je mahoma ponehal. Tuleč od jeze so zbežali skozi odprta vrata na hodnik, ki je vodil v sobo glasov. Kakih osem ali deset jih je že ležalo mrtvih ali pa v poslednjem drgetu smrtnega boja.

Toda spet so jeli pokati strel iz najbližje bližine. Ko sem pogledal preko padlih sovražnikov, sem v svoje začudenje spoznal, da strmin v temno noč. Oba dela stene sta se bila kakor vrata odprla navznoter in sta odkrivala kratek, širok privoz. Nekaj sovražnikov je ležalo zunaj v zasedi; streljali pa niso na nas, ampak v temo. Polagoma sem jel razločati oči dreves, izza katerih so se tu pa tam bliskali strelji samokresov. Očividno je bilo prispelo naše ojačenje, naletelo na odpor in vrglo »cesarjeve« boje sile proti nam.

Šef je bil ves iz sebe. »Vidva se vrnita v slavnostno vežo in pazita na dekleta!« je zavpil. Nato je dvignil svoja dva samokresa, ki ju je bil s presenetljivo spretnostjo spet napolnil, ter pobrisal sovražnike izpred vhoda.

Obenem so jeli zunaj naši slajni dečki, ki so bili slišali žvižg svojega ljubljene starišine, naskakovati trdnjavo. Strelji so treskali zdaj v neposredni bližini. Posledni branilci privoza so ležali v krvi in naši so zasedli vhod.

»Naprej! Očistite kraj!« je kričnil šef. »Postrelite jih, ne prizanašajte nikomur!« Pokazal je na hodnik. »Naprej!«

Ze preje sem rekel, da je bilo dobro imeti šefa na svoji strani. Za sovražnike pa je bil hud in nevaren nasprotnik. V tem trenutku ga je bilo kar groza pogledati. Rana na glavi mu je bila poškratlila sive lase, njegov suknjč je bil raztrgan in krvav od dveh poškodb na ramenih, ki jih je bil dobil še za mizo. Oči so se mu bliskale od trde odločnosti in nelzprosne gneva. Njegova usta so bila samo še ostra črta nad srđito in široko brado.

Planil sem k njemu. »Plini!« sem zaklical. »Ne pošiljajte naših ljudi v ta konec!«

Takoj je stekel na hodnik in zažvižgal. Ostaj sem mu za petami.

Toda svarilo je bilo odveč, zakaj šefove boje sile so nama že s prestrašenimi obrazi pritekale naproti. Na koncu hodnika sva skozi odprta vrata zagledala kup sovražnikov, ki so ležali na tleh smrtonosne sobe glasov drug preko drugega, tako, kakor so se bili zgrudili na tla. Prvega naših ljudi, ki je bil udri za nasprotniki v otrovano sobo, je nekaj pogumnih prijateljev omamljenega potegnili iz nje. Ko sva ga mridva zagledala, je bil že spet pri zavesti. To pot nam je »cesar« koristil, ne da bi bil hotel.

Pristno Gillette-rezilo brije lahko in prijetno.

Ljubo Vam je da izgledate sveži in negovani, da ste gladko in čedno obriti. S pristnim Gillette-rezilom, Vam je to kaj lahko. Bridkoostro Gillette-rezilo drsi u rahlo preko kože, in komaj čutite, da Vam pri tem posname brado.

De Luxe zavojčke (30 rezil), celotne zavojčke (10 rezil), na pol zavojčke (5 rezil), dobite v vseh zadnjih prodajalnah.

Pristno Gillette rezilo
GILLETTE SAFETY RAZOR CO.

Naše cene naj govori!!!

Na dolgovezno obročno odplačevanje
BREZ VSAKEGA PRIBITKA

Moško volneno blago v najrazličnejših
desenah, 140 cm široko á Din **70**—

Žen-ko volneno blago v krasnih bar-
vah in vzorih á Din **67**—

Creppe-svila v težki kvaliteti á Din **67**—

Najprimernejša darila za Miklavža in Božič

Poslužite se v Vašem interesu
s to ugodno priložnostjo!

Oblačilnica „ILIRIJA“ Ljubljana
Mestni trg št. 17/1 13694 Telefon 2825

STROJNIKA

13701

s večletno prakso, ki je samostojno vodil strojna dela v parni žagi in je izveščen v električni in strgarski stroki ter zna popravljati stroje, sprejme takoj parna žaga
Drag. Pavlovič, Grdanovac kod Dobrljina, Bosna, tel. 9.

Prednost imajo neoženjeni, marljivi in zanesljivi mojstri.

Ponudbe s referencami in prepisom sprječeval je poslati ali osebno prinesiti v poslovalnico tvrdke na Delfi Sušak, tel. 17.

**Pristno domače žganje,
rum, konjak in razne likerje**
priporoča

EMERIK ZELINKA
Ljubljana 7, Celovška cesta št. 34 Telefon 2318
Edino prvarno prosto skladišče črnta.

Inserati v „Jutru“ imajo vedno velik uspeh

**Najmodernejši stroji za mešanje
betona.**

Razne modele tako
dobavimo.
Zastopstvo tvrdke
Vögele A. G.
Mannheim
(Inženjerji) 206
R. I. A. Gorjan
Zagreb,
Boškovičeva št. 1

Nekoliko nasvetov našim čitateljem

1. VEDI, da naj enkrat dnevno temeljito izprazniš ščelodec in čreva.
2. VEDI, da mnogo boleznai nastane radi neredne prebave.
3. NE POZABI, da zdravlje in moč dobli samo, ako imaš zdrav ščelodec, ki dobro prebavlja.
4. BODI OPREZEN tudi v izbiri zdravih za čiščenje čreves in pojačanje ščelodca.
5. VZEMI kot sigurno prečiščen lek proti neredni prebavi, zaprtja, boleznim v ščelodcu ter vsem s njimi svezanimi boleznai jetor, ledvic, glavobola, hemoroidov itd. znani FIGOL-lektr dr. Semelica.

FIGOL izdeluje in pošilja po pošti lekarna dr. Semelica, Dubrovnik 2.
Cena: tri steklenice 105 Din, 6 steklenic 245 Din, a poskusna steklenica 40 Din. —
Zahtevajte na ovoj prospekte in mnogobitne zabvalice in priznanja o FIGOLU.

Sv. Miklavž!

Ko bodeš kupoval
GRAMOFONE

in
GRAMOFONSKE PLOŠČE

ne pozabi

da je največja zaloga teh
predmetov v palači Pokojninskega
zavoda na Miklošičevi
cesti št. 34.

A. Rasberger,
Ljubljana.

13640

Specijalna in največja trgovina
na gramofonije.

Velika izbira! Samo kvalitetno
blago.

Zaloga: 500 aparatov
in 15.000 prvovrstnih elektr.
posnetih plošč.

ZA ZIMO! Znižane cene!

Kongresni trg

15

pri NOVAK-U, v specialni trgovini sukna
kupite najbolje in priznано naiceneje!

Za zimske večere
za nedelje
za veselični čas
za staro in mlado
za vse in vedno
je najboljša le

**Lubasova
harmonika.**

Poznajo jih v Ameriki,
na Francoskem, Nem-
čiji in tudi pri nas v
Jugoslaviji kot naj-
boljši izdelek.
Izbirajte v zalogi.

F. Lubas
Ljubljana
Dunajska cesta 36.

== Kdor oglašuje, ta napreduje! ==

Telefon 62 29

Zakonito zašč. mašilo

(Filzmetallichtung)
za okna in vrata proti prepuhu, mrazu
in prahu itd.

Generalno zastavstvo in skladišče

ALBIN KOŽELJ
ZAGREB — VODNIKOVA 6 — Brzljavi: EUP AG

Za Miklavža

nudi cenj. občinstvu v največji izbiri in znižanih cenah tvrdka

F. M. Schmitt

Pred Škoflje 2.

vsakovrstne igrače, galanterijsko blago, ročne torbice, aktovke,
športne predmete, perilo, rokavice, nogavice, kravate, vezene.
toaletne potrebščine itd. — Oglejte si izložbo!

Lingarjeva 4

Potovalne zastopnike

sprejememo za vso Slovenijo in polovico Hrvaške
z Zagrebom.

Sprejememo samo boljše, dobro priporočene akviziterje, zmožne poleg
nemščine tudi deželnihi jezikov, s potrebno prakso. Ako se dobro
izkažejo, jih kasneje namestimo stalno. Izučeni drogeristi imajo pred-
nost. Zaenkrat pismene ponudbe na 13703a

Schimmel & Co., Liesing bei Wien

prodaja eteričnih, cvetličnih olj, esencev in kemikalnih izdelkov.

„Underwood“ nad 2.000.000 strojev v prometu,
nedosegljiv v trpežnosti in vsled
tega najcenejši
LUDVIK BARAGA
LJUBLJANA

pisalni stroji ima svetovni sloves Selenburgova ulica št. 6/1.
Telefon 41. 2981

12023

TOBLER

Svetovna tovarna

čokolade, bonbonov, kakao-a

Patentirane po celem svetu:

TOBLERONE: z alpskim medom in mandlji

NIMROD: s sladom in biskvitom.

TOBLERIDO: grenka čokolada za gurmane

Zahtevajte povsod.

Polno oljamine!

Naročila in ure dopre, bičote
v naših oglaševalnih paradi na
Oglasni oddelki JUTRA, Ljubljana,
Priljubna ul. 4. Čekovni račun
pošta Ljubljana št. 1842

Telefon številka 2492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v porredovalni in socialni nameni
obširna, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.
Priročna za hitro Dina 3. Zbiranje, dopisovanje in oglašje

Trgovskega ali reklamnega zbiranja vsaka beseda Din 5.
Najmanjši znesek Din 10. Priročna za hitro Dina 5. Vse priročne
ne je upariti obremen z naročilom, kar se oglašje pridržuje

Sprejemniki malih oglaševalnih
kategorij JUTRA se zaključijo
dan pred izidom lista ob 17 uri
Posreduje sprejemni oglašje bodo pri
občini v naslednji številki lista

Telefon številka 2492

Službe dobi

Tvornica vagonov
v Brnu Mitrovici sprejme
klijavništvo, litarje, mi-
sarje in dva stružarja.
42996

Tapetniki!

8 dobro izurjenih tapet-
niških pomočnikov, vajen-
cih nastop. L. I. Nagla,
Ljubljana.
42900

Praktikant

Je boljše hila, s popolnim
znanjem nemščine, se
sprejme v malinske in
plastične v pisarno svetov-
ne družbe. Maturo in
absolvent trgovske akade-
mije imajo prednost. V
določeni plači na oglasni
odd. »Jutra« pod št. 42970

Komornika

je močnejši Slovenec, ve-
ščina v posredniški po-
stopi, sprejemni. Ponudbe
pod št. »Jutra« pod št. 42974

Šoferja

sposobnega vseh popravil
na avtomobilu takoj spre-
jemni. Reflektorji in svet-
lobni aparati. Ponudbe
navedbo referenc in plače
je poslati na oglasni odd. »Jutra« pod »Trgovski«
42979

Knjigovodnja

prorokstvo, močno slo-
venščina, v arhivski ko-
respondenčni obeh jeziki
in sodnega knjigovod-
stva kakor tudi bilance,
sprejemni takoj v Maribor.
Ponudbe na upravo
»Jutra« Maribor pod
42978

Učence

kropčica fanta, s primerno
koliko izobrazbo, sprejme
trgovina metanega blaga
Ivan Senica, Škofja Loka
42995

2 žagarja

sprejemni takoj za vose-
lanski gater na parni žagi.
Stanovanje bukovine.
Stanovanje takoj prosto.
Oženjeni prednost. Plača
po dogovoru. Ponudbe na
poštni predal št. Ljubljana
42982

Kuharico

samoostojno srednje starost-
ni s dobrimi spretnostmi,
ki se razume tudi na vrh,
takoj sprejemni. Ponudbe
s navedbo plače na oglasni
odd. »Jutra« pod »Tr-
govski« kuharica. 42991

Kuharica

33 let, skrbna ki opravlja
prav vsa hišna dela, mesto-
pi takoj službo pri mal-
družini ali samcu. Dopise
prosim pod »Gospodina«
na oglasni odd. »Jutra«
42985

Mesar, pomočnika

dobrega, za izdelavo raz-
nih klobas, sprejemni v
Ljubljani. Naslov v oglas-
ni odd. »Jutra«.
42989

Steklarskega mojstra

sprejemni v Laškem.
Obrtni lokal
oddan v Laškem. Naslov
v oglasni odd. »Jutra«.
42984

Frizerja

ki striže na budi, dobrega
delavca, sprejemni takoj
ali kasneje. Škofja Loka,
frizer za dame. Dunajska
cesta 7, Ljubljana. 42983

Gdč. ali gospoda

ki je smoten 5000 Din
kavaja, sprejemni v stalno
poslovanje v majhno trgovino.
kije dobi tudi stanovanje.
Poljanjski v gostilni. Novi
svet, Gosposvetska cesta.
42985

Kontoristinja

s večletno prakso, popolno-
ma samostojno, s znanjem
dvojezičnega knjigovodstva
in vsega obratnega poslo-
vanja, iščem za takoj.
Ponudbe na oglasni odd. »Jutra«
pod »Samostojna«
mož 3000. 42984

2 klijavništarska vajenca

s vsi okrobo pri starših,
sprejemni. Naslov v oglas-
ni odd. »Jutra«.
42991

Posredovalnica

Ogrine, Miklošičeva 28
raži ved pridnih služkinj
in kuharic.
42988

Čevljar, pomočnika

vajenca finih oblik in li-
vskih del, sprejme takoj.
Ivan Hafner, Škofja Loka.
42992

Prodajalica

manufaktur in sprej-
mne stroke sprejemni na
Ljubljano. Ponudbe s re-
ferencami in navedbo plače
na oglasni odd. »Jutra«
pod »Agilna prodajalica«
42986

Uradnega slugo

sprejme zavarovalca v
Ljubljani. Ponudbe s re-
ferencami navedbo dosega-
nja službovanja pod št. »Tr-
govski« na oglasni odd. »Jutra«
42970

Korespondentinja

veščo pisarniških del, knji-
govodstva, smotno italijan-
ske in nemške korespon-
denca, sprejme večja oka-
porna trgovina. Ponudbe
s certifikat vili na oglas-
ni odd. »Jutra« pod št. 42989

Botičnega mehanika

s lastno delavnico šelam,
v svrhu skupne izdelave
novega patenta mehanika,
proti tatvinam kole. Po-
nudeb rešnih reflektorov na
oglasni odd. »Jutra«
pod št. »Šifljani patenti«.
42987

Gdč. negovalko

ki ima prakso pri otrokih
ter vredno in počteno, šelam
dobro hila k družinski de-
klici. Nastop službo takoj
ali kasneje. Ponudbe s
zahtevno plačo na oglasni
odd. »Jutra« pod št. 42987

Perfektna kuharica

od 25-35 let stara, dobi
službo pri dvočlanski druž-
ini. Ponudbe s navedbo
največje plače na oglasni
odd. »Jutra« pod št. 42985

Natakarico

na delo, boljšo sprejemni
takoj pri dvočlanski druž-
ini. Ponudbe s navedbo
največje plače na oglasni
odd. »Jutra« pod št. 42985

Instalaterje

vožarstva in centralne kur-
ve sprejme v stalno delo
inženjer Gustav Zemanek,
Ljubljana, Knafljeva ul. 10.
42988

Trgovski potniki

alkoholne branje, dobro
sprejme, sprejemni. Ponudbe
s navedbo referenc in plače
je poslati na oglasni odd. »Jutra«
pod »Trgovski«
42979

Potnika

alkoholne branje, dobro
sprejme, sprejemni. Ponudbe
s navedbo referenc in plače
je poslati na oglasni odd. »Jutra«
pod »Trgovski«
42979

Potnike

samoostojno srednje starost-
ni s dobrimi spretnostmi,
ki se razume tudi na vrh,
takoj sprejemni. Ponudbe
s navedbo plače na oglasni
odd. »Jutra« pod »Tr-
govski« kuharica. 42991

Kuharico

samoostojno srednje starost-
ni s dobrimi spretnostmi,
ki se razume tudi na vrh,
takoj sprejemni. Ponudbe
s navedbo plače na oglasni
odd. »Jutra« pod »Tr-
govski« kuharica. 42991

Kuharica

33 let, skrbna ki opravlja
prav vsa hišna dela, mesto-
pi takoj službo pri mal-
družini ali samcu. Dopise
prosim pod »Gospodina«
na oglasni odd. »Jutra«
42985

Mesar, pomočnika

dobrega, za izdelavo raz-
nih klobas, sprejemni v
Ljubljani. Naslov v oglas-
ni odd. »Jutra«.
42989

Steklarskega mojstra

sprejemni v Laškem.
Obrtni lokal
oddan v Laškem. Naslov
v oglasni odd. »Jutra«.
42984

Frizerja

ki striže na budi, dobrega
delavca, sprejemni takoj
ali kasneje. Škofja Loka,
frizer za dame. Dunajska
cesta 7, Ljubljana. 42983

Gdč. ali gospoda

ki je smoten 5000 Din
kavaja, sprejemni v stalno
poslovanje v majhno trgovino.
kije dobi tudi stanovanje.
Poljanjski v gostilni. Novi
svet, Gosposvetska cesta.
42985

Kontoristinja

s večletno prakso, popolno-
ma samostojno, s znanjem
dvojezičnega knjigovodstva
in vsega obratnega poslo-
vanja, iščem za takoj.
Ponudbe na oglasni odd. »Jutra«
pod »Samostojna«
mož 3000. 42984

2 klijavništarska vajenca

s vsi okrobo pri starših,
sprejemni. Naslov v oglas-
ni odd. »Jutra«.
42991

Posredovalnica

Ogrine, Miklošičeva 28
raži ved pridnih služkinj
in kuharic.
42988

Čevljar, pomočnika

vajenca finih oblik in li-
vskih del, sprejme takoj.
Ivan Hafner, Škofja Loka.
42992

Prodajalica

manufaktur in sprej-
mne stroke sprejemni na
Ljubljano. Ponudbe s re-
ferencami in navedbo plače
na oglasni odd. »Jutra«
pod »Agilna prodajalica«
42986

Uradnega slugo

sprejme zavarovalca v
Ljubljani. Ponudbe s re-
ferencami navedbo dosega-
nja službovanja pod št. »Tr-
govski« na oglasni odd. »Jutra«
42970

Kroj. pomočnik

šelam, boljšo sprejemni
takoj pri dvočlanski druž-
ini. Ponudbe s navedbo
največje plače na oglasni
odd. »Jutra« pod št. 42985

Absolventinja

veščo pisarniških del, knji-
govodstva, smotno italijan-
ske in nemške korespon-
denca, sprejme večja oka-
porna trgovina. Ponudbe
s certifikat vili na oglas-
ni odd. »Jutra« pod št. 42989

Trg. pomočnik

dobro manufakturist s le-
pim nastopom šelam službo,
najraje v veletrgovini ali
kot detajlist. Za začetek
tudi s polovično plačo.
Cenjene ponudbe na oglas-
ni odd. »Jutra« pod št. 42988

Trg. pomočnik

veščo manufakturist, spe-
cializiran v telekom. stroke,
žel premeniti službo s no-
vim letom. Ponudbe pod
»Trgovski« na oglasni
odd. »Jutra«.
42988

Strojnik

šelam službo. Zmožen vsa-
ma in izkušen strojni kli-
čavnik. Naslov v oglas-
ni odd. »Jutra«.
42987

Vezilja

izveščen v belem, šelam
službo ima sprejeto. Na-
slov pri podružnici Jutra
v Celju.
42989

Šofer-mehanik

šelam službo bodisi k oseb-
nemu ali tovornemu avto-
mobilu. Cenjene ponudbe na
oglasni odd. »Jutra« pod
»Trgovski« in trezno.
42986

Penk

poslužuje tukaj po najboljši
metodi. Stari trg 8, II.
decelo. 42985

Za dijake

srednjih šol, ki so slabi v
matematičnem, ki se boje, da
ne bi padli v tem predmetu,
se nudi za inštruktorja
veščo. — matematik-
specijalist 8 svojo metodo
doseže najboljšo in trajno
uspehe. Ponudbe pod št. 42986

Otvoritev

novih letav francoske, italijan-
ske, nemške, angleške in
glednice in zabele lekcije
dne 4. decembra. — Vsek
profesor počnejo vključno
samo svojo materijal. Sola
za jezike po metodi Berlita.
Kralja Petra trg št. 9/I.
42984

Inštruktor

ki bi hotel poučevati nem-
ščino na dom, se išče. —
Ponudbe na oglasni odd. »Jutra«
pod št. »Trgovski«
42985

Gospodična

po 25-35 let, nemščina, vse
jedi in mehanizatske pred-
mete ter klavir. Na-
slov v oglasni odd. »Jutra«
42985

Nemščino

poslužuje tukaj po najboljši
metodi. Stari trg 8, II.
decelo. 42985

Negativ retušo

sprejemni v Laškem.
Obrtni lokal
oddan v Laškem. Naslov
v oglasni odd. »Jutra«.
42984

Stenografijo

slovenske in nemške po-
stajajo. Dopisnica zaostaja
je, da pridem. Škofja Loka,
frizer za dame. Dunajska
cesta 7, Ljubljana. 42983

Prodajalica

manufaktur in sprej-
mne stroke sprejemni na
Ljubljano. Ponudbe s re-
ferencami in navedbo plače
na oglasni odd. »Jutra«
pod »Agilna prodajalica«
42986

Učenka

33 let, skrbna ki opravlja
prav vsa hišna dela, mesto-
pi takoj službo pri mal-
družini ali samcu. Dopise
prosim pod »Gospodina«
na oglasni odd. »Jutra«
42985

Kontoristinja

s večletno prakso, popolno-
ma samostojno, s znanjem
dvojezičnega knjigovodstva
in vsega obratnega poslo-
vanja, iščem za takoj.
Ponudbe na oglasni odd. »Jutra«
pod »Samostojna«
mož 3000. 42984

2 klijavništarska vajenca

s vsi okrobo pri starših,
sprejemni. Naslov v oglas-
ni odd. »Jutra«.
42991

Posredovalnica

Ogrine, Miklošičeva 28
raži ved pridnih služkinj
in kuharic.
42988

Čevljar, pomočnika

vajenca finih oblik in li-
vskih del, sprejme takoj.
Ivan Hafner, Škofja Loka.
42992

Prodajalica

manufaktur in sprej-
mne stroke sprejemni na
Ljubljano. Ponudbe s re-
ferencami in navedbo plače
na oglasni odd. »Jutra«
pod »Agilna prodajalica«
42986

Podružnica JUTRA v Celju

Kocenova ulica 2

Sprejema male oglase, inserate ter vse Daie naslove in druge informacije tihočib se malin oglašev.

TELEFON št. 190

»uh po 80 Dina 100 kg - vedno v salgi v mestni pialnar. 42981

Koka

dobro ohranjeno, prodam.
Vprašati pri Gustinčiču v
Mariboru, Tattenbachova
14. 42982

Drva

ovkove in uravnotežene od-
padke od parovostavljajo
po vsaki strani na doo pro-
da. Laga 5. 42983

Namočeno

polenovko
predaja I. Buzolom del-
katska trgovina. 42985

Fotoaparati

9 X 12, Doppelastigmat,
Naslov v oglasni odd. »Jutra«.
42989

Naxo šmirgel

v prahu ali krun ter v
razni brusilni material na
industriji ima v salgi Feliks
Toman ml., Ljubljana,
Reoljeva cesta 50. 42977

Terazzo

se najbolje in najhitreje
brusi s Carbundum-bruš-
kateri ima v salgi Feliks
Toman ml., Ljubljana,
Reoljeva cesta 50. 42978

Kopalna banja

in kopalna poč., plinska
peč, velika šelarna peč in
več pulov za trgovino,
steklena amara, šelarna
blagovna in leseni posodi
na naravnih. Naslov v oglas-
ni odd. »Jutra«.
42979

Kaktuse

krasne aloe in agave pro-
dam. Naslov v oglasni
odd. »Jutra«.
42985

Baraka

s opko krita, stojaka, na-
prodaj za 900 Din. Naslov
v oglasni odd. »Jutra«.
42989

Božična razprodaja

s 15 % popusta prične jutri
pri O. Fetič-Frankheim,
Ljubljana, Kongresni trg 19
42987

Nova peč

amerikanska, napeljevalna
na plin, prodaj. Priporočljiva
je za gostilniške lokale. Na-
slov v oglasni odd. »Jutra«
42983

Pri »Solincu«

za vodo - Pogostarjev trg.
Največja zaloga vose-
vrednega platenega blaga,
perila za dame, gospodinje
in otroke. Ngavice, rokavi-
ce, kravate itd. Priporočila
K. Widmayer. 42987

Ia trapist

služim po 20 Dina za kg
in sicer pošiljke nad 20 kg
postajajo na kupčevost
postajo, s plačano vstari-
no. Ivan Bonjani, Mo-
la, v Dolenji Podravini
42977

Telovadno orodje

drog, kroge, ročke in stali-
ske ugodno prodam. Naslov
v oglasni odd. »Jutra«
42984

Pletenice

Vse vrste in do stroko
spadajoča dela oblike po
izbrani, sprejeli deli v volili
močini in osemklično blago
na metra. P. a trgov-
nem tudi in dopolneno vol-
no. Najboljše izdelava
in postrežbo. Viskje cene.
Priporočila »Solincu« stro-
no pletenice. Ljubljana, Gra-
berjevo nabrežje št. 16.
42986

Portland-cementna tovarna d. d., Dovje-Mojstrana
USTANOVLJENA 1892

priporoča svoj **prvovrstni izdelek**

portland-cementa

Dobavlja se iz tovarne, kakor tudi od zaloge v **Javnih skladiščih, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33**

Zastopnik: **JOSIP GAGEL, Ljubljana-Šolski drevored**
telefon šte. 2547 260

Zvitke

(role)

za računske stroje

ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno v zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana

Selenburgova ulica 6, 1. nadst.

Telefon 980

Za Miklavža!

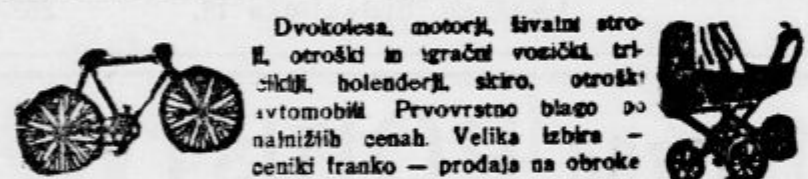
Velika izbira igrač in raznovrstnega blaga!

Ant. Krisper

Mestni trg 26.

15201

Stritarjeva ul. 1-3.

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

PUH - PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Nujna zidanja

tudi v zimskem mrazu mogoča z uporabo «Antifreddina».

Zahtevajte prospekt z navodilom!

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA

Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Prva strokovna delavnica

prevzema v popravilo galoše, snežne in druge gumijaste čevlje na
Borštnikovo em trgu 1.
Igriski ulici 2
Dunajski cesti 7

ter izvršuje dela samo s strokovno izučeni čevlarskimi pomočniki. Popravila pomankljive pete, ki ne sede dobro v snežnih čevljih brez plačila, da se čimbolj ohrani in ne zverži gumena peta.

13747a

AVGUST ŠKOF.

Ustanovljeno leta 1880 Telefon Interurb 1374

IVAN ZAKOTNIK
mesni tesarski mojster

LJUBLJANA Pisarna na Dunajski cesti 46

Tovarna furnirja Kobardska cesta 45 **Parna žaga**

Izvršuje solidno vsa v tesarstvo obrt spadajoča dela. Ima v zalogi raznovrsten kuhan in presušeni les za mizarje, kolarje, sodarje, kiparje, izdelovalce instrumentov itd. Sprejema od strank vsakovrsten les, tudi nad 1 m debel ne v razčaganje obdelavo na strojih kuhanje in sušenje proti primerni odškodnini.

MIKLAVŽEVO DARILLO

Pletilni stroj kompleten in najboljši je samo **„DUBIED“** švicarski

od dobrega najboljši **pisalni stroj**

„URANIA“
v 3 velikostih.

Nizke cene, tudi na odplačevanje pri **JOSIP PETELINC, Ljubljana**

Telefon 2913 poleg Prešernovega spomenika

PRESEERNOVA

ulica, poleg frančiškanske cerkve

4

H. SUTTNER

Lastna, protokollirana tovarna UR v Švici
Nalveča zaloga UR, ZLATNINE in SREBRNINE

NIZKE CENE. SOLIDNA POSTREŽBA.

SAMO

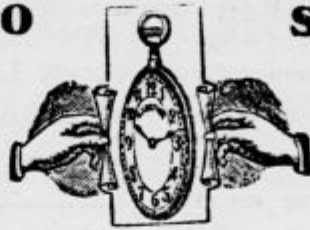
SAMO

49

dinarjev

60

para

49

dinarjev

60

para

St. 100. Kovinasta anker-Roskopf Din 49.60

St. 111. Kovinasta anker-Roskopf z radium številkami in kazalcem Din 49.20

St. 105. Budilka 16 cm visoka s prvovrstnim anker-strojem. Din 64.20

ZAHTEVAJTE BOGATO ILUSTRIRANI CENIK S KOLEDARJEM. GRATIS IN FRANKO!

od

H. Suttner, Ljubljana 4

Kupujte samo KINA SREBRNO JEDILNO ORODJE S PETDESELETNO TOVARNIŠKO GARANCIJO pri
H. SUTTNER
Ljubljana,
Prešernova ulica

WMF

4

Vaši zobje

ostanejo vedno zdravi in beli, a dlt iz ust svež in prijeten, ako uporabljate

ODOFORM-PASTO za zoba.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Glavna zaloga parfumerije URAN. Ljubljana, Mestni trg 11

27

Oblastveno dovoljena

ŠOFERSKA ŠOLA

za poklicne šoferje, samovozače in dame

-- pod vodstvom priznanih strokovnjakov --
se otvori 9 decembra t. l.

1. Enomesečni teoretični in praktični tečaj;
2. Izpolniti i tečaj za one, ki znajo že voziti;
3. Tečaj za motocikle ste.

Na razpolago sta zaprt in odprt voz!

Prijave sprejema p. ejšnji komisar za šoferske zpite I. GABERŠČIK Bleiweisova 52

DOTA

DOTA

Din 20.000.— v oddelku A

10.000.— " " B

5.000.— " " C

se Vam izplača v osmih mesecih, ako pristopite kot član h Kreditni zadrugi reg. pom. blag. v Mariboru.

Plača se v oddelku A pristopnina Din 110.— ter za vsak poročni slučaj Din 30.—

" " B " " 80.— " " " " 10.—

" " C " " 80.— " " " " 5.—

Vsakdo se lahko zavaruje v vseh treh oddelkih. Navodila pošilja proti znamkam

Kreditna zadruga reg. pom. blag. Maribor

15.246-a Palača pokojninskega zavoda. — Zastopniki se sprejmejo

SREČKO POTNIK IN DRUG

METELKOVA UL. 13 LJUBLJANA

TELEFON 2110

RAČ. POST. ČEK. 11.612

Parna destilacija esenc, eternih proizvodov, eterov ter izdelovanje sadnih sokov in marmelade

Malinov matični sok, konzerviran (Succus Rubiadei)

Malinov matični sok, pasteriziran

Malinova mezga (Fruchtmark)

13.715 a

Malinovec z rafiniranim sladkorjem

Malinova aroma koncentrirana: 0-400, 0-500 in 1 kg na 100 kg

Sadne marmelade: marelična svetla (Aprikosen), nektar melange

iz malin in jabolk, jabolčna marmelada svetla in češplj. va

(slivova) marmelada

Razni sadni soki: oranžni (orangeade), limonov (citronade) in

bežgov sok

Pasterizirani soki: grozdni in jabolčni sok, razne esence, arome

in sadni eteri

PLYMOUTH-A RADI NJEGOVE HITROSTI IN SIGURNOSTI!

Sedite v Plymouth-a in prepričajte se, kako bliskovito kot puščica poleti s petimi potniki v njem. Pazite sedaj, kako razvija hitrost—80—96 km. na uro. Posvetite pozornost na silo in visoko sposobnost njegovega motorja "Silver Dome" kako nosi voz, kot na krilih. Prepričajte se o moči njegovih sijajnih hidravličnih zavorah na vsa štiri kolesa, katere učinkujejo od znotraj na zavorni boben brez obzira na vreme in katere v danem trenutku zaustavijo avtomobil brez vsakega drčanja. Pomislite na Plymouth-ovo ugodno ceno, za katero je lahko vse to Vaše! Eden od najboljših avtomobilov na svetu, Chrysler—je lahko tudi za Vas pristopen. Oglejte si še danes Plymouth-a pri zastopniku.

Chrysler-jevi avtomobili vseh vrst in cen. Zahtevajte kataloge. Oglejte si razne modele pri zastopniku.

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD
ZASTOPNISTVA: LJUBLJANA — AMERICAN MOTORS LTD. — ZA LJUBLJANSKO OBLAST
MARIBOR — AMERICAN IMPORT CO. — ZA MARIBORSKO OBLAST

Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

TOVARNA PERILA

Genica Vojska, Ljubljana,

Gosposka ulica 16.

Izdeluje najfinejšo moško in damsko perilo, pijame in bluze. Delavsko perilo vedno v zalogi. Najnovejši izum modernika (steznik) za dame. 137.0

Sprejema se gumnice in entlanje na stroj v najkrajšem času

LOKOMOBILE
MOTORJI DIESELOVI IN NA SESAN PLIN
JAREMNIKI P+M & KAT KOMPL. ŽAGI

Dovoljen plačilo pogoj

Braća Fischer d.
ZAGREB Gundulićeva ul. 36

Upravitelja

(Betriebsleiter)

izprašanega strojnika za parni in električni pogon v velikem podjetju z večletno prakso v vseh panogah stroke, starega do 45 let, dobrega organizatorja in energičnega, sprejme ind. podjetje v Zagrebu. Plača po dogovoru in stanovanje. Ponudbe s curriculum vitae pod Za 18151 na Publicitas, Zagreb Gundulićeva 11.

TVORNIKA KEM. IN OLT. BARVILAKOV, FIRMA INSTEKULIJA DRUŽBA Z.O.Z. LJUBLJANA

